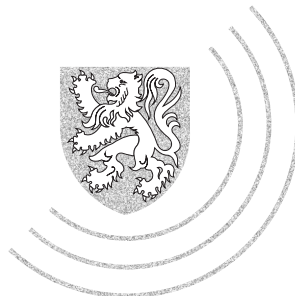

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

4 december 2003

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2004**

BELEIDSBRIEF

**Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid
Beleidsprioriteiten 2003-2004**

BELEIDSBRIEF

**Vlaams Woonbeleid
Beleidsprioriteiten 2003-2004**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid
uitgebracht door de heren Cis Schepens en Marcel Logist
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jan Penris.

Vaste leden :

de heer Bart De Smet, mevrouw Veerle Heeren, de heren Boudewijn Laloo, Mark Van der Poorten ;

mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, mevrouw Dominique Guns, de heren Cis Schepens, Francis Vermeiren ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Jan Penris, Christian Verougstraete ;

de heren Carlo Daelman, Marcel Logist ;

mevrouw Vera Dua ;

de heer Dirk De Cock.

Plaatsvervangers :

mevrouw Sonja Becq, de heren Carl Decaluwe, Jan Verfaillie, Johan Weyts ;

de heren Julien Demeulenaere, Peter Gysbrechts, Patrick Lachaert, Stefaan Platteau ;

de heer Filip Dewinter, mevrouw Marijke Dillen, de heer Frans Wymeersch ;

de heer Dany Vandenbossche, mevrouw Josée Vercammen ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

de heer Jan Loones.

Zie :

15 (2003-2004)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Bijlagen

– Nrs. 2 tot 8 : Amendementen

12-A (2002-2003)

– Nr. 1 : Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2003-2004)

– Nr. 1-A : Algemene toelichting

– Nr. 1-B : Toelichting per programma + Addendum

16 (2003-2004)

– Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof + Erratum

Zie ook :

1911 (2003-2004)

– Nr. 1 : Beleidsbrief

– Nr. 2 : Motie van aanbeveling

1927 (2003-2004)

– Nr. 1 : Beleidsbrief

– Nr. 2 : Motie van aanbeveling

INHOUD

	Blz.
DEEL I. BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN EN STEDENBELEID	4
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken	4
1. Situering van de beleidsbrief Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid .	4
2. Hoofdpijnen van de begroting Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid .	5
3. Beleid Binnenlandse Aangelegenheden	6
4. Stedenbeleid : werken aan leefbare steden	9
5. Conclusie	10
II. Bespreking	10
1. Algemene opmerkingen	10
2. Binnenlandse Aangelegenheden	11
3. Stedenbeleid	23
III. Indicatieve stemming	26
DEEL II. HUISVESTING	26
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Wonen, Media en Sport	26
II. Bespreking	32
III. Indicatieve stemming	48

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid besprak op 18, 19 en 25 november en op 2 december 2003 het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2004. De bespreking had betrekking op de bevoegdheden van de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, en van de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Wonen, Media en Sport. De uitgavenbegroting werd besproken in samenhang met de beleidsbrief Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid. Beleidsprioriteiten 2003-2004 (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1911/1*) en de beleidsbrief Vlaams Woonbeleid. Beleidsprioriteiten 2003-2004 (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1927/1*).

DEEL I. BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN EN STEDENBELEID

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken

1. Situering van de beleidsbrief Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid

De minister merkt op dat deze beleidsbrief de laatste is van de huidige legislatuur. De Vlaamse regering rondt haar beleidsprogramma af, zoals het werd opgenomen in het regeerakkoord. De beleidsbrief bevat daarom niet alleen een overzicht van wat in 2003 gerealiseerd werd, maar is ook een terugblik op de belangrijkste verwezenlijkingen van de regeerperiode. Verder wordt aangegeven wat nog op het programma staat voor 2004. Op 13 juni 2004 worden verkiezingen gehouden voor het Vlaams Parlement, zodat in de beleidsbrief al vooruit wordt gekeken naar de volgende bestuursperiode.

De minister verwijst naar het overzicht in de beleidsbrief, waaruit blijkt dat er de voorbije legislatuur inzake binnenlandse aangelegenheden en stedenbeleid veel werk is geleverd en er belangrijke bakens werden uitgezet. De goedkeuring van het Lambermontakkoord, waardoor Vlaanderen sinds 1 januari 2002 bevoegd werd om de organieke regels vast te leggen voor de inrichting van de lokale en provinciale besturen, is een mijlpaal in de institutionele hervormingen van het land ; zij geeft Vlaanderen de hefboomen in handen om de lokale

besturen en de provincies in te passen in een efficiënte en krachtige organisatie van het Vlaamse overheidsbestuur.

De minister beseft welke verwachtingen dit heeft veroorzaakt. Momenteel liggen er ontwerpen klaar voor een gemeentedecreet, een provinciedecreet en een kiesdecreet, maar het is momenteel nog niet duidelijk of die ontwerpen nog effectief bij het Vlaams Parlement kunnen worden ingediend. Er is een grote samenhang tussen die drie decreten. Het voorontwerp van provinciedecreet en het voorontwerp van kiesdecreet moeten nog voorgelegd worden aan de Raad van State, waardoor er misschien tijdgebrek ontstaat voor een serene afhandeling kort voor de verkiezingen. Verder is de minister van oordeel dat de genoemde decreten op een groot parlementair draagvlak moeten kunnen rekenen. Een heel krappe meerderheid voor dergelijke ingrijpende, institutioneel belangrijke decreten, zou volgens hem geen goede zaak zijn.

De minister wil, samen met de Vlaamse regering, op korte termijn duidelijkheid bekomen over de vraag of de drie genoemde decreten nog deze legislatuur worden ingediend bij het parlement. Hij is er alleszins van overtuigd dat er grondig en vernieuwend beleidsvoorbereidend werk is geleverd. Hij meent dat het voorbereidend werk in grote lijnen overeind zal blijven over de grenzen van de legislatuur heen. Ook de lokale besturen en de provincies erkennen overigens de verdienste van de teksten die voorliggen en zijn het er voor 80% mee eens.

Als de bedoelde decreten niet meer zouden goedgekeurd geraken, zou de minister dat niet als een mislukking van zijn beleid ervaren. Onder meer door het feit dat het ontwerp van gemeentedecreet pas bij het begin van het zomerreces 2003 terugkeerde van de Raad van State, is de tijd bijzonder kort geworden om over deze belangrijke wetgeving een serene en grondige discussie te voeren in het parlement.

De minister is van oordeel dat er tijdens deze legislatuur belangrijke decreten werden aangenomen in het beleidsveld Binnenlandse Aangelegenheden. Hij dankt de commissie voor de constructieve wijze waarop zij, samen met de minister, steeds gepoogd heeft om de best mogelijke regelgeving tot stand te brengen.

Volgens de minister behoort het decreet van 6 juli 2001 op de intergemeentelijke samenwerking tot de blikvangers. De implementatie op het terrein toont volgens hem aan dat een trendbreuk werd gerealiseerd. De gemeenten beschikken nu over

meer mogelijkheden voor onderlinge samenwerking en maken er ook daadwerkelijk gebruik van. De verkozen raden hebben instrumenten in handen voor een nauwere betrokkenheid bij die samenwerkingsverbanden. De minister beseft wel dat dit een groeiproces is en dat de raden nog meer aandacht moeten besteden aan de activiteiten van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden waarvan zij deel uitmaken.

Naast dit decreet werd de financiering van de lokale besturen grondig herzien met het decreet van 5 juli 2002 tot hervorming van het Gemeentefonds, gekoppeld aan een integratie van het Investeringsfonds en het Sociaal Impulsfonds en de oprichting van het Stedenfonds. Er zijn ook de nieuwe mogelijkheden voor ondersteuning van specifieke stadsvernieuwingsprojecten. Tot slot hebben de decreten van 15 juli 2002 de uitoefening van het toezicht gestroomlijnd en vereenvoudigd. Elk van de genoemde decreten hebben trouwens een vermindering van de administratieve procedures tot stand gebracht. Zeker inzake de financiering van de lokale besturen is die vermindering bijzonder groot.

Zelfs als het gemeentedecreet, het provinciedecreet en het kiesdecreet niet meer zouden worden afgerond, ligt er de volgende maanden voor het Vlaams Parlement en deze commissie nog belangrijk regelgevend werk op de plank, met name het ontwerp van decreet inzake de begraafplaatsen en de lijkbezorging en het ontwerpdecreet inzake de organisatie van de erkende erediensten. Ook die regelgeving is maatschappelijk van zeer groot belang. De bespreking van het ontwerp inzake de begraafplaatsen en de lijkbezorging kan begin december aanvatten. Het ontwerp van decreet inzake de organisatie van de erediensten werd principieel goedgekeurd op de Vlaamse regering van 14 november 2003 met het oog op advies bij de Raad van State. De minister hoopt dat de bespreking begin 2004 kan starten, zodat die decreten tijdig van kracht kunnen worden.

2. Hoofdpijnen van de begroting Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid

Met een aandeel van 1.781.935.000 euro (beleidskredieten) vormt de begroting Binnenlandse Aangelegenheden één van de belangrijkste pakketten in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. De totale begroting van de Vlaamse Gemeenschap bedraagt voor 2004 18.313.026.000 euro (beleidskredieten).

Programma 53.1 Lokale en regionale besturen

De kredieten ter ondersteuning van de lokale financiën zijn veruit de belangrijkste van dit programma. Het gaat vooral om :

- Vlaams Gemeentefonds 1.593.281.000 EUR
- Vlaams Provinciefonds 75.072.000 EUR.

Daarnaast omvat het programma uitgavenkredieten ter ondersteuning van de vorming van mandatarissen en ambtenaren. Die kredieten worden gebruikt voor subsidies via het Vormingscentrum voor lokale besturen en ondersteuning van de provinciale bestuursscholen en vormingsinstituten.

Een derde reeks kredieten houdt verband met het algemeen beleid van de administratie. Zij zijn bestemd voor :

- de dagelijkse werking van de administratie Binnenlandse Aangelegenheden ;
- juridische procedures bij o.a. de Raad van State en het Arbitragehof ;
- publicaties ;
- de ondersteuning van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur ;
- uitgaven in verband met de rechtstreekse verkiezing Vlaams Parlement ;
- studieopdrachten ;
- subsidies aan initiatieven inzake het binnenlands bestuur ;
- cofinanciering van de administratie Binnenlandse Aangelegenheden in het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen.

Tot slot zijn er de kredieten voor subsidiëring van sommige werken, in casu :

- de bouw van crematoria ;
- werken aan het niet-beschermd patrimonium van de erkende erediensten ;
- het bouwen, verbouwen, uitbreiden van ontmoetingscentra voor verenigingen van vrijzinnigen.

Programma 53.2 Stedenbeleid en Sociaal Impulsfonds

In dit programma is het Stedenfonds het omvangrijkste krediet. Er is 103.807.000 euro voor uitgetrokken.

Daarnaast zijn er ook hier kredieten voor het algemeen beleid. Zij worden gebruikt voor :

- algemene werkingskosten Stedenbeleid ;
- studiekosten ;
- mediacampagnes ;
- de Thuis in de stad-prijs.

3. *Beleid Binnenlandse Aangelegenheden*

3.1. Bouwen aan een kwaliteitsvol bestuur in Vlaanderen

3.1.1. Vlaams gemeentedecreet en provinciedecreet

Deze decreten moeten de hefboomen bieden om de lokale besturen en de provincies in te passen in een efficiënte organisatie van het Vlaamse overheidsbestuur. Belangrijke accenten zijn de beleidsbepalende rol van de democratisch verkozen raden en hun versterkte rol ten opzichte van de uitvoerende colleges. Er komt meer ruimte voor delegatie en bevoegdheidsverdeling tussen de raad, het college of de deputatie en de administratie. Een vernieuwd model van ambtelijk en financieel management en meer mogelijkheden tot verzelfstandiging bieden perspectieven voor een efficiënter bestuur. Tot slot komen er nieuwe instrumenten om de burger nauwer bij het bestuur te betrekken.

Het provinciedecreet zal op dezelfde leest geschoeid zijn als het gemeentedecreet. Het is op dezelfde visie gebaseerd voor wat bijvoorbeeld de werking van de provincieraad en haar verhouding met de deputatie betreft.

Op korte termijn moet duidelijk worden of dit regelgevend werk nog tijdens deze legislatuur kan worden afgewerkt in een serene sfeer. Over belangrijke bestuurlijke principes is er grote consensus. Zij zullen allicht overeind blijven, ongeacht het ogenblik van de goedkeuring van deze decreten. Maar ook de concrete uitvoering en toepassing in de gemeenten en provincies zal aanzienlijke inspanningen vragen inzake mensen en middelen,

niet alleen van de gemeenten en de provincies, maar evenzeer op het niveau van de Vlaamse overheid.

3.1.2. Een kiesdecreet voor de Vlaamse gemeenten en provincies

De minister verklaart dat een voorontwerp van Vlaams kiesdecreet voor gemeenten en provincies wordt voorbereid. Of het nog kan worden ingediend bij het Vlaams Parlement, moet worden beoordeeld in samenhang met de problematiek inzake het gemeente- en provinciedecreet. Zoals hierboven reeds gesteld is de minister van oordeel dat dergelijke regelgeving met belangrijke institutionele gevolgen op een voldoende breed parlementair draagvlak moet kunnen rekenen. Een heel nipte meerderheid van 50 plus één zou geen goede zaak zijn.

Het voorontwerp van kiesdecreet beoogt de regels die betrekking hebben op de verschillende verkiezingen voor de lokale besturen en de provincies maximaal samen te brengen in één decreet en uitvoeringsbesluit. Veruit de meeste bepalingen zijn gemeenschappelijk voor al deze verkiezingen van in casu de provincieraden, de gemeenteraden, de burgemeester en de districtsraden. De bepalingen, specifiek voor elk van deze verkiezingen, komen in afzonderlijke, aanvullende hoofdstukken. Deze werkwijze komt de doorzichtigheid ten goede.

Op het inhoudelijke vlak ligt de nadruk op vereenvoudiging en uniformiteit van de regels voor de verschillende verkiezingen, de uitbreiding van het geautomatiseerd stemmen in heel Vlaanderen en de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester.

De Vlaamse regering heeft principieel beslist om het geautomatiseerd stemmen te veralgemenen tot alle Vlaamse gemeenten. Om dat te realiseren is een samenwerkingsakkoord nodig met de federale overheid. Voor alle verkiezingen moet inderdaad dezelfde apparatuur gebruikt kunnen worden. De nodige contacten werden gelegd met de federale minister van Binnenlandse Zaken om een overleg op te starten met de gewesten.

3.1.3. Een Vlaams decreet op de erediens ten

Sinds de regionalisering is Vlaanderen bevoegd voor de organisatie en de werking van de besturen van de erkende erediens ten, de regels inzake hun financieel beheer, patrimonium, het administratief toezicht. De federale overheid blijft bevoegd voor de erkenning van de erediens ten zelf en voor de

wedden en pensioenen van de bedienaars van de erediensten.

Het voorontwerp van decreet bevindt zich voor advies bij de Raad van State. De minister hoopt dat de parlementaire bespreking in januari 2004 kan aanvatten.

De klemtonen in dat voorontwerp zijn :

- er komt een gelijke regeling voor de verschillende erkende erediensten ;
- een belangrijk uitgangspunt is de betrokkenheid te versterken van de gemeenten en provincies, die bijdragen in de financiering ;
- de oprichting per gemeente of provincie van een centraal bestuur voor alle eredienstbesturen op het grondgebied, is daarvoor een hefboom.

3.1.4. Begraafplaatsen en lijkbezorging

Het ontwerp van decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging is volledig klaar. De parlementaire bespreking kan op 2 december eerstkomend starten.

De belangrijkste vernieuwingen zijn :

- de exclusieve opdracht van de lokale overheid om een begraafplaats of crematorium op te richten en te beheren, al of niet in een intergemeentelijk samenwerkingsverband ;
- de minimale termijn voor het bewaren van een graf wordt van vijf op tien jaar gebracht ;
- de maximale duur voor een concessie blijft behouden op vijftig jaar ; hernieuwingen kunnen voor een kortere termijn ;
- verwijdering kan pas na een publieke bekendmaking van minimaal één jaar ;
- elkeen kan via een wilsbeschikking aan een ambtenaar van de burgerlijke stand de wijze van lijkbezorging bepalen en het ritueel van de uitvaartplechtigheid ; daartoe behoort ook een vrijzinnige of een niet-kerkelijke overtuiging ;
- niet enkel kisten, maar ook andere omhulsels worden toegestaan, met respect voor milieu en hygiënische voorwaarden ;

- de mogelijkheid tot het meenemen van een symbolisch gedeelte van de as van de overledene, op verzoek van naaste verwanten ;
- er is voorzien in de mogelijkheid voor de ouders om hun levenloos geboren kind te begraven of te cremieren.

3.1.5. Nieuw decreet op de openbaarheid van bestuur

Er is eveneens een ontwerp van decreet opgesteld dat de passieve en de actieve openbaarheid van bestuur regelt voor alle bestuursinstanties binnen het Vlaams Gewest en de Vlaamse Gemeenschap. Het ontwerp van decreet “openbaarheid van bestuur” is inmiddels ingediend bij het Vlaams Parlement.

De passieve openbaarheid van bestuur geeft de burger het recht op openbaarmaking van de bestuursdocumenten. Wat de actieve openbaarheid van bestuur betreft, zitten er twee belangrijke vernieuwingen in :

- ook de OCMW's moeten een ambtenaar aanstellen die verantwoordelijk is voor de communicatie ;
- alle bestuursinstanties werken mee aan een gezamenlijk bestand met wegwijsinformatie en eerstelijnsinformatie.

3.1.6. Het kerntakendebat : bestuursakkoord tussen Vlaanderen, de gemeenten en de provincies

Het kerntakendebat heeft op 25 april 2003 geleid tot een bestuursakkoord tussen het Vlaamse, gemeentelijke en provinciale bestuursniveau. Dit is een belangrijke stap naar nieuwe bestuursverhoudingen tussen de drie democratisch verkozen overheden. De grootste meerwaarde ervan ligt in het feit dat Vlaanderen, de gemeenten en de provincies op een constructieve wijze de basis hebben gelegd om via permanente contacten en overleg op systematische wijze te werken aan een betere bestuurscultuur.

Inzake de financiële beoordeling van de afspraken tussen de besturen is er minder vooruitgang geboekt. In het bestuursakkoord staat bijvoorbeeld dat het operagegeven een verantwoordelijkheid is van de Vlaamse Gemeenschap. Momenteel wordt die verantwoordelijkheid mee gedragen door de provincies en de steden Gent en Antwerpen. Maar de financiële lasten die nu door de steden worden

gedragen voor de opera's, moeten uiteindelijk ergens terecht komen. Als hun financiële verantwoordelijkheid vermindert moet zich dat op het andere niveau compenseren. Als er dus verantwoordelijkheden worden doorgeschoven moet er ook een financiële en fiscale discussie worden gevoerd. Daarover is nog geen eindpunt bereikt.

3.2. De financiering van de lokale en regionale besturen

3.2.1. Het Gemeentefonds

Gedurende deze legislatuur heeft de Vlaamse overheid aanzienlijke inspanningen geleverd voor de ondersteuning van de lokale financiën. Die komen in de eerste plaats tot uiting via de groei van de middelen van het Gemeentefonds, gekoppeld aan de integratie van het Investeringsfonds en het waarborggedeelte van het Sociaal Impulsfonds. Door die samenbundeling van de vroegere fondsen bekomen de gemeenten sneller de middelen vanuit de Vlaamse begroting dan vroeger het geval was en beschikken ze bovendien over een volledige bestedingsvrijheid. De gemeenten beslissen zelf welke bedragen zij gebruiken voor hun lopende verrichtingen en welk deel zij overboeken naar de buitengewone dienst voor het realiseren van investeringen.

In 1999, bij de start van de huidige legislatuur, bedroeg het Gemeentefonds 1.082.368.000 euro. Bij het in werking treden van het nieuwe Gemeentefonds op 1 januari 2003 werd gestart met een dotatie van 1.542.979.000 euro, waarvan 228,3 miljoen euro afkomstig uit het Investeringsfonds en het waarborggedeelte van het vroegere Sociaal Impulsfonds. Zonder rekening te houden met de integratie van beide fondsen, groeide het Gemeentefonds aan met bijna 20% op 4 jaar tijd. Daarnaast werd in het decreet een groeimechanisme bepaald dat er voor moet zorgen dat het Gemeentefonds welvaartsvast wordt gemaakt.

Rekening houdend met de neerwaartse economische ontwikkelingen acht de Vlaamse regering een groeiraming van het BNI ten belope van 2,1% echter niet langer realistisch. De Vlaamse regering gaat daarom voor de berekening van het Gemeentefonds uit van een raming van de groei van het BNI van 1,5 %.

Het Gemeentefonds 2004 stijgt ten opzichte van 2003 met 3,26% tot een bedrag van 1.593.281.000

euro bij een inflatie van 1,76%. De verhoging van de middelen bedraagt 50.302.000 euro.

3.2.2. Het Provinciefonds

Zoals in het decreet van 29 april 1991 inzake het provinciefonds is bepaald, groeit het provinciefonds elk jaar aan, rekening houdend met de gezondheidsindex. In concreto betekent dat voor 2004 een aangroei met 1,35%. Het provinciefonds bedraagt daardoor 75.072.000 euro.

3.2.3. De vrijmaking van de energiemarkten

In het kader van de vrijmaking van de energiemarkten, heeft de Vlaamse regering nauwgezet de problematiek opgevolgd van de federale compensatie van de inkomstenverliezen voor de gemeenten ten gevolge van de liberalisering van de elektriciteitsmarkt, de zogenaamde "Elia-heffing". De Vlaamse regering is daarbij de partner van de gemeenten. Zij wenst dat de compenserende bedragen, die bekomen worden op basis van de Elia-heffing, voldoende zijn om het verlies aan dividenden van de Vlaamse gemeenten op te vangen.

Zodra er duidelijkheid is over zowel het bedrag van de compensaties als over de verdeling ervan over de verschillende gemeenten, zal de minister onmiddellijk de nodige informatie aan de gemeenten verstrekken met het oog op het inschrijven ervan in de begrotingen. Op dit ogenblik echter kan de minister weinig nieuws over dit dossier melden. Er zijn momenteel geen aanwijzingen dat de federale regering haar beloften voor 2003 zou waarmaken. Voor de Vlaamse regering is dat debat niet afgerond en het ongenoegen van de regering werd zowel mondeling als schriftelijk overgemaakt aan de federale premier. De bal ligt dus in het federale kamp en het is aan de Kamer om op dat vlak haar rol te spelen.

3.3. Personeelsbeleid

Inzake het personeelsbeleid vestigt de minister de aandacht op het akkoord van mei 2003 dat de Vlaamse regering sloot met de vakorganisaties en met de vertegenwoordigers van de werkgevers voor het personeel van de lokale en provinciale besturen. Dit akkoord bevat de geleidelijke verhoging van het vakantiegeld vanaf het jaar 2004. Tussen 2004 en 2006 zal het vakantiegeld in fases verhogen om uiteindelijk, zoals bij de andere overheden, 92 % van een maandsalaris te bedragen. Het akkoord is zo opgevat dat personeelsleden van de

lagere niveaus dit percentage eerder zullen bereiken dan personeelsleden van de hogere niveaus.

Met deze maatregel houden de lokale overheden inzake de arbeidsvoorwaarden gelijke tred met de andere overheden, maar ze doen dit wel volgens een geëigend parcours, dat rekening houdt met hun financiële mogelijkheden.

In het vooruitzicht van een Gemeente- en Provinciedecreet, waarvan de artikelen met betrekking tot het personeel aan de verplichte onderhandelingsprocedure zijn onderworpen, zijn voor het jaar 2004 geen bijkomende inhoudelijke sectorale afspraken gemaakt.

De Vlaamse regering heeft anderzijds haar principiële goedkeuring verleend aan een voorontwerp van decreet waardoor meer mogelijkheden ontstaan voor allochtonen om toegang te krijgen tot (statutaire) betrekkingen in Vlaamse openbare diensten, waaronder ook de lokale besturen en de provincies. De Raad van State beroept zich wat dit betreft echter op de Grondwet, waarin bepaald is dat statutaire betrekkingen voorbehouden zijn aan burgers met Belgische of Europese nationaliteit. Omwille van die juridische discussie is dat dossier nog niet afgerond.

3.4. Ondersteuning van een kwaliteitsvol lokaal bestuur

Permanente vorming en opleiding is een onmisbare hefboom om de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren en op peil te houden. In 2002 is daartoe het vormingscentrum voor lokale besturen opgericht. Het centrum wil een motor zijn voor de organisatie, de ondersteuning en de promotie van gerichte en kwaliteitsvolle vorming voor mandatarissen, ambtenaren en het topkader van de lokale besturen.

Het vormingscentrum heeft eind 2002 een onderzoek georganiseerd om de vormingsbehoeften bij het personeel van de lokale besturen in kaart te brengen. Daaruit blijkt dat zowel de ambtenaren als de werkgevers een grote waarde hechten aan vorming als motor voor kwaliteitsverbetering van het bestuur. De minister wil met zijn beleid daarom bijdragen tot een goede vorming die afgestemd is op de noden van de besturen en die financieel betaalbaar blijft.

4. Stedenbeleid : werken aan leefbare steden

4.1 Stadsvlucht

In het regeerakkoord stond dat “het stedenbeleid in de eerste plaats de stadsvlucht een halt moet toeroepen en werk moet maken van aantrekkelijke en meer leefbare steden.” Vandaag kan men vaststellen dat het met de steden de goede kant op gaat. Zonder de blijvende problemen in de steden te ontkennen, kan er van een kentering gesproken worden. De steden zelf pakken uit met stijgende bevolkings- en dalende criminaliteitscijfers.

De minister maakt niettemin enig voorbehoud. Voor een stad is een verscheiden invulling van sociale klassen en draagkracht noodzakelijk. Op dit ogenblik is het echter nog steeds zo dat de meer gefortuneerde burgers nog altijd niet geneigd zijn naar de stad terug te keren. Precies die groep zou de draagkracht van de stad en haar financiële en andere mogelijkheden kunnen vergroten.

4.2 Hervorming van de fondsen

Als men vandaag terugblik op de intenties van het regeerakkoord, kan men stellen dat die vrijwel allemaal in beleidsinitiatieven zijn omgezet. In eerste instantie was er de hervorming van het Sociaal Impulsfonds naar het Stedenfonds en ruimer gesteld de hervorming van de diverse fondsen. De gevraagde aandacht voor stedelijkheid en de centrumfunctie stond daarbij voorop. Dit resulteerde enerzijds in meer middelen en anderzijds in meer maatwerk per stad.

4.3 Stadsvernieuwingsprojecten

De vraag naar stadsvernieuwingsinitiatieven uit het regeerakkoord werd beantwoord in het decreet houdende de ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten. De eerste oproep werd vorig jaar gelanceerd. Negen projecten werden door de Vlaamse regering geselecteerd voor de shortlist. Op dit ogenblik bereidt de externe jury haar advies voor over een definitieve toezegging van subsidies. De minister verwacht dat de Vlaamse regering zich daarover nog voor het einde van dit jaar zal uitspreken.

Ondertussen loopt er een begeleidingstraject bij acht kleinere steden. Zij worden ondersteund door een begeleidingsteam en voorbereid op het indienen van een steviger dossier voor de tweede op-

roep. De minister wenst die oproep nog dit jaar te lanceren, zodat de Vlaamse regering nog in de loop van deze legislatuur kan beslissen over een nieuwe shortlist. Binnen het FFEU werd daarvoor bij de budgetcontrole van 2003 reeds 12,5 miljoen euro voorzien. Daarbovenop wordt voor 2004 nogmaals 11,16 miljoen euro vrijgemaakt. De minister wijst erop dat sedert de goedkeuring van het decreet op de publiek-private samenwerking de context van de tweede oproep is gewijzigd en de eisen op dit vlak heel wat strenger zijn geworden.

4.4 Thuis in de stad

De voorbije jaren werd heel wat energie gestoken in de beeldvorming rond de steden. Centraal daarin stond de 'Thuis in de Stad'-communicatiecampagne. Die campagne wordt sinds dit jaar in nauw overleg met de steden uitgebouwd en ook voor volgend jaar zullen er samen met de steden nieuwe accenten worden vastgelegd. Om vernieuwende initiatieven in de steden te stimuleren werden de 'Thuis in de Stad'-prijzen gelanceerd. Begin december worden die voor de derde keer uitgereikt.

4.5 Monitoren van stedelijke ontwikkelingen

In het voorjaar zullen voor alle steden monografieën beschikbaar zijn. Voor het eind van deze legislatuur hoopt de minister nog de eerste resultaten van de stadsmonitor te kunnen voorleggen. De monitor is een instrument dat de leefbaarheid in onze steden in beeld moet brengen. Nog dit najaar start een grootscheepse enquête in de dertien steden om een aantal cruciale indicatoren in te kunnen vullen.

4.6 Witboek Stedenbeleid

Op 19 november 2003 wordt in het Internationaal Congrescentrum van Gent het Witboek Stedenbeleid voorgesteld met als titel "De Eeuw van de Stad". Eind 2000 werd een task force geïnstalleerd met als opdracht een langetermijnvisie rond stedenbeleid in een Witboek uit te werken. Een perspectief van 20 jaar werd daarbij vooropgesteld. Het Witboek is geen besloten academische oefening geworden maar de neerslag van een intens proces waarbij ongeveer duizend personen betrokken zijn geweest. Het resultaat is een welomschreven visie op stedelijkheid in Vlaanderen en een reeks aanbevelingen voor het stedenbeleid.

Het boek maakt alvast duidelijk dat Stedenbeleid een constante bekommernis van de Vlaamse overheid moet blijven. Het werk is niet af. De vele aanbevelingen in het Witboek vormen uitdagingen om

rond een aantal essentiële zaken duidelijke keuzes te maken. Het biedt meer dan voldoende materiaal in de aanloop naar de nieuwe legislatuur.

5. Conclusie

De minister besluit dat er de eerstvolgende maanden, tot aan de verkiezingen van het Vlaams Parlement, nog belangrijk regelgevend werk in de steigers staat. In de beleidsnota wordt reeds aangegeven welke voorbereidingen al voor de volgende bestuursperiode worden getroffen om van de lokale besturen bestuurskrachtige overheden te maken, die in de mogelijkheid zijn om een goede en kwaliteitsvolle dienstverlening aan de bevolking aan te bieden.

II. Bespreking

1. Algemene opmerkingen

De heer *Marcel Logist* stelt vast dat de beleidsbrief verder gaat dan het aangeven van de prioriteiten voor 2003-2004. Het document bevat een overzicht van op stapel staande projecten en van wat reeds afgerond is. De spreker vindt dat de minister belangrijk werk heeft geleverd en feliciteert hem daarvoor.

De heer *Dirk De Cock* beaamt dat er gedurende deze legislatuur in de beleidsdomeinen Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid hard gewerkt is.

De heer *Cis Schepens* vindt dat een groot deel van de beloften uit het regeerakkoord werd waargemaakt. Hij verwijst naar het decreet op de intergemeentelijke samenwerking, de hervorming van de fondsen, het administratief toezicht. Bovendien is er nog belangrijke decreetgeving in voorbereiding, zoals de openbaarheid van bestuur, de erediensten, het gemeente- en provinciedecreet.

De heer *Bart De Smet* vindt de beleidsbrief een interessant werkstuk. Er wordt een degelijk overzicht gegeven van de thema's die de afgelopen jaren behandeld werden en die de komende maanden nog zouden moeten behandeld worden. Er wordt onder meer verwezen naar de hervorming van het Gemeentefonds en de nieuwe intergemeentelijke samenwerking. De spreker erkent dat de voorbije legislatuur heel wat werk werd verzet. De vraag is echter of het verrichte werk ook goed doordacht was en of het geleid heeft tot een betere werking van de lokale besturen en tot een betere dienstverlening van deze besturen aan de burger. Het ant-

woord op die vragen is minder positief. De spreker meent te mogen stellen dat de Vlaamse steden en gemeenten niet onverdeeld gelukkig zijn met het beleid van de hogere overheden.

De heer *Jan Penris* vindt de opmerking van de minister terecht dat deze commissie steeds met de nodige constructiviteit en sereniteit de ontwerpen van de Vlaamse regering heeft benaderd. Hij beschouwt dat als een compliment voor de hele commissie. Hij merkt wel op dat de ingediende ontwerpen zich leenden tot een constructieve en serene behandeling. Op een aantal punten en komma's na, wezen de neuzen in dezelfde richting bij de bespreking van de intergemeentelijke samenwerking, de hervorming van het Gemeentefonds, het Stedenfonds en het Stadsvernieuwingsfonds. De ontwerpen van decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging enerzijds en op de erkende erediensten anderzijds liggen politiek echter gevoeliger en kunnen de nodige politieke commotie losweken. De totstandkoming van die decreten zal allicht moeilijker worden dan de hierboven genoemde ontwerpen.

De heer *Paul Van Grembergen*, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken erkent dat het ontwerp van decreet op de erkende erediensten gevoelig kan liggen. De wijze waarop de discussie wordt gevoerd zal mede bepalend zijn voor het goede resultaat. Ook het ontwerp van decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging ligt misschien gevoelig. De minister hoopt en verwacht in ieder geval dat het debat daarover sereen en niet brutaal zal verlopen.

De heer *Mark Van der Poorten* kan de opmerkingen in verband met de serene sfeer in de commissie bijtreden. Er was steeds sprake van een constructieve houding, ook vanwege de oppositie, en er is inderdaad hard gewerkt. De lof die de meerderheidsfracties hebben voor het geleverde werk, vindt de spreker echter niet terecht. Echte beleidskeuzes werden op een eerder ondoordachte manier gemaakt. De minister heeft wel geprobeerd een aantal bakens te verzetten maar het is hem dikwijls niet gelukt. Dat blijkt vooral bij het dossier van het Gemeentedecreet.

De *minister* waardeert de positieve opmerkingen over het geleverde werk in de commissie. Hij heeft ook geen moeite met de meer kritische inschattingen; elkeen moet immers zijn rol spelen en verant-

woordelijkheid opnemen. De globale beoordeling van het geleverde werk zal men overigens pas achteraf kunnen maken.

2. Binnenlandse Aangelegenheden

Voorbereiding organieke wetgeving op gemeenten en provincies

De heer *Marcel Logist* merkt op dat er in het domein van de Binnenlandse Aangelegenheden en het Stedenbeleid heel wat werk is verricht. Er staan nog heel wat initiatieven in de steigers. Het gaat om het gemeente- en het provinciedecreet, de kiesdecreten, de modernisering van de wetgeving op de erediensten. Al die decreten zullen een grote impact op Vlaanderen hebben en moeten zo nauwgezet mogelijk en in contact met het middenveld besproken worden. De resterende tijd tot het einde van de legislatuur is beperkt, maar er is veel voorbereidend werk geleverd dat hoe dan ook – op korte of iets langere termijn – gevaloriseerd zal worden.

De heer *Dirk De Cock* meent dat het voorbereidend werk voor een gemeente- en een provinciedecreet geleverd is en dat de ontwerpen klaar zijn voor parlementaire bespreking. De ontwerpen zijn om een aantal redenen echter nog niet ingediend bij het parlement. Intussen heeft het voorbereidende werk heel wat discussie op het terrein losgeweekt. Dat is positief want het toont aan dat het de betrokkenen raakt en dat de op tafel liggende voorstellen zo diepgaand zijn dat ze beklijven. Indien de ontwerpen van gemeente- en provinciedecreet niet meer in het parlement worden besproken, dan hoopt de heer De Cock dat dit zo snel mogelijk tijdens de volgende legislatuur zal gebeuren.

De heer *Cis Schepens* merkt op dat het voorbereidend werk in het kader van het gemeente- en provinciedecreet met veel enthousiasme werd aangevat, maar dat het nu dreigt te verzanden in allerlei discussies. De negatieve adviezen van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten zijn daar volgens hem niet vreemd aan.

Volgens de heer Schepens impliceren de ontwerpen van gemeente- en provinciedecreet belangrijke veranderingen voor de invulling van het topkader van gemeenten en provincies. De topfuncties wor-

den immers geherdefinieerd. De gemeentesecretaris en de provinciegriffier worden directeur van respectievelijk de gemeente en de provincie. De functie van ontvanger wordt gesplitst in die van een financieel beheerder en een auditor. De functiebeschrijving hiervoor zal veel voorbereiding vergen. In de beleidsbrief wordt ook aangegeven dat het werkveld hier nauw bij zal worden betrokken. Niettemin doet de spreker opmerken dat er over deze voorgenomen wijzigingen heel wat ongerustheid bestaat op het werkveld.

De heer Schepens stelt vast dat de beleidsbrief op enkele punten nader ingaat op het ontwerp van gemeentedecreet. Het gaat om de uitwerking van een nieuw financieel instrumentarium. Hiervoor heeft men inspiratie gezocht bij de nieuwe OCMW-boekhouding. Op zich is dat geen slechte zaak maar de spreker meent te weten dat men nog zou willen sleutelen aan die nieuwe boekhouding, zodat er toch nog verschillende regelingen zouden bestaan voor gemeenten en OCMW's. Hij waarschuwt dat het werkveld daartegen zal ageren.

De *minister* antwoordt hierop dat er in de OCMW's een algemene boekhouding van toepassing is. In de gemeenten bestaat er een budgettaire boekhouding en een algemene boekhouding. Het is de bedoeling om in gemeenten en OCMW's eenzelfde boekhoudkundige situatie te creëren. De minister vindt het niet aangewezen dat er een andere benadering is in beide openbare besturen. Een identiek systeem is vandaar wenselijk. Daarvoor inspireert men zich op de lijnen die uitgezet werden voor de OCMW-boekhouding. Er kunnen daar wel enkele verbeteringen aan worden toegevoegd, maar het uiteindelijke doel is een gelijkenschakeling van de twee systemen.

De heer *Mark Van der Poorten* vraagt zich af tot wat deze discussie moet leiden. Het ontwerp van gemeentedecreet is immers niet ingediend en het is onduidelijk of dat nog deze legislatuur zal gebeuren. Daarom heeft een discussie over de topfuncties in de gemeenten en provincies weinig zin.

De heer *Cis Schepens* repliceert dat de ontwerpen van gemeente- en provinciedecreet klaar zijn, dat ze kunnen ingediend worden en dat er in de beleidsbrief uitgebreid op wordt ingegaan. In de beleidsbrief komt eveneens de positionering van de gouverneurs, arrondissementscommissarissen en de gewestelijke ontvangers aan bod. De spreker vindt het positief dat er aandacht is voor die functies en dat er wordt nagedacht over hoe die in de toekomst kunnen worden ingevuld.

De grote vraag is volgens de heer *Bart De Smet* of het ontwerp van gemeente- en van provinciedecreet al dan niet nog wordt ingediend deze legislatuur. De minister zou hierover duidelijkheid moeten creëren. Er valt iets voor te zeggen om de hervorming van de organieke regelgeving uit te stellen tot na de verkiezingen. Sommigen maken ook gewag van 'een draak van een decreet'. In ieder geval vindt de spreker dat de minister over de timing klaarheid moet scheppen. Dergelijke belangrijke decreten verdienen alleszins een grondige behandeling. Ze mogen niet nog snel voor de verkiezingen door het parlement gesleurd worden. Allicht had de regering sneller werk moeten maken van de indiening van een gemeente- en een provinciedecreet maar blijkbaar ontbrak hiervoor het draagvlak binnen de meerderheid.

De heer *Jan Penris* stelt vast dat het Gemeentedecreet, het Provinciedecreet en de kiesdecreten, die de kroon op het werk hadden moeten worden, er niet zullen komen. De minister beweert dat hij niet aan de bespreking ervan wil beginnen als slechts een krappe meerderheid die decreten wil steunen. De spreker leidt hieruit af dat er over die decreten bij de meerderheidspartijen zelf geen eensgezindheid bestaat. Dat valt te betreuren want de commissie is bereid over de organieke regelgeving een even sereen debat aan te gaan als het geval was bij de bespreking van bijvoorbeeld het Gemeentefonds of het Stedenfonds.

De heer *Mark Van der Poorten* vraagt aan de meerderheidspartijen duidelijkheid over het dossier van het Gemeentedecreet. De minister is blijkbaar klaar met zijn huiswerk en wil maar kan het ontwerp van decreet niet indienen bij het parlement. De spreker vindt dat de tijd begint te dringen gezien de gemeenteraadsverkiezingen in 2006 plaatsvinden. Vooraleer de nieuwe regering na de verkiezingen van 13 juni 2004 goed en wel geïnstalleerd is, bevindt men zich al in 2005 en wordt het dus hoog tijd om duidelijkheid te hebben over de organieke regelgeving. De gemeenten moeten zich immers kunnen voorbereiden ; zij moeten tijdig weten of de burgemeester rechtstreeks wordt verkozen, wie de gemeenteraad moet voorzitten, enzovoort. Dat zijn hoogdringende vragen die een spoedig antwoord vereisen. De spreker legt de vraag naar de timing niet enkel aan de minister voor – die heeft immers al gezegd dat hij klaar is met de voorbereiding – maar ook en vooral aan de meerderheidsfracties.

Uitvoering decreet intergemeentelijke samenwerking

De heer *Dirk De Cock* merkt op dat het decreet op de intergemeentelijke samenwerking volop in uitvoering is. Voor sommige actoren op het terrein was dat decreet moeilijk te verwerken maar intussen is de gemeentelijke inbreng in de intergemeentelijke samenwerking sterk toegenomen en werden heel wat nieuwe samenwerkingsverbanden opgericht.

De heer *Cis Schepens* meent dat het decreet op de intergemeentelijke samenwerking stilaan doordringt op het werkveld. Hier en daar ontlokt het decreet nog wat zure oprispingen, maar globaal vindt de spreker het decreet een verbetering tegenover de vroegere toestand. Hij vindt het heel belangrijk dat nu samenwerkingsverbanden tot stand kunnen komen die vroeger niet mogelijk waren.

De heer *Bart De Smet* stelt vast dat de toepassing van het decreet op de intergemeentelijke samenwerking in de beleidsbrief ruime aandacht krijgt. Op zich is dat niet ongewoon want het ging om een uiterst ingrijpende hervorming. Bovendien was 10 november jongstleden voor de intergemeentelijke samenwerking een belangrijke datum omdat de overgangperiode afliep. De spreker vraagt of de bestaande intercommunales zich hebben kunnen aanpassen aan de nieuwe regelgeving en welke problemen er daarbij zijn opgedoken. Welke initiatieven heeft de minister genomen om de intercommunales de afgelopen twee jaar bij te staan ?

Volgens de heer *Mark Van der Poorten* verloopt de implementatie op het terrein van het decreet op de intergemeentelijke samenwerking niet goed. Hij haalt de intercommunale ILVA aan die intussen is opgesplitst in twee intercommunales. Die hebben echter dezelfde voorzitter en raad van bestuur. Ook het Directiecomité is hetzelfde. De ene intercommunale vergadert dan om 19.00 uur en de andere om 19.30 uur. Er wordt twee keer een zitpenning opgestreken. Dit kan toch nooit de bedoeling geweest zijn. Nochtans was de verhoging van het democratisch gehalte een van de doelstellingen van de intergemeentelijke hervorming. Het enige positieve aan het decreet is volgens de spreker dat er nu vier mogelijke vormen van intergemeentelijke samenwerking zijn en dat er op een eenvoudiger manier kan worden samengewerkt. Het democratisch deficit in de intercommunales bestaat echter nog steeds. In de intercommunale van de spreker is het nog altijd de directeur die toelichting komt geven op de gemeenteraad. De gemeenteraadsleden doen dat niet en kunnen dat meestal ook niet.

Op de voorbeelden die de vorige spreker aanhaalt, antwoordt de *minister* dat het gaat om gemeenteraadsbeslissingen. Hier speelt volop de gemeentelijke autonomie. Vaak gaat het om afspraken tussen fracties, waarbij invulling wordt gegeven aan schepen- en andere mandaten en waarbij in het kader van een 'verdelende rechtvaardigheid' ook de intergemeentelijke mandaten worden toebedeeld. De minister herinnert eraan dat alle fracties zich bij de bespreking van het decreet op de intergemeentelijke samenwerking voorstander toonden van de gemeentelijke autonomie. Het was dan ook de bedoeling aan de gemeenten de nodige verantwoordelijkheid te geven. De aangehaalde voorbeelden hebben betrekking op een bepaalde regio en de kritiek op de opsplitsing van de intercommunale en de verdeling van de mandaten moet dan ook in de regio aangebracht worden. De minister heeft weet van andere voorbeelden waar men wel op een fatsoenlijke wijze is omgesprongen met de geboden verantwoordelijkheid. De Vlaamse regering wenst alleszins niet alle spelregels op te leggen maar wil wel autonomie verlenen. De minister besluit dat de kritiek op de aangehaalde voorbeelden terecht is maar die moet vooral op het gemeentelijke niveau ter sprake worden gebracht.

Groeipad Gemeentefonds

De heer *Cis Schepens* merkt op dat het grootste deel van de begroting Binnenlandse Aangelegenheden naar het Gemeentefonds gaat. De middelen voor het Gemeentefonds stijgen voor het komende begrotingsjaar opnieuw met 3,26%. Sommigen klagen over het feit dat men nu rekening houdt met de reële groei van het Gemeentefonds. De spreker herinnert eraan dat het Gemeentefonds sinds 1999 een groei kende van 22,63% terwijl de groei in de vorige regeerperiode slechts 9,39% bedroeg. De spreker wil hiermee aantonen dat de regering deze legislatuur fors in de gemeenten heeft geïnvesteerd.

De heer *Bart De Smet* betreurt dat de decretaal vastgelegde groei van het Gemeentefonds niet wordt gevolgd. De minister stelde tijdens het zomerreces al in een gesprek met een VVSG-delegatie dat de engagementen inzake het Vlaams Gemeentefonds voor 2004 niet volledig zouden worden uitgevoerd. De Vlaamse regering spreekt nu over een betere inschatting van de groei van het Bruto Nationaal Inkomen (BNI) maar volgens de heer *De Smet* gaat het om een besparingsmaatregel. Het Planbureau had in juni de groei van het BNI voor 2004 geraamd op 2,1%. De Vlaamse regering achtte dat cijfer te optimistisch en wou niet verder gaan dan een BNI-groei van 1,5% en

dit niettegenstaande het feit dat het Planbureau in september zijn verwachting van 2,1% BNI-groei bevestigde. Voor het Gemeentefonds betekent dit voor 2004 een toename van 3,26% in plaats van 3,86%. Concreet komt dit neer op een minderontvangst voor de gemeenten van meer dan 9 miljoen euro. Die gederfde middelen zullen de gemeenten noodgedwongen elders moeten halen.

CD&V verzet zich tegen deze gang van zaken en eist dat de decretaal vastgelegde groei van het Gemeentefonds wordt gehandhaafd. De Vlaamse steden en gemeenten die in financieel moeilijke omstandigheden moeten werken, mogen niet het slachtoffer worden van het ondoordacht financieel beleid van de paarse regering. CD&V zal dan ook een amendement indienen op het programmadecreet om deze ingreep ongedaan te maken. Verder verwondert het de heer De Smet dat voor het Stedenfonds wel het normale groeipad wordt gevolgd.

De heer *Mark Van der Poorten* betwist de uitspraak van de minister dat de gemeenten nu financieel sterker staan. Men heeft wel de drie grote fondsen samengevoegd waardoor er inderdaad wat meer middelen zijn. De huidige financiële toestand van de gemeenten is echter erbarmelijk. Bovendien hebben een aantal steden niet kunnen profiteren van de hervorming van de fondsen. Zij hebben niets bij gekregen, wat eigenlijk een achteruitgang betekent. Daarentegen heeft men de criteria aangepast om de steden die de meerderheid nauw aan het hart liggen, wél middelen bij te geven.

Inzake de aanpassing van het groeipad van het Gemeentefonds, stelt de *minister* dat de Vlaamse regering van oordeel was dat de decretaal vastgelegde groei van het Gemeentefonds moeilijk kon worden aangehouden gelet op de economische toestand. De minister heeft alles in het werk gesteld om het groeipad te blijven volgen omdat het is vastgelegd in een door het parlement goedgekeurd decreet. Na discussie heeft de minister evenwel de aanpassing van het Gemeentefonds moeten aanvaarden. Het Stedenfonds en het Stadsvernieuwingsfonds zijn wel gevrijwaard gebleven.

De heer *Bart De Smet* verwijst naar uitspraken van schepenen van grote steden die beweren dat hun begroting 2004 al rond is en dat al wat er aan Elia-compensatie nog bijkomt meegenomen is. Hij besluit hieruit dat Vlaanderen nog maar aan het beginpunt staat wat de hervorming van de fondsen en de eerlijke financiering van de lokale besturen betreft.

Elia-compensatie

De heer *Bart De Smet* klaagt de blijvende onduidelijkheid in het Elia-dossier aan. Voor de Vlaamse steden en gemeenten gaat het hier om een bedrag van honderden miljoenen euro maar een definitieve oplossing is blijkbaar nog niet voor morgen. Tijdens de plenaire vergadering van de Kamer van Volksvertegenwoordigers van 13 november 2003 stelde minister Moerman dat nog niet is bepaald hoe de verdeling zal gebeuren, dat er voor het jaar 2003 geen compensatie zal komen én dat er over het verlies van de gasdividenden niets in het regeerakkoord staat. Van enige compensatie voor dit laatste zal er dus wellicht niets in huis komen.

De heer De Smet vindt de manier waarop de federale regering met de Vlaamse regering omgaat bijzonder opvallend. Hij is ervan overtuigd dat minister Van Grembergen heel wat inspanningen geleverd heeft om dit dossier te blijven aankaarten, maar hij heeft blijkbaar te veel vertrouwen gehad in zijn federale collega's. Telkens opnieuw ging de minister er vanuit dat de federale engagementen ook zouden nagekomen worden. Intussen is duidelijk geworden dat dit niet het geval is en dat er in dit dossier nog steeds geen echte vooruitgang werd geboekt. Er is geen antwoord op de vraag wanneer de gemeenten een compensatie zullen ontvangen, evenmin als op de vraag hoe groot het bedrag zal zijn. Op een ogenblik dat alle lokale besturen volop bezig zijn met het opstellen van hun begroting, is dat een ontoelaatbare toestand.

Wat de opmerking betreft dat te veel geloof werd gehecht aan de federale Elia-compensatie, antwoordt de *minister* dat er twee mogelijke strategieën waren. Een mogelijkheid was dat de minister geen geloof hechtte aan de federale beloftes en aan de gemeenten liet weten dat de compensaties er wellicht niet zouden komen. Dat zou echter een gedroomd argument geweest zijn voor de federale regering om naar aanleiding van hun begrotingsdiscussie te stellen dat Vlaanderen toch geen rekening houdt met de federale compensaties en men dus de gedane beloftes niet moest nakomen. Vandaar dat de minister liever liet uitschijnen dat hij wel geloofde in de uitvoering van de federale beloftes. Voor 2003 is er voorlopig geen resultaat ; voor 2004 is er een redelijke compensatie, zij het dat die niet volledig is. De discussie tussen de Vlaamse en de federale regering over de compensatie voor 2003 is echter niet afgesloten, noch voor de minister noch voor de minister-president.

De heer *Mark Van der Poorten* vindt dit antwoord niet getuigen van een behoorlijk bestuur. Vorig jaar

werd via een omzendbrief aan de gemeenten gemeld dat zij de beloofde compensatie in hun begrotingen mochten inschrijven. Eigenlijk was het beter geweest dat niet te hebben gedaan want dan hadden de gemeenten zichzelf niet in zo'n moeilijke financiële positie geplaatst gezien. De gemeenten die de onderrichtingen te goeder trouw hebben gevolgd, weten op dit ogenblik niet of zij de middelen effectief zullen kunnen innen. Zij hebben intussen wel hun uitgaven daarnaar gericht. De Vlaamse overheid heeft dus eigenlijk meegeholpen de gemeenten in moeilijkheden te brengen. Op dit ogenblik stelt zich opnieuw het probleem van de begrotingsopmaak (voor 2004). De gemeenten zitten opnieuw met dezelfde cruciale onzekerheid in verband met de middelen. Dat getuigt niet van een goed bestuur.

De *minister* antwoordt dat bij de begrotingsopmaak de inkomsten en de uitgaven geraamd worden. Tussen beide moet er uiteraard een relatie zijn. In een rondschrijven aan de gemeenten werd gemeld dat zij het bedrag van de dividenden van het jaar voordien mogen inschrijven, maar dat is geen verplichting. Ook werd hen een beoordelingsruimte en -vrijheid gegeven in het kader van hun eigen verantwoordelijkheid.

Ten slotte merkt de minister op dat hij steeds heeft willen uitgaan van een correcte invulling van het principe van de federale loyaliteit. De premier van de federale regering heeft een engagement aangegaan en men kan dat moeilijk negeren en stellen daar geen rekening mee te willen houden. Om die reden is voor de minister de discussie over de compensaties voor 2003 niet afgesloten. De federale regering zegt nu wel dat de Elia-compensatie er via een taxatie zal komen en dat die niet met terugwerkende kracht kan worden ingevoerd. In het engagement van de federale regering naar de deelstaten was er echter geen sprake van een taxatie maar wel van een compensatie. De vraag hoe die compensatie moet gebeuren wil de minister blijvend ter discussie leggen. Dat kan op een andere manier dan via een taxatie langs de Elia-structuur.

De heer *Mark Van der Poorten* blijft erbij dat de minister goedgevolg is. Ter illustratie verwijst de spreker naar de politiehervorming. Federaal minister Moerman heeft nog vorige week een verklaring afgelegd over 2003 waaruit blijkt dat er voor dat jaar geen compensatie is en er geen zal worden voorzien. Tot op heden is minister Moerman niet tegengesproken.

De *minister* benadrukt namens de Vlaamse regering dat de discussie over de compensatie voor 2003 niet is afgesloten.

De heer *Mark Van der Poorten* heeft van liberale politici vernomen dat er een afspraak zou zijn om voor 2004 te voorzien in een twee derde compensatie.

De *minister* verwijst naar zijn vorig antwoord dat er voor 2004 inderdaad een formule werd afgesproken. Het enige dat voor dat jaar nog niet is ingevuld, zijn de parameters waarop de verdeling moet berusten. Op heel korte termijn is er een vergadering op het kabinet van minister Moerman waarop de ontwerp teksten inzake de Elia-compensatie voor 2004 worden besproken. Dat houdt onder meer een wijziging in van de elektriciteitswet en de bijzondere financieringswet. Voor 2003 is er een formeel schrijven van de Vlaamse regering aan de federale premier dat de discussie over dat jaar niet als afgesloten wordt beschouwd en dat het federale engagement daaromtrent nog moet worden ingevuld.

De heer *Bart De Smet* betreurt dat de federale regering haar beloftes niet nakomt. Vlaanderen blijft daardoor met een gevoel van onmacht zitten. Daartegenover stelt hij vast dat het net geïnstalleerde federale parlement, net voor het parlementair reces, nog snel enkele wetten goedkeurde die belangrijk waren voor het Waalse landgedeelte. Het gaat om de regionalisering van de wapenwet en de uitzondering op het verbod op tabaksreclame voor Francorchamps. Blijkbaar lukt men er langs Waalse kant wel altijd in de dossiers die voor hen belangrijk zijn, in een mum van tijd goedgekeurd te krijgen.

De *minister* antwoordt dat de opmerkingen van de heer *De Smet* beschouwingen vormen over de verhouding tussen de deelstaat en de federale overheid. Dat is een debat dat elke dag moet worden gevoerd.

De heer *Bart De Smet* vindt verder dat men zich eens grondig moet bezinnen over de financiering van de lokale besturen. De vroegere dividenden waren in feite verkapte belastingen die men nu compenseert met een andere belasting. De eerste aanzetten tot het opstellen van de criteria tot verdeling van het Gemeentefonds waren ook heel anders dan wat er uiteindelijk uit de bus is gekomen. Moest men die eerste aanzetten hebben gevolgd, dan zou er een echte herverdeling hebben plaatsgevonden, maar men heeft ervan afgezien omdat de resultaten voor een aantal steden en gemeenten nefast zouden zijn geweest. Men moet vandaar grondig werk beginnen maken van een ernstige financiering van de lokale besturen. Men moet daar-

bij de totaliteit van de geldstromen in kaart brengen.

Wat de criteria van het Gemeentefonds betreft, stelt de *minister* dat de commissie daar lang over heeft gedebatteerd. Er waren uiteindelijk twee hoofdlijnen. Ten eerste wilde men de landelijke gemeenten die aan het verpauperen waren, aan een versterkt financieel draagvlak helpen. Ten tweede was het de bedoeling de grote steden, de provinciale steden en de centrumsteden versterkte mogelijkheden te bieden. Die hoofdlijnen stonden trouwens in het Vlaams regeerakkoord. Bij het uitwerken van die hoofdlijnen zijn er uiteraard andere parameters dan in het vorige Gemeentefonds weerhouden.

Lokale bestuurskracht – evolutie van de gemeentelijke financiën – Elia-compensatie

Inzake de lokale bestuurskracht zegt de heer *Mark Van der Poorten* dat die vooral te maken heeft met de financiële armslag. Dat stond trouwens ook zo in de beleidsnota 2000-2004 voor de sector Binnenlandse Aangelegenheden. Volgens een recent krantenartikel met een Gentse schepen zijn de beloftes verre van nagekomen. De schepen riep zelfs op tot een daad van burgerlijke ongehoorzaamheid. Gelet op het financiële moeras waarin de lokale besturen zijn terecht gekomen, kan de spreker die oproep bijtreden. De burgemeester van Sint-Niklaas steunt het discours van de Gentse schepen en stelt dat men wel zorgvuldig wil besturen maar dat dit onder de gegeven omstandigheden niet meer kan.

Mevrouw *Anny De Maght-Aelbrecht* blijft bevreemd voor de evolutie van de gemeentelijke financiën. Zij verwijt dit niet persoonlijk aan de minister. Zij vindt wel dat de hogere overheden, vooral eer zij maatregelen nemen die gevolgen hebben voor andere besturen, eerst goed die gevolgen moeten overwegen. In plaats van telkens opnieuw maatregelen uit te vinden zou men beter de bestaande regels vereenvoudigen. Dat geldt eveneens voor dit Vlaams Parlement. De hoeveelheid decreten die tijdens deze legislatuur werd aangenomen is immers indrukwekkend. Daardoor wordt het besturen niet vereenvoudigd maar verzaamd.

De spreker vindt niet dat de gemeenten verweesd achterblijven. Maar anderzijds is het niet mogelijk te koken zonder geld. De gemeenten kunnen inderdaad zelf voor inkomsten zorgen maar zij hebben ook recht op andere inkomsten. Vermits men de gemeenten allerlei plichten oplegt, moeten ook die rechten gerespecteerd worden. Die boodschap

is niet in het minst tot het federale niveau gericht. Wie zijn woord gegeven heeft, moet dat houden.

Maar ook Vlaanderen moet zijn beloftes nakomen. In verschillende beleidsbrieven werd een hervorming van de sectorale subsidiestromen naar de lokale besturen in het vooruitzicht gesteld. Hiervan zou men nog werk moeten maken. Er zou uit kunnen blijken welke gemeenten en steden bevoordrecht zijn en welke door het systeem vergeten worden.

De spreker hoopt dat de gemeenten eindelijk gehonoreerd zullen worden voor hun werking en dat hen daarvoor tijdig de nodige middelen zouden worden gegeven. De gemeenten zelf moeten ook hun verantwoordelijkheid opnemen maar ze staan met de rug tegen de muur. Tegenover de niet ingeloste beloftes staan er volgens de spreker gelukkig nog andere beloftes die wel werden nagekomen door de Vlaamse regering. Daarom zal de spreker de uitgavenbegroting 2004 toch goedkeuren.

De heer *Bart De Smet* kan het pleidooi van de vorige spreker volledig bijtreden. Hij is van oordeel dat er sinds het ontstaan van dit parlement nog nooit een lastenverschuiving van die omvang tussen de bestuursniveaus – en dan vooral van het federale naar het lokale – heeft plaatsgevonden. De spreker herinnert eraan dat zijn fractie dat al vaak heeft aangekaart. Hij stelt vast dat de meerderheidspartijen er noch op het Vlaamse noch op het federale niveau in geslaagd zijn daarin verandering te brengen. Hij roept daarom op zijn amendement te steunen om de decretaal vastgelegde groei van het Gemeentefonds te herstellen. In deze begroting wordt immers een hold up gepleegd op de gemeentelijke financiën, vermits de gemeenten een bedrag van 9,2 miljoen euro wordt onthouden terwijl zij daar recht op hebben. De situatie van de Vlaamse gemeenten is catastrofaal en dreigt volledig uit de hand te lopen.

De heer *Leo Peeters* meent dat de financiële situatie van de Vlaamse gemeenten voldoende bekend is. Geen enkele gemeente krijgt haar begroting nog rond. Men dreigt in een situatie terecht te komen waarin men met voorlopige twaalfden moet werken. Dat geeft aanleiding tot een heel onzekere situatie. De schuld voor de catastrofale financiële toestand van de gemeenten moet voor een groot stuk bij het federale niveau gelegd worden. De minister kan volgens de spreker alle steun gebruiken in het kader van de belangrijke besprekingen die er met het federale niveau ongetwijfeld nog zullen volgen met betrekking tot de Elia-compensatie en andere dossiers. De spreker vindt daarom dat het

Vlaams Parlement een belangrijk politiek signaal zou kunnen geven via een motie van aanbeveling die wordt ingediend naar aanleiding van de beleidsbrief. Hij roept de commissie op die te steunen.

De heer Peeters meldt dat zijn gemeente gerechtelijke procedures heeft opgestart tegen de federale overheid wat de politiekost betreft. Men is van plan dat ook voor andere dossiers te doen. Alleszins zou het van groot belang zijn moest deze commissie en vervolgens de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement aan het federale niveau laten weten dat het zo niet verder kan. De spreker hoopt dat dit een steun kan betekenen voor de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden. Alleszins zou het een belangrijk politiek feit betekenen.

De *minister* herhaalt dat de Vlaamse regering tijdens deze legislatuur uit de Vlaamse begroting erg veel extra middelen heeft verstrekt aan de gemeenten. De afoming van de lokale middelen is niet het gevolg van het Vlaamse beleid maar wel van keuzes die op een ander niveau werden gemaakt. Men richt nu de pijlen op de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden maar het probleem moet op het federale niveau worden aangekaart. De minister benadrukt dat hij in dit dossier steeds als partner van de Vlaamse gemeenten en van het Vlaams Parlement heeft willen optreden.

De minister doet opmerken dat er een federale toezegging was om voor 2003 aan de gemeenten compensatie te verschaffen voor gedeerde dividenden ingevolge de liberalisering van de Europese energiemarkt. De uitwerking daarvan was een opdracht van toenmalig federaal staatssecretaris Deleuze en meer algemeen van de federale regering. Die opdracht werd niet uitgevoerd. Vervolgens zou het dossier onmiddellijk na de verkiezingen van 18 mei 2003 geregeld worden. Ook dat engagement is niet nagekomen. Intussen is het bijna 2004 en is er nog steeds geen convenabel voorstel ingediend bij het federale parlement om de aangegane verbintenissen na te komen.

De minister verklaart dat hij niet bereid is opnieuw een brief naar de gemeenten te sturen waarin enkel van een federale toezegging melding kan worden gemaakt. De minister wil tot zo'n rondschrijven slechts overgaan zodra er in het federaal parlement concrete voorstellen voorliggen die bewijzen dat er een realisatie zal komen.

Ten opzichte van de uitspraken van de Gentse schepen, stelt de minister dat die gelijk heeft als hij

zegt dat de beloftes aan de gemeenten niet werden nagekomen. De schepen mag echter geen verwarring zaaien over de vraag wie daarvoor verantwoordelijk is. Dat is alleszins niet het Vlaamse niveau.

De minister is van oordeel dat de Vlaamse regering wel degelijk de bestuurskracht van de Vlaamse gemeenten heeft verhoogd. De fondsen ter financiering van de gemeentebesturen (Gemeentefonds, Investeringsfonds, Sociaal Impulsfonds) werden bijeen gebracht, hetgeen aanleiding heeft gegeven tot vereenvoudigde regels en een aangroei van de globale middelen.

De heer *Mark Van der Poorten* merkt hierbij op dat in deze begroting de decretaal vastgelegde groei van het Gemeentefonds wordt afgeremd.

De *minister* antwoordt dat, wanneer men vanuit de oppositie een haalbaar voorstel tot amendering van de begroting wil indienen, men de intellectuele eerlijkheid moet hebben aan te geven op welke andere begrotingspost dat bedrag moet worden gehaald. Het is al te gemakkelijk om te zeggen dat de vastgelegde groei van het Gemeentefonds moet worden hersteld, zonder enige aanduiding te geven van waar die middelen moeten worden gehaald om een sluitende begroting te hebben. Verder merkt de minister op dat de federale dotaties aan Vlaanderen afhangen van de groeivoet in dit land. Wanneer de groeivoet op dit ogenblik te hoog wordt ingeschat zal men binnen één à twee jaar de middelen recupereren. Die formule staat niet in het decreet op het Gemeentefonds. Daarin staat wel een bepaalde groeivoet die geen rekening houdt met de economische groei. Op dit ogenblik echter weet iedereen dat de economische situatie te weinig florissant is om de decretale groeivoet van het Gemeentefonds te rechtvaardigen.

De minister besluit dat het verwijt aan de Vlaamse regering dat de financiële omstandigheden van de gemeenten weinig rooskleurig is, onterecht is en moet gericht worden aan het federale niveau. De minister meldt dat een nieuwe vergadering is belegd met federale beleidsverantwoordelijken om te zien of er nog vooruitgang kan worden geboekt in het kader van de Elia-compensatie. Hij wil zich niet meer tevredenstellen met mondelinge of theoretische engagementen. Hij wenst integendeel een concreet engagement in de vorm van een wet die vastlegt waar men de middelen (172 miljoen euro) zal halen, hoe die worden verdeeld en hoe daarover een overeenkomst met het Waalse landsdeelte kan worden bereikt.

Inzake de sectorale subsidiestromen naar de gemeenten stelt de minister dat er afspraken werden gemaakt in het kader van het kerntakendebat. Professor Bouckaert heeft daaromtrent een studie voorbereid. De minister erkent wel dat er nog een kaderdecreet moet komen op de sectorale subsidiestromen.

Wat de Vlaamse initiatieven met lokale gevolgen betreft, blijft de afspraak gelden dat elke minister moet aangeven wat de financiële implicaties voor de lokale besturen zijn van een maatregel.

Ten slotte meldt de minister dat hij een omzendbrief aan de gemeenten heeft verstuurd waarin hij in het kader van de meerjarenplanning de groei-voet van 3,5% omzet naar 4%. In verband met de aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting mag de normale jaarlijkse groei van 1,5% hoger worden ingeschat op voorwaarde dat er daarvoor voldoende zwaarwichtige redenen zijn. Inzake de Elia-gelden echter zal de minister pas een omzendbrief sturen wanneer de onderhandelingen met het federale niveau correct zijn afgerond.

Het verwondert de heer *Mark Van der Poorten* dat de minister zich zo opwindt over de kritische geluiden vanuit de gemeenten en deze commissie. Hij heeft daar wel enig begrip voor maar hij merkt op dat deze commissie het enige forum is waar hij de problematiek kan aanbrengen. Bovendien kan de minister zijn eigen partij- en kartelgenoten in de federale regering aanspreken en proberen op die manier oplossingen te zoeken. Dat hoeft de oppositie niet in zijn plaats te doen.

Cross border lease

De heer *Bart De Smet* merkt op dat de financiële moeilijkheden van de gemeenten ook tot uiting komen in de wegen die gezocht worden om bijkomende inkomsten te verwerven. Een van die mogelijkheden is de zogenaamde "cross border lease". De spreker vraagt hoeveel gemeenten er reeds een dergelijke constructie hebben opgezet en of er vanuit de diensten van de minister aan de gemeenten ondersteuning wordt geboden bij het uitwerken van die operatie.

De *minister* verklaart dat een op drie gemeenten een principiële beslissing heeft genomen om een bemiddelaar aan te stellen die een investeerder zoekt met het oog op het afsluiten van een contract met de gemeente. Een aantal gemeenten heeft al effectief een bemiddelaar aangeduid. Tot op vandaag heeft nog geen enkele gemeente een contract

afgesloten met een Amerikaanse investeerder. Dat heeft onder meer te maken met het weinig rooskleurig economisch klimaat waardoor er weinig interesse is bij Amerikaanse investeerders. Bovendien zijn er over het systeem in de Verenigde Staten zelf opnieuw discussies ontstaan. De administratie wordt geregeld geconsulteerd door de lokale besturen en helpt bij de administratieve afhandeling van de dossiers. De stad Sint-Niklaas is intussen het verst gevorderd. De stad heeft samen met Dendermonde en Hamme een dossier ingediend.

Tijdskredietpremies

De heer *Bart De Smet* stelt dat de federale regering bij de opmaak van de begroting 2004 besloot dat, met ingang van 1 januari 2004, de tijdskredietpremies zullen betaald moeten worden door de overheid die de loopbaanonderbreking toestaat. Dit betekent dat gemeenten, OCMW's, intercommunales, provincies,... de premies zullen moeten betalen voor hun personeelsleden die gebruik maken van het stelsel van de loopbaanonderbreking. Het stelsel van de loopbaanonderbreking en het tijdskrediet zijn maatregelen die ontwikkeld zijn door de federale overheid, waarbij diegene die er gebruik van maakt een compensatie ontvangt van diezelfde federale overheid. Globaal bespaart de federale regering met deze operatie een bedrag van 59 miljoen euro. Wat een besparing is voor de ene overheid is evenwel een meeruitgave voor de andere overheden. Vooral de steden en gemeenten dreigen het grote slachtoffer te worden van deze afwenteling van kosten ingevolge maatregelen van een hogere overheid.

De minister-president beweert dat hij er zou in geslaagd zijn de federale regering van het voornemen af te brengen om de kosten van deze maatregel eenzijdig op de deelstaten en de gemeenten af te wenden. Intussen blijft de desbetreffende bepaling in de federale programmawet wel bestaan, op een ogenblik dat de lokale besturen volop bezig zijn met de opmaak en de bespreking van de begroting 2004. Kan de minister bevestigen dat de kost van deze maatregel niet zal doorgeschoven worden naar de gemeenten? Was de Vlaamse regering op de hoogte van deze maatregel van de federale overheid en werd zij daarover gecontacteerd?

De *minister* vindt dit een pertinente opmerking. Het gaat hier over een federale beslissing in verband met loopbaanonderbreking. Er is daarover overleg geweest in het Overlegcomité. In dat orgaan worden er conflicten tussen de verschillende regeringen van het land besproken. In het Overleg-

comité is afgesproken dat het ontwerp van programmawet niet zou worden gewijzigd, maar dat men niet tot uitvoering zou overgaan zonder dat daarover in het Overlegcomité consensus zou bestaan. Vermits de Vlaamse regering, de Waalse regering, noch de Franse Gemeenschapsregering hun akkoord hebben gegeven, kan er op dit ogenblik geen uitvoering worden gegeven aan dat onderdeel van de programmawet. De discussie zal opnieuw gevoerd moeten worden. De vrees dat de gemeenten – en overigens ook de Vlaamse overheid – plotseling geconfronteerd zouden worden met de gevolgen van die federale beslissing, is dus voorbarig.

Kerntakendebat – bestuursakkoord met de gemeenten – gemeentelijk effectenrapport

Volgens de heer *Marcel Logist* blijkt uit de beleidsbrief dat men de laatste jaren is geëvolueerd naar een andere manier van besturen, hetgeen een zeer goede zaak is. In plaats van concurrentie tussen de bestuursniveaus is er nu meer sprake van samenwerking, van aanvullend werken met het oog op een zo goed mogelijke dienstverlening, en van efficiënte en toegankelijke gemeenschapsvoorzieningen. Bestuursniveaus moeten elkaar ondersteunen, vertrekkend vanuit een duidelijk omschreven eigen opdracht. Het kerntakendebat heeft daartoe bijgedragen.

Volgens de heer *Dirk De Cock* was het gevoerde kerntakendebat een eerste aanzet om complementair te werken.

De heer *Cis Schepens* merkt op dat het kerntakendebat tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen aanleiding heeft gegeven tot de ondertekening van een bestuursakkoord. De spreker vindt de herverdeling van een aantal taken, in het teken van de subsidiariteit, een goede zaak.

De heer *Schepens* merkt op dat het de bedoeling was om bij alle beleidsbeslissingen met gevolgen voor de gemeenten, een gemeentelijk effectenrapport op te maken. Dat voornemen kan nog verbeterd worden. Hij verwijst naar het personeelsakkoord dat werd afgesloten door de Vlaamse regering en de sociale partners. De gemeenten zijn daar volgens de spreker te weinig bij betrokken geweest, maar ze krijgen achteraf wel de rekening gepresenteerd.

De heer *Schepens* verwijst naar de beleidsbrief 2002-2003 waarin een hervorming van de sectorale subsidiestromen naar de lokale besturen werd aangekondigd. Die hervorming was overigens een van de VLD-eisen bij de aanvang van het kerntakende-

bat. De spreker vraagt of hier nog werk van wordt gemaakt.

De *minister* antwoordt dat de sectorale subsidiestromen aan bod zijn gekomen in het kerntakendebat. Er werd afgesproken dat hieromtrent een basisstudie zou worden verricht. Het voorstel is om de sectorale subsidiestromen droog te leggen en de middelen rechtstreeks aan de lokale overheden over te maken. Dat is een van de actiepunten die wel nog in regelgeving moet worden omgezet. Het onderwerp is dus niet opzij geschoven. De minister geeft wel toe dat een aantal functionele ministers de sectorale subsidiestromen als een instrument van hun beleid zien en het daardoor moeilijk hebben er afstand van te doen.

De heer *Cis Schepens* repliceert dat een studie over de sectorale subsidiestromen al jaren in beleidsbrieven wordt aangekondigd. Hij verwacht hiervan dan ook geen resultaat op korte termijn.

De heer *Guido Decoster*, directeur-generaal van de administratie Binnenlandse Aangelegenheden, antwoordt dat over de subsidiestromen enkele jaren geleden een studie werd verricht door professor Bouckaert. De resultaten daarvan hebben enige discussie losgeweekt en moeten nog in regelgeving worden omgezet. Dat is precies het opzet van de door de minister aangehaalde basisstudie. Het is alszins geen eenvoudige opdracht omdat al de functioneel bevoegde ministers erbij betrokken moeten zijn.

De heer *Bart De Smet* vindt het kerntakendebat en het daaruit resulterende bestuursakkoord belangrijk op voorwaarde dat het door alle partijen, en niet in het minst de regering, nageleefd wordt. De ervaringen daarmee zijn echter niet hoopgevend. Op een recente interpellatie van Vlaams volksvertegenwoordiger Mark Van der Poorten (*Hand. VI. Parl. 2003-2004, nr. C-24*) moest de minister toegeven dat het bestuursakkoord door de regering zelf niet correct nageleefd wordt. Dat is niet bevorderlijk voor de relaties tussen de lokale overheden en de Vlaamse regering. De spreker vindt het wel positief dat de minister aangeeft dat het bestuursakkoord geen eindpunt is. Ook de heer *De Smet* vindt dat er nog heel wat werk aan de winkel is, niet in het minst wat het aannemen van een andere mentaliteit betreft. De lokale besturen moeten als volwaardige besturen erkend worden en niet voortdurend door de hogere overheid in het oog worden gehouden.

De heer *Jan Penris* betreurt dat het kerntakendebat niet in het Vlaams Parlement werd gevoerd. Hij

vindt dat een gemiste kans. Hij verwijst naar het door de minister geciteerde voorbeeld dat het opegegeven eigenlijk een kerntaak van de Vlaamse Gemeenschap zou moeten zijn en niet van de stedelijke of provinciale overheden. Dat impliceert logischerwijze dat de Vlaamse Gemeenschap haar financiële verantwoordelijkheid moet opnemen. De minister stelt echter ook dat wanneer die taak aan de lokale overheden wordt ontnomen, de bijhorende middelen niet automatisch naar de stedelijke en provinciale kassen zullen terugvloeien. De spreker vraagt hierover enige verduidelijking.

Ook de heer *Mark Van der Poorten* vindt het kern-takendebat een gemiste kans. Volgens hem is het debat niet afgerond en zijn de taken van de verschillende bestuursniveaus niet beter afgebakend. De vraag welk bestuursniveau welke taken in de toekomst zal waarnemen, is niet beantwoord. Er is wel een bestuursakkoord gesloten maar de minister heeft naar aanleiding van de hierboven vermelde interpellatie zelf toegegeven dat men aan die cultuur nog moet werken. De spreker heeft tot besluit van de hierboven genoemde interpellatie een met redenen omklede motie ingediend, maar die is in de plenaire vergadering verworpen door de meerderheid. De spreker verwijst dit de minister niet persoonlijk maar vraagt aan de meerderheidspartijen om meer duidelijkheid te creëren.

De *minister* stelt dat het afgesloten bestuursakkoord niet aan de kant wordt geschoven. De uitvoering ervan is in voorbereiding maar het is duidelijk dat het om een groeiproces gaat. Over de lokale effectrapportering, die moet worden opge maakt bij elke regeringsbeslissing met lokale gevolgen, is er overleg met de Inspectie van Financiën. Op dit ogenblik moeten de functionele ministers zelf een dergelijk rapport opmaken, maar de vraag is gesteld dat de Inspectie van Financiën daarbij zou helpen. Op die manier zou het instrument degelijker, correcter en functioneler moeten werken.

Administratief toezicht

De heer *Cis Schepens* vindt dat het algemeen administratief toezicht soms strenger wordt toegepast dan het specifiek administratief toezicht. Dat kan volgens hem de bedoeling van de decreetgever niet zijn geweest. Hij vraagt dat de administratie daar bij de uitoefening van het toezicht rekening mee zou houden.

Voor de *minister* is het duidelijk dat het administratief toezicht vereenvoudigd is. Op een aantal terreinen is men van het specifiek toezicht overge-

stapt naar het algemeen toezicht. Mogelijk is de indruk dat het algemeen toezicht verzwaard is, ontstaan bij dossiers inzake personeelsaangelegenheden. Vroeger moesten de personeelsformaties goedgekeurd worden terwijl er nu een algemeen toezicht is op het niveau van de gouverneur. Het is wel zo dat de motivatie bij het werven van personeel strikter wordt nagekeken. Die motivatie wordt dan in relatie gebracht met de financiële mogelijkheden van de betrokken gemeente. Er moet dus aangetoond worden dat de betrokken gemeente de werving financieel kan dragen. Een en ander houdt ook verband met de toepassing van de sectorale akkoorden.

Informatie van en communicatie met de lokale besturen – Vlaamse portaalsite

De heer *Marcel Logist* meent dat de coöperatieve houding van de administratie Binnenlandse Aangelegenheden ten opzichte van de lokale besturen alle lof verdient. Als voorbeeld haalt hij de website aan die zeer toegankelijk is en heel wat interessante informatie aanbiedt.

De heer *Dirk De Cock* is van oordeel dat de administratie Binnenlandse Aangelegenheden inzake e-government een grote impuls heeft gegeven.

De heer *Bart De Smet* merkt op dat in het laatste kwartaal de vernieuwde website van de administratie van start zal gaan. Hij vindt het echter niet aan te raden de nieuwe website aan te sluiten op de nieuwe Vlaamse portaalsite. De administratie heeft momenteel een zeer duidelijke website, waar heel wat informatie zeer snel op terug te vinden is. De Vlaamse portaalsite daarentegen lijkt een totale miskleun te zijn, waar helemaal niets op terug te vinden is. De spreker suggereert dat de Vlaamse portaalsite beter aansluiting en inspiratie zou zoeken bij de website van de administratie Binnenlandse Aangelegenheden.

De website van de Vlaamse Gemeenschap is volgens de heer *Mark Van der Poorten* een regelrechte ramp, hoewel de opbouw ervan heel veel geld heeft gekost. De spreker geeft wel toe dat de website van de administratie Binnenlandse Aangelegenheden goed in elkaar zit.

De *minister* wenst zich niet over de Vlaamse portaalsite als dusdanig uit te spreken. Hij benadrukt dat de website van de administratie Binnenlandse Aangelegenheden in elk geval toegankelijk blijft en dus los van de Vlaamse portaalsite kan geconsulteerd worden.

Studiekosten

De heer *Bart De Smet* vraagt waarom het krediet bestemd voor studiekosten betreffende de regionale en lokale besturen (basisallocatie 12.20) gevoelig wordt verminderd in vergelijking met 2003.

De *minister* verklaart dat de studiekosten worden gehalveerd. Bij het opmaken van de begroting heeft de Vlaamse regering als principe aangenomen dat de studieopdrachten kunnen lopen tot juni 2004. Men wil immers de volgende Vlaamse regering niet met studieopdrachten van de huidige regering belasten. Er zijn vaak discussies over de kostprijs van studieopdrachten. Vandaar werd daarover een globale beslissing getroffen, en geen specifieke voor Binnenlandse Aangelegenheden alleen.

Geautomatiseerd stemmen

De heer *Bart De Smet* merkt op dat de regering op 28 februari 2003 een beslissing trof over het veralgemeend geautomatiseerd stemmen in alle gemeenten voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2006. De eerstvolgende verkiezingen situeren zich evenwel op het Vlaamse en Europese niveau. Tegen de volgende Vlaamse verkiezingen moeten heel wat gemeenten hun stemmachines vernieuwen, alhoewel er geen gemeenteraadsverkiezingen zijn. Zal de overheid bijdragen in de kosten van de gemeenten om de stemmachines te vernieuwen?

De *minister* verklaart dat het geautomatiseerd stemmen in 2004 niet de verantwoordelijkheid is van de Vlaamse overheid. De verkiezingen worden federaal georganiseerd en er is beslist dat dezelfde regeling als in 2003 geldig blijft. Wie toen automatisch stemde, zal dat ook kunnen in 2004. Voor de manuele stemming geldt hetzelfde principe. De nieuwe bijkomende automatisering kan voor het eerst in 2006. In 2007 zijn er federale verkiezingen. Men zal dan met hetzelfde systeem moeten werken. Er is overleg met de federale regering om gebruik te maken van gemeenschappelijke apparatuur en software.

Gemeentelijk personeelsbeleid

Volgens de heer *Bart De Smet* blijft het personeelsbeleid voor de gemeenten een moeilijke aangelegenheid. Het aantrekken van gekwalificeerde personeelsleden is verre van evident, ongeacht de inspanningen die de lokale besturen daarvoor doen. Het feit dat zelfs de stad Antwerpen voor de hoogste functies in haar administratie meerdere oproe-

pen dient te doen, is daarbij een teken aan de wand. De uitoefening van leidinggevende functies in de lokale besturen moet daarom dringend aantrekkelijker worden gemaakt. De lokale besturen moeten meer vrijheid krijgen om de werkomstandigheden en de verloning van deze functies in te vullen.

Vorming van lokale ambtenaren

De heer *Cis Schepens* vindt het heel positief dat hiervoor middelen worden vrijgemaakt. Goede vorming geeft immers aanleiding tot een beter bestuur.

Beter Bestuurlijk Beleid

De heer *Cis Schepens* stelt vast dat de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur niet ontsnapt aan het Beter Bestuurlijk Beleid. De Hoge Raad zou worden omgevormd tot een strategische adviesraad, wat volgens de heer Schepens een goede zaak is.

Openbaarheid van bestuur

De heer *Cis Schepens* verwijst naar het pas ingediende ontwerp van decreet op de openbaarheid van bestuur. Hij vindt het belangrijk dat er op dat vlak stappen vooruit worden gezet. Vlaanderen is immers een van de slechte leerlingen wat openbaarheid van bestuur betreft. Het voorliggende ontwerp brengt alvast een grote verbetering.

Toetsing van de beleidsbrief 2003-2004 aan de beleidsnota 2000-2004

Vermits het de laatste beleidsbrief is van deze legislatuur, vindt de heer *Marc Van der Poorten* het aangewezen eens na te gaan wat er op het einde van de legislatuur is verwezenlijkt van de voorname en doelstellingen zoals die in de beleidsnota 2000-2004 stonden.

De beleidsnota voor Binnenlandse Aangelegenheden kreeg toen de titel “De verbetering van de kwaliteit van het Vlaamse bestuur” mee. De Vlaamse regering wou tastbare resultaten bereiken inzake bestuurlijke vernieuwing. Men streefde naar een herkenbaar bestuur, vermindering van de regelgeving, correct en efficiënt handelen, toegankelijke dienstverlening, enzovoorts. Een en ander was gebaseerd op enkele grote pijlers : de zichtbare vernieuwing voor de burger tot stand brengen, de

kwaliteit van het lokaal bestuur verbeteren en de lokale bestuurskracht verhogen.

Er werden op korte termijn resultaten verwacht, onder meer op het vlak van een toegankelijke administratie met de uitbouw van een geïntegreerd loket voor de burger. In verband met die loketfunctie bestaan er enkele proefprojecten. De heer Van der Poorten wenst te vernemen wat de stand van zaken is inzake de loketfunctie en in hoeverre de oorspronkelijke doelstelling werd waargemaakt. In het kader van die loketfunctie schoof de Vlaamse regering ook het idee van een sociaal huis naar voren. Hij wenst te weten hoever het daarmee staat nu men bijna aan het einde van de legislatuur is beland.

Een ander voornemen van de regering had betrekking op de gouverneurs die herkenbare aansprekingspunten zouden moeten worden. In hoeverre is men daarin geslaagd? Wat is er wezenlijk veranderd?

De vereenvoudiging en een betere afstemming van de regelgeving behoorde ook tot de oorspronkelijke ambities. Is men tevreden met de vooruitgang die er op dat vlak is geboekt? Hoever staat het met de afstemming tussen en de integratie van de gemeentebesturen en de OCMW's? De spreker heeft de indruk dat dit dossier is vastgelopen.

De Vlaamse regering zou werk maken van een overzichtelijke subsidieregeling voor de lokale besturen. Er zou hieromtrent een kader gecreëerd worden met het oog op een stroomlijning van de subsidiestromen. Hoever staat het hiermee?

De Vlaamse regering had de ambitie om de lokale democratie en de bestuurskracht te versterken. De lokale besturen werden het vertrekpunt van de bestuurlijke organisatie in Vlaanderen genoemd. De spreker vindt integendeel dat de lokale besturen de vuilnisbak zijn geworden. De gemeenten zijn met al hun financiële problemen nog nooit zo verweesd achtergebleven.

Het kerntakendebat paste in het opzet om de lokale democratie en de bestuurskracht te versterken. Hieraan zijn veel discussies op diverse niveaus gewijd en het heeft geresulteerd in een bestuursakkoord waarvan de regering al twee keer is afgeweken. Hoever staat het nu eigenlijk met de afbakening van de taken tussen de bestuursniveaus? Is

het bestuursakkoord meer dan een vodge papier? Hoe zal het worden geïmplementeerd?

In de beleidsnota 2000-2004 werd een verbetering van het statuut van de lokale mandatarissen aangekondigd. Hoe zal hier verder aan worden gewerkt? Is er al vooruitgang geboekt? Komt er een cumulatierегeling? Wordt het aantal uitvoerende mandaten beperkt, zoals toen werd gesteld?

De spreker besluit dat de voorliggende beleidsbrief erg licht weegt in vergelijking met het grote project dat in de beleidsnota 2000-2004 werd aangekondigd. Hij concludeert hieruit dat de Vlaamse regering op een fiets heeft gereden waarvan het zadel te hoog en de pedalen te laag staan.

Inzake het statuut van de lokale mandataris, antwoordt de *minister* dat de wedde van burgemeesters en schepenen een federale aangelegenheid is. De presentiegelden van de gemeenteraadsleden zijn gekoppeld aan die van de provincieraadsleden. Bovendien lijkt het de minister redelijk dat de discussie over het statuut gekoppeld wordt aan de discussie over het gemeente- en het provinciedecreet. Vooraleer de financiële aspecten van de mandatarissen geregeld worden, moet eerst het algemene kader worden vastgelegd in de organieke decreten op de gemeenten en de provincies.

De gouverneur treedt op als commissaris van de Vlaamse regering. Door de Lambermontakkoorden is het duidelijk dat de gouverneur niet behoort tot het zuivere ambtenarenkorps. Hij treedt integendeel op als commissaris van de Vlaamse regering en hij is er verantwoordelijk aan verschuldigd. Elke Vlaamse minister kan vanuit zijn of haar functie opdrachten geven aan de gouverneur. De leidende verantwoordelijkheid inzake de relatie met de gouverneurs berust wel bij de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden.

De minister doet opmerken dat het decreet op het sociaal huis is goedgekeurd en dat er intussen enkele sociale huizen zijn geopend. Het is dus zeker niet zo dat dit een loze belofte was. Het idee van een sociaal huis zal wel geleidelijk aan verder moeten worden ingevuld op het terrein.

De minister stelt nog dat er inzake het toezicht op de gemeenten een belangrijke vereenvoudiging werd doorgevoerd. Het algemeen toezicht is de regel geworden en men moet niet langer alle ge-

meentelijke beslissingen doorsturen. Voor de gemeentebegrotingen is het goedkeuringstoezicht afgeschafte zodat men onmiddellijk over de kredieten kan beschikken.

De heer *Mark Van der Poorten* vindt die antwoorden niet overtuigend. Hij stelt dat deze regering vooral aan de verpakking heeft gewerkt. De modelstaat die in het vooruitzicht werd gesteld, is evenwel veraf.

3. Stedenbeleid

Financiering van de steden – Stedenfonds – stadsvlucht

De heer *Marcel Logist* stelt met genoeg vast dat de inspanningen die de laatste jaren voor de steden werden geleverd, hun vruchten beginnen af te werpen. Vlaanderen brengt dan ook een grote financiële inspanning op voor de steden. In het Gemeentefonds is het aandeel van de steden al aanzienlijk. Daarnaast worden er via het Stedenfonds en het Fonds voor de Financiering van Eenmalige Uitgaven (FEEU) belangrijke sommen vrijgemaakt.

In het beleid werd ook een grote mate van continuïteit ten opzichte van de steden gehandhaafd. Niettemin wil de spreker bij de verdeling van de middelen meer aandacht vragen voor de parameter 'lengte van het wegennet'. Hij haalt als voorbeeld de stad Tienen aan. Die stad is 72 km² groot, wat bijvoorbeeld groter is dan een stad als Leuven die meer dan het dubbel aantal inwoners heeft. Het gevolg van die grote oppervlakte is een lang wegennet en daar komen heel wat infrastructuurwerken aan te pas, zoals aanleg en onderhoud van rioleringen. De stad telt 347 km gemeentewegen, 7,5 km provinciewegen en 28 km gewestwegen. Vandaar pleit de heer Logist om bij de toekomstige subsidiëring voor de steden meer rekening te houden met de lengte van het wegennet.

De heer *Dirk De Cock* meent dat men stilaan een keerpunt heeft bereikt waardoor men de stadsvlucht heeft kunnen stoppen en de steden niet verder meer verloederen. Dat is belangrijk want de plattelandsgemeenten kunnen de stadsvlucht niet dragen en de steden verkommeren erdoor. Bovendien moet in het dichtbevolkte Vlaanderen de resterende groene ruimte zo veel mogelijk worden vrijwaard. De spreker besluit dat dankzij het gevoerde beleid een punt werd gezet achter de negatieve evolutie van de stadsvlucht. Er werd een posi-

tieve aanzet gegeven maar die moet wel verder bestendig worden.

De heer *Bart De Smet* stelt vast dat het Stedenfonds wel zijn normale groei kent, dit in tegenstelling tot het Gemeentefonds. De spreker vraagt naar de redenen voor de verschillende benadering van de beide fondsen.

De heer *Jan Penris* is van oordeel dat de commissie in de loop van de legislatuur een aantal nuttige maatregelen heeft goedgekeurd die de leefbaarheid van de steden in theorie zouden kunnen verbeteren. Hij verwijst naar de hervorming van het Gemeentefonds, het Stedenfonds en het Stadsvernieuwingsfonds. Het Vlaams Blok is in die dossiers steeds als een constructieve tegenstander opgetreden. De spreker vindt het wel voorbarig te stellen dat dit beleid al vruchten heeft afgeworpen. Met name de stadsvlucht zou nog steeds niet gekeerd zijn, zeker niet in de grote Vlaamse steden. Zelfs indien sommige cijfers het tegendeel willen aantonen, is het duidelijk dat het niet de kwalitatieve richting uitgaat die men zou wensen. De minister heeft hierover terecht gezegd dat de steden te weinig interessant blijven voor de 'meer goeuden' uit de maatschappij. De spreker apprecieert die eerlijkheid.

De heer Penris meent dat men bij de start van het Stedenfonds een nulmeting had moeten verrichten met een inventaris van de toestand op het ogenblik van die meting. Op basis daarvan had men jaar per jaar kunnen oordelen of de ingezette instrumenten effectief zijn en had men eventueel kunnen bijsturen.

De heer *Mark Van der Poorten* is eveneens van oordeel dat de Vlaamse regering enkele nuttige maatregelen heeft getroffen voor de steden, maar daarmee is de stadsvlucht niet gekeerd. Hij wenst te vernemen waarom het Gemeentefonds zijn normale groei niet krijgt en het Stedenfonds wel. De spreker ziet hierin favoritisme ten aanzien van bepaalde steden.

Op de opmerkingen inzake de stadsvlucht, antwoordt de *minister* dat de stadsvlucht niet ongedaan is gemaakt als men bijvoorbeeld de laatste 10 jaar in ogenschouw neemt. De laatste jaren (2001 en 2002) echter kan men wel een stilstand in de stadsvlucht vaststellen. Het gaat dan om de kwantitatieve bevolkingscijfers en niet over een zinvolle maatschappelijk en sociaal gedifferentieerde stadsbevolking. De doelstelling moet daarom zijn om het sociale stadsprofiel evenwichtiger te maken. De stadsmonografieën zullen een uitstekend instru-

ment zijn om op dat vlak een beter beleid te ontwikkelen.

Inzake het groeipad van het Gemeente- en het Stedenfonds zegt de minister dat hij alles in het werk heeft gesteld om het groeipad te blijven volgen omdat het is vastgelegd in een door het parlement goedgekeurd decreet. Na discussie heeft de minister evenwel de aanpassing van het Gemeentefonds moeten aanvaarden, dit ingevolge de slechte economische toestand. Het Stedenfonds en het Stadsvernieuwingsfonds zijn wel gevrijwaard gebleven.

Stadsvernieuwingsprojecten

De heer *Marcel Logist* vindt dat de erkenning van stadsvernieuwingsprojecten getuigt van een coöperatieve houding van Vlaanderen tegenover de steden en gemeenten. De ondersteuning van steden die zelf niet over voldoende planningscapaciteit beschikken, levert enkel meerwaarde op. De spreker stelt tevreden vast dat de ondersteuning door het Regieteam Stadsvernieuwing, dat instaat voor de begeleiding van de conceptsubsiëring in een aantal steden, in de toekomst verder zal worden uitgebouwd.

De heer *Dirk De Cock* looft de initiatieven om de kankerplekken in de Vlaamse steden weg te werken. Hij vindt het positief dat die sanering niet louter op het architecturale en stedenbouwkundige is gericht, maar dat er ook een visie achterzit waarin het sociaal-economische luik niet ontbreekt. Het is belangrijk dat stadswijken op een samenhangende en congruente wijze worden aangepakt. De spreker is dan ook verheugd dat de financiële impulsen voor stadsvernieuwingsprojecten via het FEEU worden voortgezet.

De heer *Cis Schepens* verwijst naar de commissiebespreking van het decreet op de stadsvernieuwingsprojecten en naar de gedachtewisseling met de begeleidingscommissie op 23 april 2003 (*Parl. St. VI. Parl. 2002-2003, nr. 1674/1*). De betrokken steden moesten tegen eind september 2003 een dossier indienen, waarna de Vlaamse regering de subsidiëring zou vastleggen. De spreker vraagt of dit gebeurd is en of alle dossiers volledig waren. Tevens wenst hij te weten welke concrete subsidiebedragen werden toegekend.

De heer *Schepens* verwijst naar de tweede reeks van projecten die zullen worden geselecteerd. Hiervoor zal in december 2003 een oproep worden gelanceerd. Bovenop de reeds gereserveerde 12,5 miljoen euro, die vrijgemaakt werd bij de budgetcontrole 2003, wordt voor 2004 nog eens 11,16 mil-

joen euro vrijgemaakt. De spreker vraagt hoeveel projecten de Vlaamse regering daar nog mee wil subsidiëren. Hij vraagt ook of de tweede selectie niet te snel na de eerste volgt. Heeft men voldoende tijd gehad om uit te maken waar de problemen zich in de eerste ronde situeerden ?

De heer *Bart De Smet* vindt het positief dat er bijkomende middelen komen voor stadsvernieuwingsprojecten. Het is absoluut aangewezen die inspanningen verder te zetten.

De heer *Mark Van der Poorten* vraagt wat het begeleidingsproject voor de 8 steden, die in eerste instantie niet waren weerhouden door de begeleidingscommissie, precies inhoudt. Waarom wordt dat project precies opgezet ? Waren de door die steden ingediende projecten niet voldoende of is het beleid tekort geschoten ?

De heer *Luc Bral*, kabinetsadviseur, antwoordt dat men zich momenteel nog steeds in de eerste ronde bevindt. De dossiers moesten binnen zijn tegen eind september. De jury is die aan het onderzoeken. Men is al enkele keren samengekomen en de steden werden uitgenodigd om toelichting te komen geven. Er is nog één vergadering van de jury voorzien en vervolgens verhuist het dossier naar de Vlaamse regering. Wellicht zal het dan in de loop van januari 2004 op de Vlaamse regering kunnen worden geagendeerd. Op dat ogenblik zal ook de tweede oproep gelanceerd worden. Die zal in dezelfde context als de eerste gebeuren. Er is wel één probleem dat te maken heeft met de publiek-private samenwerking. Daaromtrent heeft het Vlaams Parlement intussen een decreet goedgekeurd waarin de eisen naar de private partners sterk zijn opgedreven. De begeleidingscommissie heeft de publiek-private samenwerking, die een onderdeel moet vormen van het stadsvernieuwingsproject, tot op heden eerder soepel geïnterpreteerd. Het genoemde decreet kan dus voor problemen zorgen voor de betrokken steden.

Het was op voorstel van de jury dat de Vlaamse regering beslist heeft om 8 kleinere steden te ondersteunen. Dat werd overigens expliciet in deze commissie gemeld naar aanleiding van de hierboven genoemde gedachtewisseling met de heer *Loeckx*, voorzitter van de gemengde jury, over de toepassing van het decreet houdende de ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten. De begeleiding van de 8 steden loopt nog steeds en wordt op het einde van dit jaar afgesloten. De betrokken steden kunnen dus samen met de andere steden begin volgend jaar een geactualiseerd dossier indienen.

Stadsmonitor

De heer *Cis Schepens* merkt op dat nog voor het einde van de legislatuur een eerste stadsmonitor zal worden gepubliceerd. Die zal aangeven of de Vlaamse steden evolueren in een leefbare en duurzame richting. Hiervoor moet een selectie van gewenste indicatoren worden gemaakt. Een deel daarvan zal worden vastgesteld op basis van een grootschalig survey-onderzoek in de betrokken steden Antwerpen, Leuven, Mechelen en Oostende. Op die basis zal men een rapport met beleidsaanbevelingen uitwerken. De spreker vraagt wie het genoemde survey-onderzoek zal verrichten en wat daarvan de kostprijs is.

De heer *Luc Bral*, kabinetsadviseur, verklaart namens de minister dat er op dit ogenblik gesprekken met alle steden worden voorbereid. Er zijn een honderdtal indicatoren weerhouden. Een gedeelte ervan wordt via de survey ingevuld. De survey zal waarschijnlijk medio december starten in dertien steden. Men hoopt nog voor het einde van deze legislatuur de eerste resultaten te kunnen presenteren.

Afstemming met federale beleidsniveau

De heer *Cis Schepens* vraagt of de minister zelf suggesties zal doen over de concrete stedelijke gebieden of steden voor wie fiscale maatregelen zouden worden getroffen door de federale overheid.

De heer *Bart De Smet* vindt de afstemming met het federale beleidsniveau belangrijk. De federale regering ontplooit immers eigen initiatieven zonder overleg met de Vlaamse regering. De heer De Smet leidt uit de beleidsbrief af dat er inzake dat overleg nog niet veel vooruitgang is geboekt. Vandaar vraagt hij of de minister reeds contact heeft opgenomen met zijn federale collega om dit overleg op de sporen te zetten. Is de Vlaamse regering op enige wijze geconsulteerd geworden bij de opmaak van het federale regeerakkoord of zijn de daarin opgesomde stedelijke maatregelen zonder overleg met de deelstaten tot stand gekomen ?

De heer *Mark Van der Poorten* is van mening dat er geen afstemming is met het federale beleid. Bovendien zijn de stedelijke maatregelen van de Vlaamse regering zelf niet op elkaar afgesteld. Men heeft in het Ruimtelijk Structuurplan een afbakening gemaakt van de (groot)stedelijke, regionaal-stedelijke en kleinstedelijke gebieden. Die indeling heeft bijvoorbeeld op het vlak van mobiliteit geen enkele impact of meerwaarde. Op gebied van huisvesting stelt zich hetzelfde probleem. In stede-

lijke gebieden krijgen de burgers met ten minste een kind ten laste de kans om premies te krijgen. Ook de inwoners uit de landelijke deelgemeenten van die steden hebben daar recht op. In aanpalende gemeenten die volgens de ruimtelijke ordening tot het stedelijk gebied behoren, is die maatregel echter niet van toepassing. De spreker besluit hieruit dat ook op Vlaams niveau het beleid niet logisch op elkaar wordt afgestemd.

Inclusief stedelijk beleid

De heer *Cis Schepens* verwijst naar het actieprogramma Stedenbeleid dat bij het begin van de legislatuur werd opgemaakt. Dat actieprogramma bevat een aantal acties waarvan de voortgang wordt gevolgd aan de hand van fiches. In de beleidsbrief meldt de minister dat vrijwel alle fiches in uitvoering zijn. De spreker vraagt of dat wil zeggen dat er nog probleempunten zijn.

De *minister* meldt dat er omtrent het actieprogramma Stedenbeleid binnenkort een nota op de Vlaamse regering wordt besproken. Die nota zal ook aan de commissieleden worden bezorgd.

Thuis in de stad-campagne

De heer *Cis Schepens* vraagt hoeveel deze campagne, die loopt sinds april 2001, intussen al gekost heeft en hoeveel middelen er nog aan zullen worden besteed. Werd de impact van de campagne al geëvalueerd ? Welke zijn desgevallend de bevindingen ?

De heer *Luc Bral* antwoordt dat na het eerste jaar van de campagne een grondige evaluatie werd gemaakt, mede op vraag van de informatieambtenaar van de Vlaamse Gemeenschap. De resultaten ervan waren zeer positief. Het ging toen om een campagne die alleen vanuit Vlaanderen over de steden werd gevoerd. Op dit ogenblik wordt er een campagne samen met de steden gevoerd. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de regionale krantenedities. Over de daaraan bestede budgetten zal tijdens een volgende vergadering aan de commissie gerapporteerd worden.

Studiekosten

De heer *Bart De Smet* stelt vast dat de uitgaven bestemd voor studiekosten en onderzoeksopdrachten zowat worden gehalveerd en vraagt naar de redenen daarvoor.

De *minister* beaamt dat de studiekosten worden gehalveerd. Bij het opmaken van de begroting heeft de Vlaamse regering als principe aangenomen dat de studieopdrachten kunnen lopen tot juni 2004. Men wil echter de volgende Vlaamse regering niet met studieopdrachten van de huidige regering te belasten. Er zijn vaak discussies over de kostprijs van de studieopdrachten. Vandaar werd daarover een globale beslissing getroffen, en geen specifieke voor Binnenlandse Aangelegenheden alleen.

Afhandeling Sociaal Impulsfonds

De heer Cis Schepens verwijst naar de opheffing van het Sociaal Impulsfonds. Volgens de beleidsbrief zullen de saldi begin 2004 uitbetaald worden en zullen de dossiers dan administratief afgehandeld worden. De spreker vraagt of die timing gehaald zal worden en wat de huidige stand van zaken is.

III. Indicatieve stemming

Een amendement voorgesteld door de heer Bart De Smet, mevrouw Veerle Heeren en de heren Mark Van der Poorten en Boudewijn Laloo strekt ertoe in programma 53.10 – Lokale en Regionale Besturen – het totaal van de gesplitste vastlegingskredieten “1.673.811 duizend euro” te brengen op “1.683.011 duizend euro” (verhoging met 9.200 duizend euro) (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 15/6*).

De heer *Bart De Smet* verklaart dat dit amendement is verbonden met een amendement van dezelfde indieners tot schrapping van hoofdstuk V – Gemeentefonds uit het programmadecreet 2004. In dat hoofdstuk V wordt de decretaal vastgelegde groei van het Gemeentefonds afgeremd. Dat betekent een minderontvangst voor de gemeenten van 9,2 miljoen euro. De bedoeling van het amendement is vandaar de decretaal vastgelegde groei van het Gemeentefonds te herstellen.

Het amendement wordt verworpen met 8 stemmen tegen 5.

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2004 (bevoegdheden van minister Van Grembergen – Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

DEEL II. HUISVESTING

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Wonen, Media en Sport

Inleiding

De minister stelt dat het gaat om de laatste beleidsbrief van deze legislatuur. Dat betekent dat men nu kan nagaan in hoeverre de aanvankelijke doelstellingen werden waargemaakt. Maar uiteraard is 2004 ook een volwaardig begrotingsjaar en is het dus de bedoeling nog een aantal nieuwe zaken te lanceren of dossiers te operationaliseren die al in het verleden waren aangekondigd. Er wordt ten slotte een blik geworpen op de periode na deze legislatuur.

De belangrijkste krachtlijnen van de beleidsbrief zijn :

- de doelstelling van 15.000 extra sociale huurwoningen ;
- het concretiseren van de publiek-private samenwerking in de sociale huisvesting ;
- de herwerking van het decreet op de leegstand en verkrotting van gebouwen en/of woningen ;
- de stimulering van de eigendomsverwerving van sociale huurwoningen.

Doelpubliek van de sociale huisvesting

Op dit ogenblik telt Vlaanderen ongeveer 136.000 sociale huurwoningen (ongeveer 6% van de totale woningvoorraad). Op de wachtlijst staan nog ongeveer 66.000 wachtenden.

60% van de bewoners van de sociale huisvesting zijn alleenstaanden of koppels zonder kinderen. In totaal heeft 75% van de kandidaat-huurders geen of slechts één kind ten laste. 90% heeft tot twee kinderen en 10% heeft drie kinderen of meer. Dit profiel van de sociale huurder moet uiteraard gevolgen hebben voor het woningaanbod. Om tegemoet te komen aan de behoeften zal men immers moeten investeren in veredelde studio's.

Als men de aanbodzijde bekijkt, stelt men vast dat die redelijk in overeenstemming is met de gezinssamenstelling van de sociale huurders. Men moet er wel over waken dat dit in de toekomst zo blijft. De gezinsverdunding manifesteert zich immers ook in

de sociale huisvesting. Grote gezinnen zijn eerder uitzondering dan regel geworden.

Centraal register van kandidaat-huurders

Om een duidelijk beeld te hebben van het aantal kandidaat-huurders en om dubbeltellingen te vermijden, wil de minister een centraal register van kandidaat-huurders oprichten. Dat is wel geen gemakkelijke opdracht. In de provincie West-Vlaanderen werd een pilootproject opgezet. Aan de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij (VHM) werd gevraagd dit uit te breiden tot geheel Vlaanderen.

In een eerste fase, die tot de lente van 2004 loopt, moet men een juist zicht kunnen krijgen op het aantal en de aard van de kandidaat-huurders, waarbij dubbeltellingen zijn uitgesloten. In tweede instantie moet het mogelijk zijn om alle gegevens tussen socialehuisvestingsmaatschappijen (SHM) uit te wisselen. Een kandidaat-huurder moet dan bij zijn inschrijving bij een SHM aangeven of hij al kandidaat is bij een andere SHM uit een ander werkgebied. In een derde fase ten slotte moet het mogelijk zijn om bij de inschrijving in het register en de toewijzing van een woning automatisch het inkomen en allerlei administratieve gegevens op te vragen. Als men zich bij een SHM laat inschrijven en men levert daar documenten af (bijvoorbeeld over de samenstelling van het gezin) moeten die documenten ook kunnen dienen voor een inschrijving op andere plaatsen.

De betaalbaarheid van de sociale huisvesting en de verhoging van het sociaal aanbod

Een van de belangrijkste prioriteiten van de Vlaamse regering is de realisatie van 15.000 bijkomende sociale huurwoningen binnen deze legislatuur. Volgens de stand van zaken op 30 september 2003 gaat het intussen over 14.141 sociale wooneenheden, waarvan 8.802 in uitvoering en 5.339 in voorbereiding. Initiatiefnemers hiervoor zijn sociale verhuurkantoren, gemeenten, intercommunales, OCMW's, SHM's en het Vlaams Woningfonds. Uit de tabel die in de beleidsbrief is opgenomen (blz. 5), kan men afleiden in welk stadium een project zich bevindt. Fase 1 heeft betrekking op het voorontwerp (conceptie) en fase 2 op het definitief ontwerp waarmee men naar Stedenbouw gaat. Fase 3 slaat op de aanbesteding en fase 4 op de uitvoering.

Investerings in de sociale huisvesting

Men kan vaststellen dat de kredieten die het Vlaams Parlement gedurende deze legislatuur opeenvolgend heeft vrijgemaakt voor de sector, enorm zijn toegenomen. Dat geldt zowel voor de SBR-kredieten (Subsidies Bouw en Renovatie) die onder het Vlaamse Gewest vallen, als voor het investeringsprogramma (IP) dat onder de VHM valt. De SBR-programma's worden aan 60% gesubsidieerd en het IP-programma momenteel aan ongeveer 40%.

Opvallend is dat het SBR-programma in 2000 een aanzienlijke stijging kende. Het systeem zelf dateert van 1997. Het heeft aanvankelijk wat moeite gekost om het SBR-programma te operationaliseren. In 2000 heeft men de restkredieten van de voorgaande jaren samengevoegd met het oog op een globale besteding. Wat ook belangrijk is, is dat er een benuttingsgraad is van 100%. Dat betekent dat men niet alleen begroot en plant, maar ook dat men tot volledige uitvoering overgaat.

Als men alle woningen meetelt, dus zowel uit het SBR- als het IP-programma en zowel de nieuwbouw als de renovatie, komt men voor 2003 op een totaal van 7.707 woningen. 2003 was met andere woorden een heel druk jaar.

Het investeringsvolume van de VHM (IP) kende de afgelopen jaren eveneens een aanzienlijke stijging. Tussen 1991 en 1999 was er een gemiddelde investering van jaarlijks 55 miljoen euro. Voor 2004 gaat het om een volume van 227 miljoen euro. Ook hier is er sprake van een maximale benutting. Men moet er wel rekening mee houden dat het IP-programma op een andere manier werkt dan het SBR-programma. Als men het krediet bijvoorbeeld in 2003 niet volledig benut binnen de VHM, worden de restkredieten in 2004 meegenomen. Alle kredieten worden dus omgezet in investeringen voor extra sociale woningen.

Daar waar SBR vooral betrekking heeft op nieuwbouwprojecten, gaat het bij IP voornamelijk om renovaties. De reden hiervan is dat het subsidiëringpercentage bij SBR groter is.

De minister doet opmerken dat de subsidies in 2004 in vergelijking met 2003 blijven groeien. Het IP-programma (basisallocatie 81.01 van programma 62.4) stijgt van 223.600.000 euro (2003) naar 227.000.000 euro (2004) en het SBR-programma van 76.099.000 euro (2003) naar 77.748.000 euro (2004). Ook de subsidies voor sloop en infrastructuur groeien. Belangrijk is dat er hier voor het

eerst kredieten zijn voorzien in het kader van het FFEU. Het gaat om een bedrag van 12.390.000 euro. Die middelen zullen vooral gebruikt worden om infrastructuren (ontsluiting, wegeaanleg, plantsoenen, ...) van reeds gerealiseerde projecten te subsidiëren.

Publiek-private samenwerking (PPS)

De minister verwijst naar de in de commissie reeds gevoerde discussies over het PPS-stelsel. PPS werd bij het begin van de legislatuur naar voor geschoven als een soort magische oplossing voor een aantal infrastructuurproblemen van de overheid. Men is dan begonnen met het operationaliseren van het PPS-stelsel, maar dat was geen eenvoudige opdracht. De Vlaamse regering heeft de toepassing van de PPS in de sociale huisvesting alleszins wel geoperationaliseerd tijdens de vergadering van de Vlaamse regering van 3 oktober 2003. Toen is er beslist om de gunningswijze voor de realisatie van 450 extra wooneenheden op te starten. Op die manier zal de private sector voor het eerst investeren in de sociale woningbouw. Via de PPS hoopt men eveneens de doorlooptijd van de dossiers te verkorten.

Er is heel wat belangstelling voor de PPS-projecten. Potentiële geïnteresseerden worden gepolst via een Europese aanbesteding. Het is de bedoeling om tegen augustus 2004 de werven op te starten in een zevental gemeenten. De woningen zouden moeten kunnen worden betrokken tegen medio 2005. Het krediet dat hiervoor voorzien wordt, bedraagt 25 miljoen euro (zie basisallocatie 99.33). In de begrotingswijziging werd een begrotingsruiter voorzien waardoor dat bedrag maximaal kan worden aangewend.

De woningen zullen gebouwd worden op gronden van SHM's. Het is de bedoeling na verloop van tijd ook op privé-gronden te bouwen.

Constructieve Benadering Overheidsopdrachten (CBO)

Het doel van dit beleidsinstrument is het afsluiten van meerdere aannemingsovereenkomsten met private inbreng van grond, ontwerp en bouw van sociale woningen. In de volksmond staat dit bekend als het 'kopen op plan', waarbij een geïnteresseerde naar een SHM stapt en een grondaanbod doet. Als men daarover akkoord is, moet men vervolgens een akkoord sluiten over het realiseren van een project binnen een bepaalde schaalgrootte en te respecteren normen. Hieromtrent waren er

aanvankelijk pilootprojecten in Limburg en in het arrondissement Roeselare-Tielt. Voor 2004 wordt dit uitgebreid tot geheel Vlaanderen. De minister hoopt op die manier 400 extra wooneenheden te realiseren. Hiervoor wordt 45 miljoen euro uitgetrokken. De minister meldt dat voor deze formule veel interesse bestaat in de bouwsector.

Koopsector

Er werd in deze legislatuur veel geïnvesteerd in de huursector maar ook de koopsector heeft op extra kredieten kunnen rekenen. De minister vindt dat heel belangrijk. Voor een doorsnee gezin is dat vaak de enige manier om eigendom te verwerven, wat op de private markt moeilijker haalbaar is. De koopsector kan voor een stuk aan die nood tegemoetkomen.

In 2003 voorziet het bouwprogramma van de VHM 52,59 miljoen euro en dit is equivalent aan 585 sociale koopwoningen. In 2004 wordt een gelijkaardig budget voorzien. Bijkomende impulsen vanuit de reguliere begroting specifiek voor de realisatie van koopwoningen in de centra van steden en gemeenten (BA 63.67), zijn de volgende : binnen het budget 2003 (6,237 miljoen euro) worden 299 sociale woningen gerealiseerd en in 2004 wordt dit budget opgetrokken tot 6,331 miljoen euro.

Stimuleren van eigendomsverwerving van sociale huurwoningen

Dit werd principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 24 oktober 2003. Momenteel ligt het dossier bij de Raad van State voor adviesverlening. De reële operationalisering mag in februari 2004 worden verwacht.

Om tot eigendomsverwerving over te gaan, dient er wel aan enkele voorwaarden te worden voldaan. De woning moet minstens 10 jaar oud zijn en de huurder moet de woning gedurende 5 jaar ononderbroken huren. De SHM is verplicht om de opbrengst binnen de 3 jaar te herinvesteren. Op die manier wordt er opnieuw extra woningpatrimonium gecreëerd.

Dankzij dit instrument kan men eigendomsverwerving stimuleren voor mensen voor wie dat economisch gezien minder evident is. Uiteindelijk blijft het verwerven van een eigen huis toch de droom van de modale Vlaming. Een ander voordeel van de formule is dat men binnen sociale woonwijken een gemengd aanbod krijgt van huurders en eigenaars.

Weliswaar bestaat deze mogelijkheid tot eigendomsverwerving vandaag al. Het verschil is dat men het recht tot eigendomsverwerving vandaag bij de huurder legt, terwijl dat vroeger bij de SHM berustte. De SHM's waren op dat vlak echter niet erg toeschietelijk. In 2002 bijvoorbeeld ging het – op 136.000 wooneenheden – slechts om 157 sociale huurwoningen die aan zittende huurders werden verkocht. De SHM's proberen integendeel hun goede huurders bij te houden. De minister verklaart veel respect te hebben voor het werk van de SHM's, maar uiteindelijk zijn zij een instrument om het woonbeleid vorm te geven. De bewoner moet centraal staan in het beleid.

Ondersteunen van particulieren – Verzekering Gewaarborgd Wonen

De verzekering tegen inkomensverlies bestaat sinds 1983. De bedoeling van dit instrument is om mensen met een bescheiden inkomen toch aan te sporen aan eigendomsverwerving te werken. Zeker in crisistijden is dit een heel belangrijk instrument. Men zou het een vorm van conjunctuurcorrectie kunnen noemen. In tijden van crisis aarzelen de mensen om hun geld te investeren of om de stap naar eigendomsverwerving te zetten. Als iedereen dat doet, leidt dat tot een verlamming van de economie. Dankzij de verzekering wil men de mensen geruststellen en risico's verkleinen.

De verzekering tegen inkomensverlies heet voortaan Verzekering Gewaarborgd Wonen. De inkomensgrenzen worden opgetrokken. De mensen kunnen zich tegen onvrijwillige werkloosheid of langdurige ziekte verzekeren voor de terugbetaling van de aflossing van een hypothecaire lening tot maximum 500 euro. Er is een franchise van 30%. Vroeger bedroeg die 10.000 frank, hetgeen nadelig was voor mensen die weinig geleend hadden. De discriminatie die ten aanzien van zelfstandigen bestond, wordt weggewerkt. De wachttijd, die vroeger een half jaar bedroeg, wordt verkort tot 3 maanden. In vergelijking met de vroegere regeling wordt de drempel voor renovatie gevoelig verlaagd. Het budget wordt dan weer substantieel opgetrokken. Dit jaar was een bedrag van 1,356 miljoen euro ingeschreven. Dat wordt voor 2004 verhoogd tot 4,653 miljoen euro. Men verwacht voor volgend jaar ongeveer 8.500 polissen.

Het valt de minister op dat de verzekering vandaag weinig bekend is. Vandaar zal er in november, december en januari een krachtige publiciteitscampagne worden gelanceerd via de beeldmedia en de printpers.

De verzekeringsmaatschappij die in deze als verzekeraar optreedt, is OMOB. Er werd een heel toegankelijke folder ontwikkeld om de verzekering bekend te maken. Vroeger stond er op de informatiefolder publiciteit voor OMOB zodat de banken weinig geneigd waren om de verzekering aan hun geïnteresseerde klanten aan te bieden. Nu bewust de naam van OMOB niet meer op de folder voorkomt neemt de interesse bij de banken sterk toe. In feite worden zij bondgenoten van het beleid want zij kunnen er meer omzet door realiseren. Belangrijk is dat de Verzekering Gewaarborgd Wonen gratis wordt aangeboden.

De verzekeringstussenkomst heeft een degressief karakter. Het eerste jaar gaat het om 100%, het tweede om 80% en het derde om 60%, met een maximale tussenkomst van 500 euro per maand.

Verbeterings- en aanpassingspremie (VAP)

Het doel van dit instrument is de mensen te ondersteunen om hun woonpatrimonium zo goed mogelijk te onderhouden, in een veilige, aantrekkelijke en leefbare staat. De VAP is gericht op mensen met een bescheiden inkomen en met een woning met een laag kadastraal inkomen. In die woningen stellen zich vaak problemen ingevolge verwaarlozing, wat kan leiden tot onbewoonbaarverklaring.

De VAP wordt opengesteld voor eigenaars die hun woning verhuren via een sociaal verhuurkantoor voor een termijn van 9 jaar. Op die manier kan er een extra aanbod op de sociale huisvestingsmarkt worden voorzien. Uiteraard blijft de VAP ook gelden voor huurders. De premiebedragen worden geactualiseerd (stijging met 25%).

Volgende premies blijven behouden : werken aan het dak, ramen en deuren, vernieuwen van een elektrische installatie en het installeren van een badkamer of toilet. Nieuwe premies worden ingevoerd voor isolatiewerken, voor de behandeling van optrekkend muurvocht en voor werken die CO-intoxicatie voorkomen. De minister doet opmerken dat 90% van de onbewoonbaarverklaringen te maken heeft met vochtproblemen. In tweede instantie gaat het om problemen met de elektriciteit en in derde instantie om gebrekkige sanitaire voorzieningen. Via de premiereregeling probeert het beleid stimulansen te geven om dat soort problemen aan te pakken. De minister vindt onder meer de CO-premie heel belangrijk omdat jaarlijks tientallen mensen sterven aan de zogenaamde 'stille dood' door CO-vergiftiging. Problemen met CO-intoxicatie zijn nochtans perfect remedieerbaar.

Via de CO-premie wil het beleid hieraan tegemoetkomen.

Het budget 2004 (basisallocatie 53.05) in het kader van de VAP werd gevoelig verhoogd tot 16,625 miljoen euro. Het nieuwe VAP-besluit wordt einde dit jaar van kracht.

Inschakelen van de private huurmarkt aan de hand van de sociale verhuurkantoren

Vandaag worden op deze manier ruim 3.100 sociale woningen aangeboden. Het gaat om privé-woningen die via de sociale verhuurkantoren (SVK) worden verhuurd.

Vroeger was het zo dat als men erkend was en nadien boven een bepaald aantal woningen uitkwam, men het moest stellen met een vast bedrag, ongeacht het aantal woningen dat men beheerde. De erkende SVK's kregen namelijk een basissubsidiëring van 64.961 euro. Als er meer dan 50 woningen waren, kreeg men 10.912 euro extra. Nu zal de nadruk gelegd worden op een effectieve stimulans, waarbij de SVK die meer woningen aanbiedt ook meer subsidies zal krijgen. Dat is een relatief goedkope manier om mee de woningnood te helpen remediëren of te verlichten. De budgettaire meerkost hiervan bedraagt ongeveer 750.000 euro.

Eigenlijk wordt er een soort resultaatsverbintenis aangegaan met de SVK's. Zij krijgen immers meer middelen naargelang zij meer woningen aanbieden. Met dit stimulerend beleid hoopt men het aantal aangeboden woningen substantieel op te trekken.

Leegstandsheffing

De minister merkt op dat de problematiek van de leegstandsheffing al vaak in de commissie aan bod is gekomen en dat het ook voorwerp is van een levendig publiek debat. De leegstandsheffing bestaat sinds einde 1995 en werd operationeel begin 1996.

De minister doet opmerken dat hij over de leegstandsheffing dagelijks briefwisseling ontvangt van mensen die zich benadeeld voelen. Die is niet noodzakelijk afkomstig van 'kapitalisten' maar meestal van gewone mensen. Uit de reacties blijkt dat de overheid zich met de leegstandsbelasting van haar meest hardvochtige en minst klantvriendelijke kant laat zien. Hier moet dringend iets aan gebeuren.

De minister wil de speculanten en huisjesmelkers geenszins vrij spel laten. Die moeten integendeel hard aangepakt worden want zij proberen op de kap van de gemeenschap profijt te halen, zorgen voor littekens in de straat en voor een waardevermindering van aanpalende woningen. Daarom moeten verkrotting en verwaarlozing resoluut worden bestreden.

Wat leegstand betreft, moet men zich wel afvragen of men niet te hard van stapel is gelopen. Men heeft daarmee immers een aantal mensen nodeloos getroffen. Er zijn 66.000 heffingen toegepast waarop er 39.000 bezwaarschriften zijn ingediend. Van die 39.000 bezwaarschriften zijn er 28.000 behandeld. Omdat men die stroom niet meer verwerkt kreeg, werd een extern consultantbureau ingeschakeld. Van de 28.000 bezwaarschriften heeft men de klager 15.000 keer gelijk moeten geven. Dat vertegenwoordigt 53 à 54% van de gevallen. Hieruit blijkt dat de heffing haar doel is voorbijgeschoten.

Het probleem is dat eigenaars van leegstaande woningen vaak het slachtoffer zijn van een gebrekkige informatieverstrekking door de overheid, van onduidelijkheden in de regelgeving en van lange wachttijden voor de behandeling van bezwaarschriften. De minister is daarom van oordeel dat men de leegstandsheffing best zou 'vergemeentelijken'. Op dat niveau kent men immers de lokale toestand het best en staat men dicht bij de mensen. Men is daar op de hoogte van het feit of iemand een bouwvergunning heeft aangevraagd of verbouwwerken heeft aangevat. Momenteel is men bij een vermoeden van leegstand niet verplicht om ter plaatse te gaan kijken. Bij verkrotting is dat wel het geval. Daarvan moet steeds een gedetailleerd technisch verslag worden opgemaakt. Om storende vergissingen tegen te gaan zou men daarom de leegstand die niet leidt tot verkrotting, terug naar het gemeentelijk niveau moeten brengen. Op die manier wordt inzake de leegstandsheffing het subsidiariteitsprincipe toegepast.

Verbetering van de woonkwaliteit bij grootschalige renovaties

Deze problematiek wordt een beetje gesymboliseerd door de stad Antwerpen en meer bepaald de renovatie van de drie torens van het Silvertopcomplex. Het renovatiedossier kadert in een algemene aanpak van de leefkwaliteit van de omgeving en van de wijk. Hiervoor zijn niet alleen huisvestingsmaatregelen nodig. Er moet ook met andere actoren worden overlegd om de samenlevingsproblemen aan te pakken en de woonkwaliteit te garanderen. De aandacht moet gaan naar een geheel van

maatregelen die de bouwtechnische renovatie aanvullen om uiteindelijk een leefbaar geheel te creëren. De eerste fase van de renovatie van het Silvertopcomplex – goed voor 14,95 miljoen euro – is reeds voorzien op het investeringsprogramma 2003.

VHM-denktank rond de samenwerking tussen Welzijn en Wonen

De minister vindt die samenwerking belangrijk. Men moet in dit kader vooral projectsamenwerking stimuleren en niet te theoretisch tewerk gaan. In het project Vennestraat in Genk bijvoorbeeld probeert men dat in de praktijk te brengen.

Verbetering woonomgeving

Het FFEU zal ingeschakeld worden om de achterstand inzake infrastructuurwerken in de woonwijken weg te werken. Het gaat hier om een extra budget van 12,39 miljoen euro, specifiek bedoeld om die achterstand in te halen. Dit komt bovenop de 24,56 miljoen euro die voorzien is in de reguliere begroting.

0800-lijn Wonen (telefoon en e-mail)

De minister wil tegen het voorjaar 2004 een 0800-lijn inzake Wonen realiseren. Hij doet opmerken dat uit de jaarverslagen van de Vlaamse ombudsman blijkt dat de thematiek Wonen veel klachten en vragen bij de bevolking uitlokt. De voorgestelde 0800-lijn moet beschouwd worden als een vraagbaak waar mensen met allerlei vragen inzake Wonen terecht kunnen. Het moet een vorm van tele-gov worden waarbij eerstelijnsinformatie wordt verstrekt.

In een eerste fase moeten de mensen zich tot de 0800-lijn kunnen wenden met louter informatieve vragen, waarop zij onmiddellijk een antwoord moeten kunnen krijgen. In een tweede fase zouden ook concrete dossiers kunnen worden aangebracht.

Een nieuw uniform sociaal huurbesluit

De minister is van oordeel dat hier behoefte aan is. Het huidige huurbesluit van 2001 is enkel van toepassing op de huisvesting aangeboden via de SHM's. Dat moet uitgebreid worden naar alle actoren van sociale verhuring. Het huidige besluit is ook een generiek systeem zodat het geldig is voor alle gemeenten, van Voeren tot Blankenberge. Dat

heeft als nadeel dat het moeilijker is om in te spelen op specifieke problematieken en om maatwerk te leveren, bijvoorbeeld in de steden.

Het is de bedoeling om de goede aspecten aan het huidige systeem te behouden. Een van die goede elementen is het feit dat de toewijzing van sociale woningen uit de sfeer van het politiek dienstbetoon is geraakt en geobjectiveerd werd.

Aan de SHM's zal de nodige autonomie worden gegeven om te werken met hun sociaal doelpubliek. De inkomensgrenzen zullen worden opgetrokken zodat ook de middenklasse, gesymboliseerd door de postbode of de politieagent, in de sociale huisvesting aan zijn trekken kan komen. Op die manier kan het draagvlak van de sector worden vergroot. Vandaag trekt de sector vooral een publiek van vervangingsinkomens aan. Dat weegt niet alleen door op de leefbaarheid van de wijk maar ook op het financiële evenwicht van de SHM.

De vraag wat een faire huurprijs is, vormt nog een punt van discussie. Momenteel betalen bijna 21.000 sociale huurders minder dan 100 euro huur per maand. Het gaat hier om de meest kwetsbare mensen in de samenleving.

Huisvesting is een prioritair gegeven in het gezinsbudget. Uit gesprekken met het Vlaams Overleg Bewonersbelangen blijkt dat een vijfde van een leefloon van een alleenstaande als een redelijk minimumbedrag voor huisvesting kan worden beschouwd. Het debat hieromtrent moet echter nog worden gevoerd.

Wetenschappelijk onderzoek – Steunpunt Ruimte voor Woonbeleid

De opstart van dit onderzoekscentrum wordt eind 2003 – begin 2004 gepland. Een eerste ad hoc-opdracht zal erin bestaan om de impact en de gevolgen van de invoering van een huursubsidie te onderzoeken. De minister gelooft sterk in het instrument van de huursubsidie om de wachtlijsten in te korten en een sociale mix te realiseren. Een huursubsidie zou wel in de tijd beperkt moeten zijn. Het vangnet mag immers geen hangmat worden. Men moet de mensen wel helpen maar er moeten tegelijk voldoende impulsen zijn om mensen aan te sporen hun lot in eigen handen te nemen.

Grondvoorraad

Vanuit een geïntegreerd woonbeleid moet de overheid op de hoogte zijn van zowel de ontwikkelin-

gen op de woningmarkt in het algemeen, als van de ontwikkelingen van de woningvoorraad en de huisvesting van relevante groepen bewoners. In het kader hiervan heeft de Vlaamse overheid de werkgroep DIOR (Digitale Inventarisatie Onbebouwde Ruimte) opgericht. DIOR moet de onbebouwde ruimte gelegen in een woongebied in Vlaanderen in kaart brengen en digitaliseren.

Bijkomend werd door de VHM een doorlichting gedaan van alle SHM's met betrekking tot de huidige woningvoorraad en zijn ligging volgens het gewestplan. Uit deze doorlichting is gebleken dat van de bestaande grondvoorraad van 1.642 ha er 52,3% in woonuitbreidingsgebied is gelegen.

Lokaal woonbeleid

Voor de ondersteuning van experimenten in het kader van het lokaal woonbeleid wordt het budget van één miljoen euro voor 2003 doorgetrokken naar 2004 (basisallocatie 33.65). Voor 2003 werden de projecten Cluster Izegem, Wooninformatiecentrum STEBO in Genk en Wooncentrum Meetjesland weerhouden.

II. Bespreking

Omwille van de discussie over de al dan niet vermeende betalingsmoeilijkheden van de Vlaamse Gemeenschap in het kader van het lopend begrotingsjaar 2003, werd door de CD&V-fractie niet deelgenomen aan de bespreking van het luik Huisvesting in de begroting 2004. Om dezelfde redenen nam de Vlaams Blok-fractie niet deel aan de stemmingen over het luik Huisvesting in de begroting 2004.

Algemene bedenkingen

De heer *Christian Verougstraete* merkt op dat het bij de begrotingsbesprekingen in deze commissie blijkbaar een traditie wordt om telkens te moeten wijzen op het feit dat er opnieuw een andere minister van Huisvesting, nu Wonen genoemd, is aangekomen. Dat gebeurt al voor de vijfde keer op rij, wat zeker niet ten goede komt aan de continuïteit van het beleid. De spreker wenst de minister hiervoor niet persoonlijk verantwoordelijk te stellen – hij is integendeel overtuigd van diens goede bedoelingen – maar dit siert geenszins de regeringsmeerderheid. De spreker feliciteert de minister wel voor de opmaak van de beleidsbrief, de wijze van voorstelling ervan en voor de verschaftte cijfers.

De heer *Carlo Daelman* looft de minister voor zijn heldere en duidelijke presentatie van de beleidsbrief en de begroting 2004.

Ook mevrouw *Ann De Martelaer* prijst de goede en duidelijke voorstelling van de beleidsbrief. De voorgestelde cijfergegevens waren heel verhelderend.

De heer *Dirk De Cock* vindt dat de beleidsbrief globaal gezien de indruk geeft dat de minister heel wat inspanningen levert op het vlak van woonbeleid, doch het is af en toe wat zoeken naar de correlatie tussen de verschillende maatregelen of acties. Dit uit zich vooral in zijn streven om de sociale aspecten van de huisvesting te verzoenen met meer en meer elementen van de vrije markt.

15.000 extra sociale huurwoningen

De heer *Christian Verougstraete* meent op basis van de cijfergegevens in de beleidsbrief te kunnen vaststellen dat de doelstelling van de Vlaamse regering om in deze legislatuur 15.000 bijkomende sociale woningen te realiseren, niet gehaald wordt. Thans zijn er immers slechts 8.802 woningen in uitvoering en 5.339 deels in voorontwerp, deels in definitief ontwerp en deels in aanbesteding.

De heer *Carlo Daelman* stelt daarentegen vast dat de doelstelling van 15.000 extra sociale huurwoningen zal worden gehaald indien men de nog in voorbereiding zijnde projecten meetelt. Hij pleit voor maatregelen waardoor de SHM's ook in de toekomst nieuwe projecten kunnen ontwikkelen. Het is belangrijk dat het bouwritme aangehouden wordt.

Mevrouw *Ann De Martelaer* vindt de doelstelling van 15.000 extra sociale huurwoningen heel positief. Zij doet wel opmerken dat er vanuit de maatschappijen bedenkingen worden gemaakt bij de manier van tellen. Zo zouden er nog appartementen worden meegeteld die reeds in 1998 zijn aanbesteed en zouden er appartementen driemaal worden meegeteld omdat er voor éénzelfde dossier drie technische dossiers zijn. De spreker vraagt zich dan ook af in hoeverre de meegedeelde gegevens correct zijn. Het is immers onmogelijk als volksvertegenwoordiger zelf te controleren of de cijfers kloppen.

De *minister* antwoordt dat hij met de gepresenteerde cijfers, die voor zich spreken, klare wijn heeft willen schenken. Het staat alleszins buiten kijf dat er tijdens deze legislatuur enorm veel investeringsvolume voor de sector en in het bijzonder voor de

sociale huurwoningen is gecreëerd. De minister is ervan overtuigd dat het cijfer van de 15.000 woningen zal gehaald worden tegen de verkiezingen van 13 juni 2004. In de gepresenteerde cijfers zitten projecten die al in uitvoering zijn maar ook projecten die nog in voorbereiding zijn. Daar kunnen inderdaad 'papierene' dossiers tussenzitten. Belangrijk is echter dat ook die dossiers lopend zijn en men er niet meer op terug kan komen.

Constructieve Benadering Overheidsopdrachten (CBO)

Mevrouw *Ann De Martelaer* merkt op dat sociale woningen van de VHM gebouwd worden op basis van een norm (kostprijs per m²). De spreker heeft vernomen dat projecten die via CBO gebouwd worden tot 20% duurder zijn. Zij had hierover graag cijfers ontvangen. Als dat immers waar zou zijn, krijgen de privé-promotoren een mooi cadeau aangeboden. Ze kunnen dan namelijk een gebouw optrekken waarvan de winst en de betaling verzekerd is.

De *minister* stelt dat het hierbij gaat over de 'koop op plan'. Privé-investeerders kloppen hiervoor aan bij SHM's en doen een grondvoorstel. Als men het daarover eens is, wordt er in een tweede fase een visie ontwikkeld met het oog op een concreet project. Het is de bedoeling dat het project op het einde van de bouwwerken wordt verkocht aan de SHM die er dus eigenaar van wordt. Op dat ogenblik is de rol van de privé-investeerder uitgespeeld (dit in tegenstelling tot de PPS waarbij de privé-investeerder voor 27 jaar eigenaar blijft). Vandaag bestaan CBO-projecten in Limburg en in Roeselare en men wil dat nu uitbreiden tot geheel Vlaanderen. Op die manier wil men 400 extra wooneenheden voorzien.

Op vraag van de minister geeft de heer *Koen Spitaels*, waarnemend administrateur-generaal van de VHM, nog volgende technische toelichting. CBO is een gunningswijze binnen de wetgeving overheidsopdrachten waarbij in een proefproject voor twee gebieden, Limburg en Kortrijk Roeselare, telkens 300 miljoen frank was uitgetrokken om aan kleinschalige projecten (op door de inschrijver in te brengen grond) te besteden. In de eerste fasen was de VHM initiatiefnemer voor het uitschrijven van de (Europese) procedure. Na de oproep kreeg men in beide gebieden een aanbod van meer dan 1 miljard frank, zodat kan gesteld worden dat bij de keuze van de uiteindelijke projecten de concurrentie zeker gespeeld heeft.

Het is zo dat na het insturen van de voorontwerpen bleek dat er (vooral in Limburg) projecten waren ingediend die wellicht oorspronkelijk een ander doel hadden dan sociale woningbouw en dat de in deze projecten aangeboden woningen in oppervlakte aanzienlijk groter waren dan de VHM-norm toelaat. Aangezien de prijs gerelateerd wordt aan een maximale oppervlakte, waren er inderdaad afwijkingen van 20% en zelfs meer boven de maximumprijnorm. In deze fase werden de meeste van deze projecten geweerd. Na deze fase werd de lastgeving van de SHM's op de VHM gelicht en ging per weerhouden project een SHM verder met een onderhandelingsprocedure waarin aanpassingen aan het project nog mogelijk waren.

De verhouding van de prijzen CBO met de gestelde maximumnorm ligt nu op 97% (wat gezien een aantal procedures nog lopen een voorlopig cijfer is). Het gemiddelde van de "normale" projecten bedraagt nu ca. 93%. CBO lijkt dus inderdaad iets, maar niet overmatig, duurder dan bouwen via de gewone kanalen.

Vanwege de inbreng van grond (soms onder de schattingswaarde), vanwege de toch iets snellere wijze waarmee projecten in vergelijking met het klassieke verwervings- en ontwerpproces ontwikkeld worden, maar vooral omdat er een bijkomende vraag naar de markt werd gericht, kan deze matige meerprijs aanvaard worden.

Publiek-private samenwerking

De heer *Christian Verougstraete* merkt op dat de minister hoge verwachtingen stelt in de PPS-formule. Men zou in dat kader overgaan tot het operationaliseren van pilootprojecten voor 930 wooneenheden. De fractie van de spreker staat open voor dit nieuw instrument, dat mogelijkheden biedt tot samenwerking tussen de publieke en de private sector en wellicht vlugger zal kunnen inspelen op de huisvestingsnoden. Gezien dit systeem in een startfase vertoeft, kan men pas later tot evaluatie overgaan. De spreker is van oordeel dat dit systeem veel toekomstkansen biedt, zodat het verder moet worden gepromoot als aanvulling op de bestaande realisatiemogelijkheden voor sociale woningbouw.

Mevrouw *Ann De Martelaer* merkt op dat er een dotatie aan het Garantiefonds voor de Sociale Huisvesting wordt opgenomen ten bedrage van 0,2 miljoen euro. Rekening houdend met de verdragingen die het PPS-project in de sociale huisvesting heeft opgelopen, lijkt het haar moeilijk aanneembaar dat reeds in 2004 verhuursubsidies zullen wor-

den uitbetaald. Volgens de huidige timing zal immers pas in de tweede helft van 2004 worden begonnen met de bouw van de eerste PPS-pilootprojecten. Het bedrag van 0,2 miljoen euro zou men dan ook beter op een andere begrotingspost inschrijven.

De *minister* antwoordt dat het bedrag van 0,2 miljoen euro voorzichtigheidshalve werd ingeschreven. Moest bij de begrotingscontrole blijken dat dit bedrag niet nodig is, dan zal het voor iets anders worden aangewend.

Mevrouw *Ann De Martelaer* suggereert om dat bedrag dan bij voorkeur aan huursubsidies te wijden.

De *minister* antwoordt dat het hier een betalingskrediet betreft. Dat kan men niet voor om het even wat gebruiken.

Mevrouw *Dominique Guns* is verheugd over het feit dat de PPS-projecten nog deze legislatuur daadwerkelijk van start gaan. Dat toont aan dat de opeenvolgende ministers van Huisvesting – en meer in het bijzonder de laatste twee – er effectief werk van hebben gemaakt. De overheid werkt gedeeltelijk mee aan het realiseren van die PPS, maar positief is vooral dat de private markt nu bereid is sociale woningen te bouwen. De spreker begrijpt niet goed waar de angst voor de private markt en het private kapitaal op gebaseerd is. Ook daar vindt men immers sociaal geëngageerde mensen.

Mevrouw *Ann De Martelaer* doet opmerken dat zij dit keer zich inzake de PPS enkel heeft uitgesproken over de dotatie aan het Garantiefonds en niet over de formule zelf.

De heer *Dirk De Cock* stelt vast dat er modelprojecten inzake PPS worden opgestart. Hij wil wel aannemen dat er vanuit de privé-sector veel interesse is voor die formule, maar toch pleit hij voor een regelmatige evaluatie en stand van zaken om te zien welke meerwaarde die samenwerking heeft voor het huisvestingsbeleid. Pas dan kan PPS een volwaardig instrument van het woonbeleid worden.

De *minister* antwoordt dat het uiteindelijk gaat om 450 woningen in 7 gemeenten die op basis van de PPS-formule zullen worden gebouwd. De PPS-formule wordt dus effectief geoperationaliseerd. Men is momenteel de potentieel geïnteresseerden aan het polsen en vervolgens worden hun voorstellen verwacht met betrekking tot de realisatie van de PPS. De bouwerven moeten tegen de zomer 2004

kunnen opstarten en in 2005 moeten de eerste mensen hun woning kunnen betrekken.

De private sector zal gaan investeren in de sociale huisvesting. Belangrijk voor de overheid is dat zij niet zelf grote sommen geld op tafel moet leggen. Op jaarbasis heeft de overheid wellicht genoeg aan 1 miljoen euro om het PPS-verhaal jaarlijks gefinancierd te krijgen. Een ander voordeel is dat de doorlooptijd van de dossiers korter zou zijn dan bij de reguliere dossiers. Dat zal achteraf wel geëvalueerd moeten worden, wat overigens geldt voor het gehele project.

Er zal gebouwd worden op gronden van de SHM's, gemeenten en OCMW's. Eens de evaluatie van de PPS-formule is gebeurd, kan men nagaan in welke mate er op private gronden kan worden gebouwd.

Heffing op leegstand en verkrotting

De heer *Christian Verougstraete* stelt dat al meerdere jaren is gebleken dat het decreet op de heffing op de leegstand en verkrotting van 22 december 1995 tot heel wat onrechtvaardigheden leidt en dus aan herziening toe is. Het decreet heeft al veel leed en ergernis veroorzaakt bij de bevolking en is niet klantvriendelijk. Dat 53% van de ingediende en verwerkte bezwaarschriften terecht werd bevonden, is het beste bewijs dat dit decreet zijn doel is voorbijgeschoten. De spreker vindt het dan ook jammer dat het zo lang duurt vooraleer hieraan verholpen wordt.

Ook voor de heer *Carlo Daelman* is de herwerking van het leegstandsdecreet een belangrijk item. De bedoeling moet zijn om de bestaande anomalieën weg te werken.

Mevrouw *Ann De Martelaer* stelt vast dat de opeenvolgende ministers van Huisvesting (of van Wonen) al vier jaar beloven iets aan de problematiek van de leegstand te doen. Tot op vandaag is er echter niets aan gedaan. De spreker voelt zich persoonlijk ook niet serieus genomen. De GROEN !-fractie heeft immers omtrent de leegstandsheffing het nodige voorbereidend werk verricht vanuit de bekommernis om de leegstandsheffing efficiënter te maken. Het is algemeen bekend waar de problemen zich situeren : het fiscale en het administratieve beroep lopen door elkaar. In de studies van Mens en Ruimte wordt dat heel goed geanalyseerd. De spreker vindt dat men de politieke moed moet hebben om dat probleem op te lossen, in plaats van de leegstandsheffing terug naar de gemeenten te sturen. Zij stelt echter vast dat die politieke moed, ondanks de vele gesprekken tussen de

meerderheidsfracties, niet aanwezig is. Zij betreft dit ten zeerste.

De heer *Dirk De Cock* merkt op dat de leegstandheffing, ingevoerd via het programmadecreet van 22 december 1995, als grondslag had het preventief aanpakken van de verkommering en desintegratie van de leefomgeving, en het aanzetten van een aantal eigenaars om tijdig over te gaan tot renovatie en het opnieuw in gebruik nemen van panden. Daarnaast was het de bedoeling de hoge maatschappelijke kost van de verloedering van de leefomgeving gedeeltelijk te verhalen op diegenen die hiervoor verantwoordelijk zijn. Zowel het Vlaams Gewest als de gemeenten spelen hierin een rol. De praktijk heeft uitgewezen dat het gaat om een goede maatregel maar ook dat er iets schort aan de uitvoering.

Daar zijn volgens de heer De Cock heel wat negatieve effecten aan verbonden. De bepaling van leegstand wordt geënt op een vermoeden dat gestaafd wordt met indicaties. Hierin durven al eens fouten sluipen, bijvoorbeeld bij panden die van eigenaar veranderen, geërfde panden die zich nog in onverdeeldheid bevinden, of panden van mensen die het financieel nog niet aankunnen om tot renovatie over te gaan. Dat leidt tot heel wat bezwaarschriften.

Niettemin mag men volgens de spreker de relevantie van de leegstandsheffing niet uit het oog verliezen. Iedereen is het erover eens dat verkrotting streng moet worden aangepakt. Leegstand leidt echter vaak tot verkrotting, waardoor het geen goed signaal zou zijn om de leegstandsheffing zomaar af te schaffen. Wel is het misschien beter om te focussen op de pure leegstand en leegstand zonder uiterlijke tekenen van verwaarlozing niet meer te bestraffen. De procedure moet vereenvoudigd en verduidelijkt worden, hetgeen moet toelaten om het aantal bezwaarschriften te verminderen.

Ook de heer *Jan Penris* vindt dat de bestaande leegstands- en krotbelasting problemen stelt. Dat blijkt uit de verhalen van de mensen die erdoor getroffen zijn en ook uit antwoorden van de Vlaamse regering op vragen om uitleg over deze materie. In zijn inleiding heeft de minister die problemen overigens bevestigd. Op het einde van het vorige zittingsjaar antwoordde minister Van Mechelen op een vraag om uitleg van de spreker dat er op dat moment zo'n 38.850 betwiste dossiers waren. Intussen zijn het er 39.143. Op 4 maanden tijd zijn er dus 293 dossiers bijgekomen. Volgens minister Van Mechelen is de kostprijs hiervan heel hoog. In 2001 bedroegen de kosten voor erelonen alleen al

39.800 euro, in 2002 76.000 euro en in 2003 61.000 euro. Op drie jaar tijd maakt dat een totaal van 177.000 euro aan erelonen alleen. Hieruit blijkt dat het Vlaams Parlement een beleidsinstrument heeft ingevoerd dat weinig effectief is. Het kost bovendien veel geld en het jaagt de burgers op stang.

De heer Penris verwijst naar een rondschrijven van het Meldpunt Krot- en Leegstandsbelasting dat is rondgedeeld aan de commissieleden. Dat meldpunt heeft een webstek geopend waarop tal van parlementairen actief hebben gereageerd. Op die manier zijn heel wat klachten in kaart gebracht en op basis daarvan doet het meldpunt enkele concrete voorstellen inzake de leegstandsheffing ten behoeve van de parlementairen.

Het verheugt de spreker dat de minister niet doof wenst te blijven voor de argumenten die door de bevolking worden aangedragen. De belangrijkste argumenten zijn dat het instrument niet efficiënt maar wel onrechtvaardig en kostelijk is. Er moeten daarom volwaardige alternatieven worden ontwikkeld. Het zal van ieders temperament afhangen welke richting die alternatieven uitgaan. De minister wil het leegstandsdecreet aanpassen, hetgeen toe te juichen valt. Er zijn intussen initiatieven van de meerderheid, niet om de heffing ongedaan te maken maar wel om ze te modelleren en meer rechtvaardig te maken. Het Vlaams Blok daarentegen wil een afschaffing van elke slechte belasting. De spreker vraagt nog dat men in de tussenperiode de getroffen mensen zou ontlasten van verdere procedures. Men zou amnestie moeten verlenen aan de hangende dossiers. Op die manier zouden de mensen weten dat het menens is.

De heer Penris ziet twee mogelijke alternatieven. Ofwel behoudt men een gewestelijke voet in huis en blijft de heffing op gewestelijk niveau, ofwel wordt de heffing naar de gemeenten overgeheveld. Voor een stuk sluit dit aan bij het kerntakendebat dat al lang gevoerd wordt, zij het niet in dit parlement. Volgens de spreker situeert de heffing zich het best op het gemeentelijk niveau, omdat men daar de lokale toestand beter kent en men op een subtielere manier de leegstand en de verkrotting kan bestrijden. In ieder geval hoopt de spreker dat er snel een consensus kan totstandkomen, waarbij de aanhangige dossiers aan de kant kunnen worden geschoven en men met een propere lei kan herbeginnen.

De heer *Carlo Daelman* vindt dat er dringend initiatieven moeten worden genomen inzake de leegstandsbelasting. De leegstandsbelasting is er niet gekomen om een heffing te vestigen maar om de

woningmarkt te dynamiseren en om te zorgen voor zo weinig mogelijk leegstand. Men stelt nu vast dat er problemen zijn met de uitvoering van de heffing. De spreker pleit ervoor alleszins de doelstelling van de heffing te behouden. Die aspecten van de heffing die door de mensen als onrechtvaardig en asociaal worden beschouwd, moeten worden weg-gewerkt. Die problemen zijn al voldoende gedetecteerd in allerlei studies. Men zou in de bestaande reglementering een tussenschot moeten maken tussen enerzijds de vaststelling van leegstand en anderzijds de fiscale procedure. Er moet eerst zekerheid zijn dat er effectief sprake is van leegstand vooraleer de fiscale procedure wordt opgestart. Op dat moment kan er enkel nog discussie ontstaan over de fiscale aspecten maar niet meer over de leegstand zelf.

De heer Daelman ziet ook mogelijkheden in de uitbreiding van de uitzonderingsmodaliteiten. Iemand die zijn gekocht maar nog niet bewoond huis verbouwt en daar geen bouwvergunning voor nodig heeft, zou niet met een leegstandsheffing mogen worden geconfronteerd. Mensen die met eigen middelen, zonder architect en in perfecte legaliteit, hun huis verbouwen, zouden niet onder de heffing mogen vallen.

De heer Daelman vindt verder dat de belasting niet enkel mag gebaseerd zijn op een vermoeden van leegstand. Ook moet men nagaan welk beleidsniveau voor welk aspect van de regelgeving het best verantwoordelijk wordt gesteld. Als men het vermoeden van leegstand bevestigd wil zien door feitelijke vaststellingen, is het gemeentelijk niveau hiervoor allicht het best geplaatst. De spreker dringt erop aan dat men het niveau van de discussie moet verlaten en moet overgaan tot daden.

Mevrouw *Ann De Martelaer* steunt de tussenkomst van de heer Daelman. Zij verwijst naar een voorstel van decreet van haarzelf dat zopas persklaar werd gegeven. Zij hoopt dat de discussie over dat parlementair stuk spoedig kan worden aangevat.

De heer *Marcel Logist* merkt op dat iedere stad of gemeente de kans heeft gekregen de leegstand aan te pakken zoals zij dat zelf wilden, dit wil zeggen met of zonder inventarisatie. De anomalieën inzake de leegstandsheffing moeten zo vlug mogelijk worden opgelost.

De *minister* stelt dat hij over de toepassing van de leegstandsheffing dagelijks briefwisseling ontvangt. Die gaat uit van burgers die geen slechte bedoelingen hebben en die niet van speculatie of onverantwoordelijk gedrag kunnen worden beschuldigd. De

minister verwijst voor wat zijn standpunt over de leegstandsheffing betreft, naar zijn inleidende toelichting. Hij verwacht dat een parlementair initiatief zal worden ingediend om het leegstandsdecreet aan te passen. De minister is van oordeel dat inzake de leegstand het principe van de subsidiariteit maximaal moet spelen. Wat de verkrotting betreft (verwaarloosde, ongeschikte en onbewoonbaar verklaarde woningen), staat het buiten kijf dat die regeling op het Vlaamse niveau moet blijven en dat die problematiek keihard moet worden aangepakt. Tegen huisjesmelkers en speculanten moet er zonder pardon worden opgetreden.

De achterliggende doelstelling van de leegstandsheffing was dat men zoveel mogelijk woningen beschikbaar wilde houden voor effectieve bewoning. Vandaag moet men vaststellen dat het instrument zijn doel is voorbijgeschoten en dat het heeft geleid tot onrechtvaardige beslissingen die de mensen op stang jagen. De minister gaat ervan uit dat de doorsnee Vlaming niet iemand is die zijn onroerend goed zomaar laat verkommeren. Dat gaat tegen de aard van de Vlaming in. Kenmerkend voor de Vlaming is echter ook dat hij zijn tijd neemt voor de restauratie van een woning. Hij werkt er voor of na de werkuren aan en naargelang het beschikbare budget of de hulp die hij van familie of burens kan krijgen.

De wijze van vaststellen van leegstand is vandaag een probleem volgens de minister. Dat gebeurt op basis van adreslijsten. Men wordt in de procedure gevangen op het ogenblik dat er op een bepaald adres geen domiciliëring is. De communicatie met de getroffen gebeurt op een erg klantvriendelijke manier, met brieven die opgesteld zijn in een nauwelijks leesbare taal. De overheid treedt in deze erg hardvochtig op en rekent heel zware heffingstarieven aan. Als mensen daar bezwaar tegen aantekenen laat de reactie van de overheid lang op zich wachten, terwijl intussen de verwijltresten lopen.

De minister besluit dat er een aanpassing van de regelgeving moet gebeuren. De aanpak van de verkrotting kan op het Vlaamse niveau blijven en men moet tegen dat fenomeen resoluut optreden. Op basis van het subsidiariteitsprincipe wordt de aanpak van de leegstand het best gesitueerd op dat niveau dat er het best mee vertrouwd is, met name de lokale besturen. Zij kunnen de lokale situatie het best inschatten en weten wanneer iemand bezig is met een renovatie of op een bouwvergunning is aan het wachten. Zij kunnen ook beter inschatten en oordelen over andere situaties die zich kunnen voordoen en op basis daarvan al dan niet een

heffing vestingen. Wanneer men echter vaststelt dat er toch verkrotting optreedt, dan moet Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid opnemen.

Wat nog de vraag naar een amnestiemaatregel voor de hangende dossiers betreft, stelt de minister dat het in de fiscale wetgeving heel moeilijk is om met retroactieve maatregelen te werken.

Financiële problematiek van de grootstedelijke SHM's

Mevrouw *Ann De Martelaer* merkt op dat vorig jaar voor de eerste keer in de begroting een bedrag werd opgenomen om bepaalde SHM's met armere huurders financieel bij te springen. Voor het jaar 2003 werd een eerste schijf in 2003 uitbetaald. De spreker vraagt of er voldoende middelen zijn om de tweede schijf uit te betalen en of er in 2004 opnieuw een tussenkomst zal uitbetaald worden. Naar aanleiding van de eerste schijf zou er een evaluatie komen. De spreker meent dat er tot op heden geen evaluatie is gebeurd, zodat het ook niet duidelijk is of de verleende subsidie tegemoetkomt aan de financiële noden van de maatschappijen.

Mevrouw *De Martelaer* is er zich van bewust dat steeds meer mensen met een laag inkomen in de sociale huisvesting binnenstromen. Zij gelooft niet in het oplossen van de financiële problematiek door hogere inkomens te laten instromen. Het gevaar bestaat immers dat er te veel hoge inkomens moeten instromen om de maatschappijen leefbaar te maken, zodat mensen met een laag inkomen dreigen verdrongen te worden.

Mevrouw *De Martelaer* vindt nog dat het herhaaldelijk eenmalig toekennen van een toelage aan de SHM's geen rechtszekerheid biedt. Men zou beter een officiële subsidieregeling uitwerken. Op die manier weten de SHM's vooraf waar zij voor staan en kunnen zij daar rekening mee houden op het moment dat zij hun begroting opmaken. De spreker meent dat het geven van huurtussenkomsten aan huurders bij de SHM's wel soelaas kan bieden. Daardoor zou het voor de SHM's geen verschil meer maken of zij al dan niet veel huurders hebben met een laag inkomen.

De heer *Dirk De Cock* mist een aanzet voor het zoeken naar structurele oplossingen voor de financiële situatie van verschillende SHM's.

De *minister* antwoordt dat 29 SHM's met veel arme huurders extra steun krijgen. In een eerste fase was dat 6.150.000 euro en in een tweede fase 4.850.000 euro. Er is een evaluatie aan verbonden

die intussen is afgerond. De steun is aan voorwaarden verbonden inzake de inkomenscoëfficiënt (IC < 0,9) en aantal woningen (minimum 500 te verhuuren woningen). Achteraf werd er ook gekeken naar het adequaat wegwerken van de huurachterstallen, het aanhouden van het investeringsritme en het in de hand houden van de beheerskosten.

De *minister* heeft wel begrip voor de structurele problemen waarmee de SHM's kampen gezien het doelpubliek waarmee zij moeten werken. Dat doelpubliek zal echter blijven. Men kan wel proberen de werking van de SHM's zelf te optimaliseren. Maar dan nog zullen er extra inspanningen moeten worden gedaan.

Mevrouw *Ann De Martelaer* vraagt of de evaluatie aan de commissieleden kan worden bezorgd. Zij wenst te weten of de getroffen maatregel al of niet zinvol is geweest en of er genoeg middelen zijn om de tweede fase voor 2003 (4.850.000 euro) te betalen.

De *minister* antwoordt dat hiervoor vanuit Huisvesting de nodige stappen zijn ondernomen. Hij gaat ervan uit dat de engagementen ook kunnen worden uitgevoerd. Dankzij de extra steun heeft men de SHM's de zuurstof kunnen geven die zij nodig hadden om hun werking te kunnen verder zetten. Bovendien hebben zij op basis van de gecreëerde voorwaarden hun eigen werking en beheer op scherp kunnen zetten. In de begroting 2004 zijn overigens dezelfde bedragen ingeschreven als in 2003. Het gaat dus in totaal over 11 miljoen euro.

Verkoop van sociale woningen aan zittende huurders

De heer *Christian Verougstraete* kan de doelstelling om huurders van sociale woningen te stimuleren om de eigen sociale woning aan te kopen, volledig onderschrijven. Als eigenaar draagt men immers meer zorg voor de eigen woning en kweekt men een groter plichtsbefef. Tevens biedt het bezitten van een woning woonzekerheid en aldus meer stabiliteit in het leven. De opbrengst van de verkoop van huurwoningen zal de nodige fondsen verschaffen om over te gaan tot renovatie of nieuwbouw van sociale woningen. Door het te koopstellen van sociale huurwoningen zal een sociale mix ontstaan van eigenaars en huurders, wat de leefbaarheid van de buurt zal ten goede komen en de sociale controle zal versterken ter voorkoming en bestrijding van vandalisme en allerlei andere vormen van kleine criminaliteit.

Mevrouw *Ann De Martelaer* vindt dit nog steeds een slechte beleidsmaatregel en zij wordt daarin gesterkt door reacties vanuit de SHM's. Het zullen de betere inkomens in de sociale huursector zijn die hun woning kunnen kopen. De SHM's zullen die hogere huurgelden dan spijtig genoeg moeten missen. De maatschappijen moeten de opbrengst van de verkoop investeren in nieuwe woningen, maar bijvoorbeeld in Vlaams-Brabant zullen er drie verkopen nodig zijn om één nieuwe huurwoning te realiseren. Het gevolg is dan ook een vermindering van het sociaal woonpatrimonium.

De spreker is zich ervan bewust dat de SHM's een beleidsinstrument zijn en geen doel op zich. Men moet hen echter wel de kans geven om aan beheer te doen. Vroeger werden er ook sociale huurwoningen verkocht, maar dat gebeurde steeds in functie van het beheer van het patrimonium.

Mevrouw De Martelaer merkt op dat de zittende huurders die hun woning aankopen een beroep zullen kunnen doen op speciale leningen van het Vlaams Woningfonds. Zij vraagt welk bedrag daarvoor bij het Vlaams Woningfonds gereserveerd is. Zij verwijst naar een bespreking in de subcommissie voor Financiën en Begroting waaruit bleek dat het Vlaams Woningfonds een deel van zijn reserves onbenut laat. Hoeveel van die middelen worden voorzien voor de subsidiëring van de mensen die hun sociale woning willen kopen ?

Ten slotte merkt mevrouw De Martelaer op dat volgens de beleidsbrief het kopen van sociale huurappartementen in hoogbouwcomplexen uitgesloten wordt. Hoe wordt in deze 'hoogbouw' gedefinieerd ?

Mevrouw *Dominique Guns* toont zich verheugd over de mogelijkheid voor zittende huurders om hun sociale woning aan te kopen. Zij begrijpt wel dat de SHM's hier weigerachtig tegenover staan. Veranderingen in het beleid leiden vaak tot argwaan. De huurders daarentegen zullen de overheid dankbaar zijn. Overigens geldt de maatregel niet alleen voor laagbouw maar ook voor hoogbouw. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen huurders van woningen en huurders van appartementen in hoogbouwcomplexen. Verder is het niet alleen het Vlaams Woningfonds dat de nodige kredieten kan verlenen, maar alle sociale kredietvennootschappen tot en met private vennootschappen zoals banken. Ook die staan immers positief tegenover het project om tegemoet te komen aan de wens van de modale Vlaming, namelijk over een eigen woning beschikken.

Mevrouw *Ann De Martelaer* verwijst naar de beleidsbrief waaruit blijkt dat appartementen in hoogbouw, naast historische gebouwen en ADL-clusters, wel worden uitgesloten. Zij vraagt of de minister dit kan bevestigen. Verder merkt zij op dat niet alleen de SHM's reageren op de verkoop aan zittende huurders. Ook mensen die bezig zijn met het wetenschappelijk onderzoek naar de huisvestingssituatie, hebben grote vraagtekens bij dit instrument.

Mevrouw *Dominique Guns* antwoordt dat de wereld na het opmaken van een beleidsbrief niet stilstaat. Er zijn sindsdien aanpassingen gebeurd omdat de minister rekening heeft willen houden met ingebrachte opmerkingen. De uitzondering in verband met de hoogbouw is er dus uitgehaald. Hiervan is ook de fractie van mevrouw De Martelaer op de hoogte.

De *minister* bevestigt dat in de beleidsbrief aanvankelijk stond dat de appartementen in hoogbouw waren uitgesloten. Op een interkabinettenwerkgroep is achteraf besloten de appartementen in hoogbouw toch te weerhouden voor de verkoop aan zittende huurders.

De heer *Dirk De Cock* vindt de eigendomsverwerving van sociale huurwoningen door zittende huurders een belangrijke maatregel. Voor wat de herinvestering betreft, is een goede opvolging wel noodzakelijk. Het is immers duidelijk dat een verkochte woning niet gelijk is aan een nieuwe sociale woning. Positief aan de maatregel is ook dat hij deels kan bijdragen tot een verbetering van de kwaliteit van het patrimonium. Om aan de wachtlijsten iets te doen moeten er nog wel sociale woningen bijkomen.

De *minister* stelt dat de verkoop aan zittende huurders een thema is dat erg leeft bij de mensen. Hij heeft er wel begrip voor dat de SHM's hun beste huurders niet graag zien vertrekken. In het sociaal huisvestingsbeleid moeten de bewoners echter centraal staan. De SHM's zijn instrumenten om dat beleid gestalte te geven en uit te voeren. Vroeger bestond ook al de mogelijkheid tot verkoop aan zittende huurders maar het initiatief daarvoor lag uitsluitend bij de SHM's. Daardoor bewoog er op dat vlak niet veel in het verleden, ondanks de vraag van veel huurders. In 2002 bijvoorbeeld waren er slechts 157 verkopen aan zittende huurders op een totaal van 136.000 woningen. De halsstarrige houding van de SHM's om niet tot verkoop over te gaan, heeft er allicht toe bijgedragen dat de politiek nu het recht om de huurwoning te kopen bij de huurder legt.

Aan de SHM's wordt gevraagd om de opbrengsten te herinvesteren zodat het patrimonium op peil kan blijven. Door het optrekken van de inkomensgrenzen in het nieuwe sociaal huurbesluit moet het mogelijk zijn om de 'betere' huurder aan te blijven trekken.

Wat nog de stand van zaken van de procedure betreft, meldt de minister dat het besluit van de Vlaamse regering zich voor advies bij de Raad van State bevindt. Hij denkt dat het besluit einde januari 2004 kan worden gepubliceerd. Vanaf dat moment zal de huurder het recht hebben om zijn sociale huurwoning aan te kopen.

Inzake de reserves van het Vlaams Woningfonds, stelt de minister dat het VWF beschikt over 9,59 miljard oude Belgische franken aan onbeschikbare reserves. Die werden in eerste instantie verkregen door goed te werken maar ook omdat de leninglast die zij voor hun publiek aangaan, voor de helft wordt betaald. Bovendien hebben de sociale leningen van het VWF steeds een gewestwaarborg, zodat het eigenlijk om vrij risicoloze leningen gaat.

Het is, conform de Vlaamse Wooncode, de bedoeling om die onbeschikbare reserves beschikbaar te stellen. Er werd nu 70 miljoen euro vrijgemaakt om voor hun doelpubliek – gezinnen met 2 of meer kinderen – sociale leningen te verstrekken om het proces van huur naar koop te begeleiden.

Mevrouw *Ann De Martelaer* merkt op dat er dan nog steeds veel onbeschikbare reserves overblijven.

De *minister* antwoordt dat het VWF voor een stuk de onbeschikbare reserves moet aanhouden. Zij verrichten immers grote projecten en hebben ook leningen lopen. Men moet reserves behouden voor het geval er ergens iets mis loopt.

Mevrouw *Ann De Martelaer* vraagt zich af wat er gebeurt als blijkt dat van die 70 miljoen euro maar de helft wordt opgebruikt.

De *minister* denkt dat het VWF verheugd zou zijn indien men zou beslissen om meer reserves operationeel te maken. Het VWF kan daarmee meer activiteiten ontwikkelen en meer inkomsten genereren. Door de onbeschikbare reserves beschikbaar te maken en daarmee aan hun doelpubliek sociale leningen aan te bieden, creëert het VWF voor zichzelf nieuwe inkomsten.

Mevrouw *Ann De Martelaer* blijft het betreuren dat er zoveel liggend geld onbeschikbaar blijft.

Men zou het VWF moeten stimuleren om nog veel actiever met dat geld om te springen. Er zijn nu veel jonge gezinnen die willen renoveren maar die niet kapitaalkrchtig genoeg zijn op het moment dat ze jong zijn. De spreker suggereert dat men het idee van de renteloze renovatieleningen voor jonge gezinnen opnieuw zou oppakken en om hiervoor te voorzien in een rollend fonds.

De *minister* is bereid dat debat te voeren. Men moet alleszins wel de solvabiliteit van het VWF vrijwaren.

Problematiek van de kamerbewoning

De heer *Carlo Daelman* merkt op dat de kamerbewoning een nieuwe tendens is in de samenleving. Steeds meer mensen met een bescheiden inkomen nemen hun toevlucht tot kamerbewoning. Dat is duidelijk gebleken naar aanleiding van de hoorzitting over de stijging van de huurprijzen voor studentenkamers in Leuven (*Parl. St. VI. Parl. 2002-2003, nr. 1842/1*). Een van de knelpunten die toen werd aangehaald, is dat de tijdelijke bewoning van een studentenkamer vaak evolueert naar een permanente bewoning van die kamer. Bovendien is er een gebrek aan reglementering rond dat soort bewoning.

De spreker verwijst naar een studie van RISO West-Vlaanderen waarin de kamermarkt en de kamerwoningproblematiek werd onderzocht. Daaruit blijkt dat er naar dit soort bewoning heel veel vraag bestaat. Vandaar is er voor dit soort bewoning nood aan een meer kwalitatieve onderbouw en regelgeving. De stad Oostende heeft intussen het initiatief genomen om zelf kamerwoningen op te kopen, op te knappen en aan te bieden.

De *minister* meldt dat er heel goed wordt samengewerkt tussen de Wooninspectie en de gerechtelijke diensten. In Gent en Antwerpen worden er daardoor opmerkelijke successen geboekt. Men is ook bezig de problematiek van de kamerbewoning te inventariseren met een opdeling van de kamers naargelang het bouwjaar (voor 1946, van 1946 tot 1962, en na 1962). Dat is echter een gigantische opdracht.

Een probleem dat zich stelt bij de aanpak van de kamerbewoning is de herhuisvesting. Men spreekt daar wel gemakkelijk over maar het is moeilijk te realiseren. Van herhuisvesting is er sprake bij onbewoonbaar verklaarde woningen, campingbewoning, kamerbewoning en ook bij grote renovatieprojecten van SHM's. De minister gaat ervan uit dat iedereen recht heeft op een behoorlijke huis-

vesting, zoals overigens in artikel 39 van de Grondwet staat. Tegelijk moet hij echter vaststellen dat men niet of nauwelijks over mogelijkheden tot herhuisvesting beschikt. Het uitdoofscenario voor de campingbewoners bijvoorbeeld is voor een stuk gehypotheceerd doordat men niet weet waar men de mensen moet herhuisvesten.

Sociaal huurbesluit

De heer *Christian Verougstraete* stelt vast dat in de beleidsbrief een nieuw uniform sociaal huurbesluit wordt aangekondigd. Hij merkt op dat dit reeds in vroegere beleidsbrieven werd aangekondigd maar dat er nog steeds geen nieuw huurbesluit is. De spreker heeft dan ook ernstige twijfels of het nieuw huurbesluit er nog in deze legislatuur komt.

De heer *Carlo Daelman* kijkt vol verwachting uit naar het nieuw sociaal huurbesluit. Hij onderschrijft het voornemen tot sterkere inbedding van SHM's in het lokaal woonbeleid en de grotere responsabilisering van de maatschappijen. Op die manier kunnen die in functie van de noden ter plaatse een eigen toewijzingsmechanisme ontwikkelen. De spreker pleit ervoor de sociale mix binnen de maatschappijen beter te organiseren, zodat de SHM's meer middelen ontvangen. Hij wil de leefkwaliteit in de sociale wooncomplexen verhoogd zien. Om die reden toont de spreker zich geen voorstander van de verplichte opzegging van de contracten van sociale huurders met hogere inkomens.

De heer *Daelman* vindt dat de SHM's zelf hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Als er anomalieën zijn ingevolge te lage huurprijzen, is het in eerste instantie aan de maatschappijen ter plaatse om hun verantwoordelijkheid op te nemen. Vanuit het Vlaamse niveau moet men de nodige hefboomen aanreiken om ervoor te zorgen dat die SHM's effectief hun verantwoordelijkheid opnemen.

Mevrouw *Ann De Martelaer* vindt het heel jammer dat er nog steeds geen nieuw sociaal huurbesluit op tafel ligt. Dat is in de eerste plaats spijtig voor de huurders zelf, maar ook voor de maatschappijen. Bovendien zitten er tal van anomalieën in het besluit. Zij denkt daarbij ondermeer aan de mensen met een te hoog inkomen. Die moesten na twee jaar ofwel hun woning kopen ofwel een andere huisvesting zoeken. Naar aanleiding van de discussies daarover in dit parlement werd telkens gesteld dat dit probleem zou worden opgelost via een wijziging van het sociaal huurbesluit. Omdat er nog steeds geen nieuw huurbesluit is, blijft dat probleem bestaan.

De aanzet die in de beleidsbrief gegeven wordt met betrekking tot de responsabilisering van het lokale niveau, kan mevrouw *De Martelaer* wel bekoren. Men mag evenwel niet vergeten dat de meerderheid van de aandeelhouders van de SHM's uit afgevaardigden van de gemeenten en OCMW's bestaat. De interesse van de gemeenten is tot op heden echter niet erg groot geweest.

Mevrouw *Dominique Guns* is ervan overtuigd dat het nieuwe sociaal huurbesluit er nog wel zal komen deze legislatuur. Zij verwondert er zich over dat sommige partijen hierover opmerkingen hebben, terwijl zij de uitvaardiging van een nieuw besluit voor een stuk tegenhouden.

Mevrouw *Guns* vindt het goed dat de SHM's verder geresponsabiliseerd worden. Het kan niet zijn dat SHM's onder de kosten blijven verhuren en daardoor in een moeilijke financiële situatie terecht komen.

De spreker maakt melding van een vraag van SHM's of zij niet zelf kunnen optreden tegen domiciliefraude. Vaak verschilt het officiële aantal bewoners van de werkelijke bewoning. Als men rekening houdt met de werkelijke bewoning is het inkomen hoger, wat aanleiding geeft tot een hogere sociale huur en dus meer inkomsten voor de SHM's.

Wat de domiciliefraude betreft, stelt de *minister* dat het één van de grote problemen is waar de sector mee kampt. De SHM's zijn echter onmachtig om daar doeltreffend tegen op te treden. Zij beschikken immers niet over een politiebevoegdheid.

De heer *Dirk De Cock* vindt dat er een nieuw uniform sociaal huurbesluit moet komen. Het zou een belangrijk instrument kunnen worden van het lokaal woonbeleid. Het mag echter niet leiden tot een verhoging van de huurprijzen, want daar zijn de sociaal zwakkeren het slachtoffer van.

De *minister* merkt op dat dit onderwerp al vaak in de commissie aan bod is gekomen. Er is hierover ook al meermaals van gedachten gewisseld in de schoot van de meerderheid. De uitgangspunten liggen niet zo ver uiteen maar over de vraag hoe die precies moeten worden geconcretiseerd, is er nog geen volledige eensgezindheid.

Een van de elementen van de discussie is volgens de *minister* het streven naar meer autonomie voor de SHM's. Vandaag is het huurbesluit algemeen van toepassing, voor alle gemeenten, steden en regio's. Dat geeft problemen als men op specifieke

noden in bijvoorbeeld de steden of in de vroegere mijngebieden wil inspelen. Men kan met andere woorden geen maatwerk afleveren. Een ander element is dat het huidige huurbesluit enkel de verhuuringen door de SHM's regelt en niet de verhuuring door andere partners die op de sociale huisvestingsmarkt actief zijn.

Een derde discussiepunt is dat van de inkomenscategorieën die nu heel sterk afgelijnd zijn. Het cliënteel van de sociale huisvesting bestaat vooral uit lage inkomens en vervangingsinkomens, hetgeen weegt op de financiële leefbaarheid van de SHM's en de sociale mix niet bevordert. Men tracht hieraan te remediëren door de inkomensgrenzen op te trekken, waardoor de lagere middenklasse opnieuw aan bod kan komen in de sociale huisvesting. Zo hoopt men niet alleen vervangingsinkomens aan te trekken maar ook mensen die een inkomen uit werk puren. De klassieke voorbeelden in dat verband zijn de politiemans of de postbode. Die mensen kunnen ook meer huur betalen.

Een discussiepunt is ten slotte de vraag wat een faire huurprijs is. Vandaag zijn er 21.000 huurders op een totaal van 136.000 die minder dan 100 euro huur betalen. Het is geenszins de bedoeling van de minister om mensen die het niet kunnen betalen, pijn te doen. Zij moeten een aangepaste huurprijs kunnen betalen. Anderzijds hoort men wel eens opmerkingen dat de overheid meer het gebruik van de GSM dan van de sociale woning subsidieert. Het VOB heeft in een advies gesteld dat een faire minimumhuurprijs zich situeert tot maximaal een vijfde van een leefloon. Als men wonen als een basisbehoefte beschouwt, mag daar ook een bepaalde minimumprijs tegenover staan. Op die manier kan de overheid een minimumkwaliteit garanderen.

De minister hoopt de discussie over al die punten op een open manier te kunnen voeren. Het kan zeker niet de bedoeling zijn om mensen te slachtofferen of de meest weerlozen pijn te doen.

Centraal register voor inschrijving van kandidaat-huurders

De heer *Christian Verougstraete* juicht de oprichting van één centraal register voor inschrijving van kandidaat-huurders van sociale woningen toe. Hij noteert dat dit systeem in 2004 operationeel zal zijn.

Ook mevrouw *Ann De Martelaer* vindt de oprichting van een centraal register voor inschrijving van kandidaat-huurders een goede zaak. Zij vraagt zich wel af wat men moet doen met mensen die zeggen

kandidaat te zijn voor geheel Vlaanderen. Dat is niet denkbeeldig gezien de grote schaarste aan sociale woningen. Wie zal de registers en de eventuele schrappingen bijhouden en wie staat er in voor de actualisatie ervan? Wie zal de kosten betalen? Is dat ten laste van de VHM, de SHM's of van een ander krediet?

Mevrouw *Dominique Guns* steunt eveneens de oprichting van een centraal register. De huurder zal dan niet meer bij tal van SHM's moeten aankloppen om zich te registreren. Eén inschrijving zal dan gelden voor alle maatschappijen. Met de huidige beschikbare technologie moet dat zeker haalbaar zijn.

Volgens de heer *Dirk De Cock* is het centraal register, indien het kan gerealiseerd worden, een goed instrument voor het voeren van een lokaal woonbeleid in het algemeen en een toewijzingsbeleid in het bijzonder.

De *minister* wil het centraal register tegen medio volgend jaar geoperationaliseerd zien. Dat zal gefaseerd gebeuren. In eerste instantie wil men een zicht krijgen op de aard en het aantal van de huurders. In een tweede fase kunnen mensen zich op één plaats inschrijven, waardoor ze tegelijkertijd kandidaat zijn bij andere maatschappijen. Ten slotte moet het mogelijk worden dat, wanneer mensen documenten of attesten moeten afleveren, die via het centraal register ook elders geldig zijn.

Er was inzake het centraal register een pilootproject in West-Vlaanderen. Aan de VHM werd gevraagd om dat te operationaliseren voor geheel Vlaanderen.

De kosten zullen worden betaald via het Fonds voor de Huisvesting.

Verbeterings- en aanpassingspremie (VAP)

De heer *Christian Verougstraete* merkt op dat het met de kwaliteit van de bestaande private woningen in Vlaanderen niet goed is gesteld. Het initiatief om de bestaande verbeterings- en aanpassingspremie te verruimen en te actualiseren kan dan ook op zijn steun rekenen steun, meer in het bijzonder de uitbreiding van nieuwe premies voor isolatiewerken, bestrijding van muurvocht en werken ter voorkoming van CO-intoxicatie.

Mevrouw *Ann De Martelaer* vindt het heel positief dat de VAP nu ook de CO-premie omvat. Wat isolatie betreft, meent de spreker dat inzake dubbelbeglazing enkel hoogrendementsglas in aanmer-

king zou mogen komen. Hoogrendementsglas isoleert veel beter en is nauwelijks duurder ; de meerkosten worden heel snel terugverdiend.

De spreker vindt dat de renovatiepremie de mensen ook moet aanzetten om hun huis energiezuiniger te maken. Verder moeten er inspanningen worden geleverd voor mensen met een laag inkomen. Dat kan bijvoorbeeld door te werken met voorschotten. Veel mensen beschikken immers niet zelf over de middelen om de nodige investeringen te doen. Ook zou men hogere premies kunnen voorzien voor mensen met een laag inkomen. Uit de VRIND-indicatoren is immers gebleken dat het vooral de hogere inkomens zijn die een beroep doen op renovatiepremies. Voor lagere inkomens is dat in veel mindere mate het geval.

Mevrouw *Dominique Guns* vindt de actualisering en verruiming van de VAP heel positief. Wat de glisolatie betreft, vraagt de spreker een aanpassing van de reglementering. Men geeft nu premies voor ramen met een K-waarde van meer dan 1.3, maar dat kan alleen als men enkel glas vervangt door dubbelglas met de genoemde K-waarde. Wanneer een woning al dubbelglas heeft, kan men dus geen premie krijgen voor dubbelglas met een K-waarde van meer dan 1.3. Enkel een heel marginale groep zal nog een beroep kunnen doen op die premie vermits de meeste mensen al dubbelglas hebben.

Mevrouw *Guns* is geen voorstandster van een voorschottenregeling zoals mevrouw *De Martelaer* suggereerde. In het verleden heeft men immers gemerkt dat er veel fraude gebeurde met betalingen vooraf. Bepaalde mensen vroeger namelijk een premie aan, incasseerden het geld maar gingen niet over tot bijvoorbeeld de installatie van dubbelglas. Daarom is het beter de premie pas uit te betalen op het ogenblik dat de installatie verricht is.

De heer *Dirk De Cock* vindt dat de meerwaarde van de maatregelen ten aanzien van particulieren vooral ligt in het aanpassen aan de realiteit van bestaande maatregelen. Dit doet niets af van de nuttigheidsgraad van de maatregelen, maar er moet wel bekeken worden of de voorgestelde wijzigingen de mensen die hier effectief mee gebaat zijn, daadwerkelijk bereiken.

De *minister* stelt dat de VAP er mee moet voor zorgen dat oudere woningen geen slechte woningen worden. Het is een instrument waarmee men het woonpatrimonium, ook op de privé-markt, op peil kan houden. Zowel huurders als eigenaars (voorzover ze verhuren via een sociaal verhuur-

kantoor) kunnen nu een beroep doen op de VAP. Er zijn wel enkele voorwaarden aan gekoppeld. De inkomensgrens van 20.000 euro is vrij laag.

Hiervoor is er volgens de minister veel belangstelling. De kritiek dat het vooral de betere verdieners binnen de lage inkomenscategorieën zijn die er gebruik van maken, stemt niet met de werkelijkheid overeen. Eigenlijk dienen alle types van inkomens binnen de inkomensgrens tot 20.000 euro op jaarbasis aanvragen in om de VAP te bekomen.

In verband met de discussie over het dubbelglas stelt de minister dat het glas als dusdanig niet wordt gesubsidieerd. Het gaat wel om het raamwerk en als daar dubbelglas inzit, komt men in aanmerking voor de VAP. De minister kondigt een omzendbrief aan. Naar aanleiding van deze omzendbrief wordt de problematiek van het hoogrendementsglas onderzocht.

Wat de discussie over de prefinanciering van de VAP-premies betreft, stelt de minister dat vandaag alle mogelijke doelgroepen binnen het VAP-publiek bij de overheid aankloppen om de premie te bekomen. De terugbetaling gebeurt inderdaad op basis van de facturen, maar inspecteurs kunnen aanvullend ter plaatse poolhoogte komen nemen. Een prefinanciering ziet de minister in de praktijk moeilijk te organiseren. Hij erkent dat er argumenten kunnen zijn om wel te prefinancieren gezien het doelpubliek dat allicht weinig reserves heeft. Veel aannemers houden daar trouwens rekening mee en laten de factuur pas betalen op het ogenblik dat de gerechtigde de premie ontvangt.

Mevrouw *Ann De Martelaer* verwijst naar de renovatiepremie die nog door toenmalig minister van Huisvesting *Sauwens* werd ingevoerd maar die intussen is afgeschaft. In het kader van die premie werden de mensen gedurende het hele proces begeleid en ondersteund door de administratie. Onder die voorwaarden zou men kunnen overwegen toch voor een voorschottenregeling te kiezen.

De *minister* antwoordt dat het bij de desbetreffende premie ging om grote werken die vaak de renovatie van een volledig huis omvatten. De VAP gaat over verbeteringen en aanpassingen van eerder bescheiden omvang.

Verzekering Gewaarborgd Wonen

De heer *Carlo Daelman* betreurt dat de kredieten hiervoor in de begroting 2003 werden verminderd. Hij heeft de indruk dat de verzekering weinig bekend is. Het voorstel van de minister om hierover

op korte termijn een promotiecampagne op te starten, is dan ook heel terecht en dringend. Gezien de economische omstandigheden is het belangrijk om de mensen wat meer zekerheid te bieden.

De *minister* erkent dat deze verzekering weinig gekend is. Daardoor is er op de betrokken begrotingspost een pak geld over. Vandaar werd een begrotingsherschikking doorgevoerd. Men mag niet vergeten dat men met belastinggeld werkt. Het is niet aangewezen geld vast te leggen en te immobiliseren maar het niet volledig op te gebruiken, terwijl het voor andere noden wel nuttig kan worden aangewend.

De Verzekering Gewaarborgd Wonen zal binnenkort worden geoperationaliseerd. De inkomensgrenzen worden opgetrokken en de wachttijd wordt ingekort van 6 naar 3 maanden. De discriminatie die tot vandaag bestaat naar de zelfstandigen, wordt weggewerkt. Er wordt voortaan gewerkt met een franchise van 30% terwijl dat vroeger ging om een forfaitair bedrag van 10%. Dat was nadelig voor mensen die weinig leenden. De nieuwe procedure is alleszins een stuk gebruiksvriendelijker. OMOB treedt op als verzekeraar en de banken zijn bereid om de verzekering voluit te ondersteunen. Er zal gestart worden met een informatiecampagne via de beeldmedia om de verzekering de nodige bekendheid te geven.

Hervorming van de sector – Beter Bestuurlijk Beleid

Mevrouw *Ann De Martelaer* herinnert aan haar vraag om naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen een stand van zaken te bekomen inzake het Beter Bestuurlijk Beleid en de specifieke gevolgen ervan voor de sector Wonen. Het is immers van belang te weten hoe die sector de volgende jaren zal worden georganiseerd. Kan er een organigram gepresenteerd worden van de toekomstige organisatie?

Uit de beleidsbrief leidt de spreker af dat het beleidsdomein RWO (Ruimtelijke Ordening, Wonen en Onroerend Erfgoed) in 2004 zal worden opgestart. Hoe valt dat te rijmen met de beslissing van de Vlaamse regering om geen lijnmanagers aan te stellen voor de agentschappen en er ook geen migratiebeweging wordt opgestart onder het personeel?

De *minister* verklaart dat er een departement RWO zal worden opgericht dat met homogene bevoegdheidspakketten zal kunnen werken. Er wordt (in alle nieuwe departementen) in een beleidsraad

en een strategische adviesraad voorzien. In het agentschap RWO zal het beleid worden uitgevoerd. Het departement RWO staat in voor de beleidsvoorbereiding. Een nieuw sociaal huurbesluit bijvoorbeeld zou daar uitgewerkt kunnen worden. Daarnaast is er de Inspectie RWO. Die stemt eigenlijk overeen met de huidige VHM-commissarissen. Zij staan onafhankelijk van de hiërarchie en verrichten hun inspectietaak op een autonome wijze. De Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Woonkrediet stemt overeen met de huidige bancaire functie van de VHM. Die maatschappij krijgt een autonoom privaatrechtelijk statuut. Als het gaat om de middelen van de SHM's om projecten te bekostigen, zal men daar moeten aankloppen.

De bedoeling is om heel de BBB-hervorming decretaal afgewerkt te hebben voor de verkiezingen van 13 juni 2004. De implementatie kan dan gebeuren door de volgende regering.

Lokaal woonbeleid

De heer *Christian Verougstraete* vindt de ondersteuning van lokale actoren voor de uitbouw van een lokaal woonbeleid een goede zaak. Het lokaal niveau kan immers het best op de plaatselijke noden inspelen en een lokale woningpolitiek uitwerken.

De *minister* vindt de ondersteuning van het lokaal woonbeleid heel belangrijk. Het is op dat niveau dat een woonbeleid concreet gestalte kan krijgen. Een aantal gemeenten is niet in staat een zelfstandige huisvestingsdienst uit te bouwen. Een lokaal woonbeleid dat ook een regionale functie vervult, kan daarvoor een perfecte remedie zijn. Van daaruit kan er een visie worden ontwikkeld over een lokaal huisvestingsbeleid. Men kan fungeren als een kompas en hulp bieden bij het beantwoorden van vragen inzake wonen, premies en dergelijke. Een iets ambitieuzere doelstelling zou kunnen zijn dat het lokaal woonbeleid voorstellen doet inzake infrastructuur in sociale woonwijken, met als doel de leefbaarheid in die wijken te verbeteren.

De Vlaamse regering heeft met betrekking tot het lokaal woonbeleid drie projecten goedgekeurd. Het gaat om het project Izegem en omgeving, het project STEBO (Genk, Hechtel-Eksel, Houthalen-Helchteren, Maasmechelen en Leopoldsburg), en het project Meetjesland. Er werd hiervoor één miljoen euro uitgetrokken op de begroting. De projecten lopen over een periode van 3 jaar. Het is de bedoeling om via de begroting 2004 nog andere projecten te lanceren.

Voorkooprecht

De heer *Christian Verougstraete* vindt dat er werk moet worden gemaakt van de vraag van de Koninklijke Federatie van Notarissen om te komen tot een harmonisering van de verschillende voorkeuren, ten einde tot meer rechtszekerheid te komen.

Ook de heer *Carlo Daelman* vindt dat er een harmonisering van de voorkeuren nodig is. Een harmonisering mag evenwel geen minimalisering of afschaffing betekenen. Een goed georganiseerd voorkeurenrecht is immers een belangrijk instrument in handen van de overheid.

Mevrouw *Dominique Guns* is van oordeel dat het recht van voorkeuren de werking van de markt vertraagt. SHM's, gemeenten en OCMW's beschikken immers over twee maanden om hun voorkeurenrecht te doen gelden. Het valt de spreker op dat men na toepassing van het voorkeurenrecht niet altijd onmiddellijk overgaat tot renovatie of tot ingebruikname van de woning. In sommige gevallen is er zelfs sprake van verkrotting. Een evaluatie van het recht van voorkeuren en een beperking ervan dringen zich dan ook op.

De *minister* merkt op dat de Vlaamse Landmaatschappij heel wat expertise heeft op het vlak van het voorkeurenrecht. De VLM beschikt over een kaart van Vlaanderen met daarop de geïnventariseerde voorkeurenrechten. Er bestaan 9 types van voorkeurenrechten. De prioriteiten tussen die verschillende voorkeurenrechten zijn nooit geregeld. Er is soms sprake van overlappingen of van neutralisatie van het ene voorkeurenrecht door het andere. Het is met andere woorden een hele klus om een goed zicht te krijgen op de voorkeurenrechten.

Voor de sector huisvesting waren er in totaal een kleine 30.000 aanbiedingen. In 88 gevallen werd effectief gebruik gemaakt van het voorkeurenrecht. Men kan nu al terecht op de webstek www.recht-vanvoorkoop.be en het is de bedoeling die te verfijnen om de mensen en de gemeenten accuratere informatie te verschaffen. Men moet in dit verband komen tot een inventarisatie tot op perceelsgrootte, zodat men per perceel kan vaststellen of er al dan niet voorkeurenrechten op gelden. Verder moet men minstens komen tot een stroomlijning van het onoverzichtelijke kluwen van de verschillende voorkeurenrechten. Dat is ook gebleken uit contacten die de minister had met notarissen, die dagelijks met voorkeurenrechten te maken krijgen. Er zit in de voorkeurenregeling volgens de minister ook een unfair element. Mensen zijn soms al lange tijd

bezig om gronden te verwerven voor een of ander woningproject. Als men dat ongeveer rond heeft bestaat echter de mogelijkheid dat er iemand anders een voet tussen de deur steekt en vraagt om hem mee aan boord te nemen.

De minister wil de discussie niet in ideologische termen voeren. Men kan puur praktisch vaststellen dat de overheid vandaag zelf het bos door de bomen niet meer ziet en dat ze de inwoners geen relevante informatie meer kan verschaffen. Op dat ogenblik moet men zich afvragen of het instrument van het voorkeurenrecht zijn doel niet is voorbijgeschoten.

Sociaal beheersrecht

De heer *Carlo Daelman* verwijst naar een passage in de beleidsbrief waarin aangekondigd wordt dat het sociaal beheersrecht verder zou worden uitgediept. Hij vraagt op dat vlak naar de inzichten van de minister. Hij hoopt alleszins dat het sociaal beheersrecht intact blijft.

De *minister* maakt melding van twee concrete projecten in Antwerpen. Hij vindt het sociaal beheersrecht een goede zaak, al was het maar omdat men daarmee diegenen die van slechte wil zijn het mes op de keel kan zetten en men woningen opnieuw voor bewoning beschikbaar kan maken. Het sociaal beheersrecht kan eigenaars die lange tijd passief wachten plots tot actie en renovatie aanzetten. De betrokken eigenaars krijgen overigens herhaaldelijke waarschuwingen vooraleer het sociaal beheersrecht wordt toegepast. Zij zijn dus perfect op de hoogte van de gevolgen als ze passief blijven. In deze is het spreekwoord "wie niet luisteren wil moet voelen" van toepassing. Dankzij het sociaal beheersrecht kan men iets doen aan de verkrottingsproblematiek en maakt men de betrokken woningen opnieuw geschikt voor verhuur. De eigenaar krijgt de woonst terug na een periode van 9 jaar.

Grond- en pandenbeleid

De heer *Carlo Daelman* betreurt dat het budget hiervoor verminderd is. Hij kan er zich mee akkoord verklaren dat de regelgeving wordt bijgestuurd, maar meent dat het budget op termijn de hoogte in moet. Men moet immers ook in gebieden waar de grondprijzen hoog zijn (bijvoorbeeld in Vlaams Brabant waar de uitbreiding van de Europese Unie tot hogere grondprijzen zal leiden) een betaalbare huisvesting kunnen aanbieden. Anders

dreigt een sociale verdringing van mensen die al jaren in de streek wonen.

De *minister* verklaart dat de subsidies voor verwerking werden aangepast. Vroeger was het zo dat er subsidies waren voor aankoop van gronden voor het bedrag boven de 625 fr/m² in gebieden waar voorkooprechten gelden. In de overige gebieden waren er subsidies voor het bedrag boven de 1.250 fr/m². Dat gaf aanleiding tot misbruiken. Men voelde zich niet langer geremd want de Vlaamse overheid betaalde toch. Bovendien werd er geen termijn gesteld waarbinnen de werken moesten beginnen. Die regeling was niet echt fair, vooral niet naar de andere maatschappijen, want eenmaal het geld op was bleven hun projecten liggen.

De doorgevoerde aanpassingen moeten een correctie aanbrengen op die gebreken en ervoor zorgen dat een en ander voor de Vlaamse belastingbetaler een faire zaak blijft. Diegenen die binnen de drie jaar starten met de werken, kunnen nog eens 15% subsidie krijgen op het aanvankelijk subsidiebedrag.

Het beschikbare budget is volgens de minister toereikend. In het verleden bedroeg het structureel budget voor verwervingssubsidies ongeveer 15 miljoen euro en dat werd bij herverdelingen op het einde van het jaar opgetrokken tot 22 à 23 miljoen euro. Sedert 2003 is het structureel budget zelf opgetrokken tot dat bedrag.

Huursubsidies

De heer *Carlo Daelman* vindt het spijtig dat het budget hiervoor niet hoger kan. Hij wenst te wijzen op een groot probleem, namelijk de niet-aanpassing van het plafond van de huurprijs van de nieuwe woning. Het besluit voorziet nu dat de nettohuurprijs (zonder bijkomende kosten) niet meer mag bedragen dan 371,84 euro (of 446,20 euro vanaf 3 personen ten laste). In bepaalde steden echter is dat bedrag onvoldoende om een pand te huren en dus in aanmerking te komen voor een huursubsidie. Er stelt zich dus een probleem met het voorziene plafond. Dat blijkt bijvoorbeeld in een stad als Leuven. Het plafond zou vandaar moeten worden opgetrokken tot de reële prijs van een pand in de stad.

De *minister* stelt dat de huursubsidie vandaag gekoppeld is aan een verhuisbeweging. Hij geeft toe dat de plafonds laag zijn. De minister toont zich een voorstander van huursubsidies maar hij heeft er voorlopig het geld niet voor. Alle inspanningen gaan momenteel naar het realiseren van bouwpro-

jecten om extra sociaal woonpatrimonium te creëren. Op termijn is de huursubsidie inderdaad een doeltreffend middel om de wachtlijsten te verkorten. Met de huursubsidie moet men wel opletten dat een vangnet geen hangmat wordt. De subsidie wordt daarom best beperkt in de tijd. Men moet waken over de kwaliteit van de woningen waarin de mensen terechtkomen. De verhuurder weet ook best niet van de verhuursubsidie want anders slaat hij zijn huurprijs op en is er sprake van een subsidiëring van de eigenaar.

De minister ziet in de huursubsidie een geschikte opdracht voor het Steunpunt Ruimte voor Woonbeleid. Aan dat Steunpunt wordt gevraagd hoe men een goed, doeltreffend en gezond huursubsidiesysteem kan opzetten. Aandachtspunten daarbij zijn dat men de mensen vooruithelpt, dat men misbruiken van zowel huurders als verhuurders voorkomt en dat het kan bijdragen tot het inkorten van de wachtlijsten.

Inschakelen van de private huurmarkt – sociale verhuurkantoren – huurdersbonden

De heer *Carlo Daelman* vindt het positief dat de middelen hiervoor zijn verhoogd. Hij vraagt echter aandacht voor de huurdersbonden want die krijgen in de begroting 2004 geen extra middelen, terwijl dat echt wel nodig is. Op initiatief van mevrouw *Guns* zal er naar aanleiding van de beleidsbrief een motie van aanbeveling worden ingediend waarin gevraagd zal worden dat bij de begrotingscontrole 2004 middelen aan de huurdersbonden ter beschikking zouden worden gesteld.

Mevrouw *Ann De Martelaer* vindt de beleidsinitiatieven inzake de sociale verhuurkantoren uitermate positief. Gezien het grote tekort aan sociale huurwoningen en de moeilijkheid om aan dit probleem op korte termijn een oplossing te geven, is het belangrijk om de private huurmarkt te betrekken bij een sociaal huisvestingsbeleid. Zij steunt ook de hierboven genoemde motie van aanbeveling inzake de middelen van de huurdersbonden.

De spreker is eveneens verheugd over het feit dat de minister in zijn beleidsbrief toegeeft dat huursubsidies een efficiënt instrument zijn om de steeds duurder wordende private woningmarkt toegankelijk te maken en te houden voor personen met een laag inkomen. Dat is een mooi voornemen maar het zou ook geconcretiseerd moeten worden. In sommige regio's, zoals Vlaams-Brabant, is het nu onmogelijk om een woning te huren tegen een huurprijs die valt binnen de grenzen om een beroep te kunnen doen op huursubsidies. De pla-

fonds om aanspraak op een huursubsidie te maken zouden dan ook moeten worden aangepast. Men kan dan nog discussiëren over de vraag of dat lineair voor geheel Vlaanderen moet gebeuren of dat er een aantal problematische gebieden moeten worden uitgepikt. Hiervan zou de komende maanden werk moeten worden gemaakt.

Mevrouw *Dominique Guns* meldt dat zij signalen heeft opgevangen dat de huurdersbonden geen middelen hebben bijgekregen. Zij heeft gewezen op de beperkte budgettaire mogelijkheden, waarvoor er ook begrip was. Vanuit de meerderheidsfracties zal wel een motie van aanbeveling worden ingediend, waarin de minister gevraagd wordt om naar aanleiding van de begrotingscontrole een structurele oplossing te zoeken voor de problemen van bereikbaarheid en toegankelijkheid van de huurdersbonden.

De *minister* is bereid om meer geld uit te trekken bij de begrotingscontrole als de middelen dat toelaten. Met het Vlaams Overleg Bewonersbelangen wordt intussen overlegd om mogelijkheden te onderzoeken met het oog op de aanwerving van een extra personeelslid voor de huurdersbonden. De minister is ervan overtuigd dat de huurdersbonden beantwoorden aan een reële nood. Zij kunnen vragen beantwoorden over huren in de brede betekenis van het woord en dat zowel voor de sociale als de private huurmarkt. Ook officiële instanties – de zogenaamd collectief aangesloten leden – hebben intussen hun weg naar de huurdersbonden gevonden. De huurdersbonden hebben intussen veel aan maturiteit gewonnen en dat wordt door henzelf ook zo gepercipieerd. Naast rechten hebben huurders immers ook plichten.

Wat de sociale verhuurkantoren (SVK's) betreft, stelt de minister dat hij hun werking belangrijk vindt. In 2002 werden er 3.141 woningen via de SVK's verhuurd. Er zal een extra impuls worden gegeven die moet toelaten het aantal woningen per jaar met 400 op te trekken. Naast een basissubsidie van ongeveer 65.000 euro zal men voortaan werken met een gemoduleerde subsidieverlening, waarbij men per verhuurde woning extra subsidies zal verkrijgen. Op die manier krijgen de SVK's de nodige impulsen om hun huurpatrimonium te vergroten.

Woonkwaliteit van de grote wooncomplexen

De verbetering van de kwaliteit van de bestaande grote wooncomplexen is volgens de heer *Christian Verougstraete* een dringende noodzaak. Hij meent echter dat hiervoor niet voldoende middelen be-

groot zijn. Het voornemen om niet alleen de grootschalige complexen te renoveren, maar ook om over te gaan tot een totaalaanpak van de leefbaarheid (groene omgeving, toegankelijkheid, vuilnisproblematiek en veiligheid) draagt zijn goedkeuring weg.

Mevrouw *Ann De Martelaer* citeert in verband met de grootschalige renovatieprojecten uit de beleidsbrief: "Wat dit betreft is de minister van Wonen zich terdege bewust van het feit dat dit in de (nabije) toekomst een verhoogde financiële inspanning zal vragen om dit bestaand patrimonium in stand te houden en te renoveren." De spreker verwijst verder naar een omzendbrief van de VHM van 23 oktober 2003 waarin werd meegedeeld dat de minister van Wonen heeft beslist dat SHM's in de toekomst geen gebruik meer kunnen maken van subsidies voor renovaties van sociale projecten. Zij vraagt hoe dat te rijmen valt met de in de beleidsbrief aangekondigde "verhoogde financiële inspanningen".

De *minister* antwoordt hierop dat het de bedoeling is om de renovatie vooral te laten plaatsvinden in het kader van het IP en niet in dat van de projectsubsiëring. Projectsubsiëring wordt vooral gebruikt voor nieuwbouwprojecten. Hiervoor is er een subsidiëring van 60% terwijl dat bij het IP 40% is. Die keuze werd al in het verleden gemaakt.

Mevrouw *Ann De Martelaer* vraagt of de SHM's weten dat zij voor renovaties via het IP moeten werken.

De *minister* antwoordt dat het beleid steeds in samenwerking met de VHM en dus ook de SHM's wordt vastgelegd. Men is daar dus goed van op de hoogte.

De minister verklaart dat er voor fase 1 van de renovatie van het Silvertopcomplex in Antwerpen 14,9 miljoen euro is ingeschreven in het investeringsprogramma (IP) 2003. Voor 2004 is het IP nog niet ingevuld. Dat zal de VHM doen in overleg met de beleidsverantwoordelijken. Er worden onder meer werken voorzien aan de Leiekaai in Gent in het kader van het IP 2004.

De minister stelt dat het huisvestingsbeleid de mensen een dak boven het hoofd wil bezorgen. Daarnaast is dat beleid een belangrijke hefboom om de leefkwaliteit van de samenleving te beïnvloeden. Hiervoor is echter medewerking van andere beleidssectoren (bijvoorbeeld Welzijn) noodzakelijk. Men mag er niet vanuit gaan dat, wanneer er huisvestingsmaatregelen worden getroffen, de

leefkwaliteit van de omgeving op basis van een spontaan proces totstandkomt. Huisvesting kan wel impulsen geven en er kan een beïnvloedende rol van uitgaan op de omgevingskwaliteit, maar andere partners moeten voor dat laatste ook hun verantwoordelijkheid opnemen. Er bestaat overigens reeds een gestructureerd overleg tussen wonen en welzijn, maar ook andere actoren zouden hun steentje moeten bijdragen en met geld over de brug komen.

Buitenlandse projecten

Mevrouw *Dominique Guns* verklaart op zich niets tegen buitenlandse projecten te hebben maar zij heeft wel bedenkingen bij het voortzetten van de projecten in de Autonome Palestijnse Gebieden, gelet op de oorlogstoestand daar. De projecten die daar opgebouwd worden, dreigen immers kapotgeschoten te worden. De spreker vindt het niet aangewezen daar nog middelen aan te besteden. De geïnvesteerde middelen – hoe marginaal ook – kunnen daar niet tot resultaat leiden.

De *minister* antwoordt dat er voor projecten in de Autonome Palestijnse Gebieden 40 miljoen oude Belgische franken is uitgetrokken en voor projecten in Zuid-Afrika 20 miljoen oude Belgische franken. Verder is er nog een project in Marokko. In Zuid-Afrika worden er 500 woningen gebouwd. In Palestina gaan de middelen inderdaad vooral naar herstellingen. In Marokko worden er met de middelen twee weeshuizen gebouwd.

Mevrouw *Dominique Guns* zegt dat het haar vooral gaat over de projecten in Palestina. Zij bracht dat probleem al enkele jaren geleden aan en de toenmalige minister van Huisvesting deelde toen mee dat hij de werken had stopgezet. Werden die werken effectief stopgezet? Is het aangewezen middelen te investeren in een oorlogsgebied waar de gebouwde huizen dreigen te worden vernield?

De *minister* antwoordt dat het voorziene programma gewoon werd uitgevoerd. Het project wordt wel niet verlengd.

Mevrouw *Dominique Guns* verklaart zeker niet tegen buitenlandse projecten te zijn. Op het ogenblik dat de toestand in Palestina escaleerde zou elke goede huisvader echter de investeringen ten minste tijdelijk hebben stopgezet.

De *minister* vermoedt dat de voormalige minister van Huisvesting met 'stoppen' bedoelde dat er geen nieuwe projecten meer zouden worden opge-

start. De reeds aangegane engagementen werden wel uitgevoerd.

6% BTW-tarief

Mevrouw *Dominique Guns* vraagt of de minister bereid is om in het overleg met de federale regering te pleiten voor een BTW-tarief van 6% voor renovatie van woningen ouder dan vijf jaar. Hierover zou Europa problemen maken. De spreker vindt dergelijk tarief nodig om mensen aan te zetten tijdig tot renovatie van hun woning over te gaan.

De *minister* hoopt de 6%-regeling te kunnen handhaven maar Europa maakt bezwaren en wil naar 15% gaan. Een 6%-regeling is goed voor een actief renovatiebeleid en voor de werkgelegenheid. Op een volgende interministeriële conferentie voor Huisvesting wil de minister de BTW-tarifiering op tafel leggen en bespreken met zijn collega-ministers van Huisvesting.

Permanente campingbewoning

De heer *Dirk De Cock* vraagt zich af wat de bedoelingen van de minister zijn met betrekking tot de problematiek van de permanente campingbewoners. Zoals bepaald in het campingdecreet van de minister van Toerisme, was het de bedoeling om die problematiek tegen einde 2005 tot een minimum te herleiden. Intussen merkt men dat het aantal permanente campingbewoners het laatste jaar stagneert. Voor een klein segment van de bevolking is de campingbewoning de enige huisvestingsmogelijkheid. Daarom zou men beter een realpolitiek voeren en een begeleidingsplan voor de campingbewoners uitwerken.

De *minister* antwoordt dat er vandaag ongeveer 1.800 mensen geregistreerd zijn op een camping. Hoeveel mensen er zich in de illegaliteit bevinden is niet geweten. Een belangrijk probleem is dat van de herhuisvesting. Als men weet hoe groot de wachtlijsten zijn, beseft men dat een oplossing hier niet voor de hand ligt. Een stuk van de oplossing kan liggen bij projectmanagement. Men kan bijvoorbeeld een project starten rond de kustcampings en daarvoor een begeleider of coach aanstellen. Die moet dan de campingbewoners begeleiden in hun zoektocht naar een vaste bewoning, zodat de betrokkenen zich in regel kunnen stellen met de bestaande wetgeving. Dat is echter geen eenvoudige opdracht.

Gezinsverduunning

De heer *Dirk De Cock* leidt uit de beleidsbrief af dat de minister rekening wil houden met gewijzigde maatschappelijke omstandigheden, zoals gezinsverduunning. Wat daaromtrent de concrete acties zijn, is evenwel niet duidelijk. Er worden wel initiatieven gelanceerd inzake het doorlichten van de wachtlijsten en het centraal register, die inspelen op reële behoeften. De cijfergegevens met betrekking tot de 15.000 extra sociale huurwoningen of het pompen van geld in de SHM's zijn geen echte indicaties dat er wel degelijk rekening wordt gehouden met de gezinsverduunning. Daarvoor zijn meer acties nodig op het vlak van 'anders bouwen' en dergelijke.

De *minister* stelt vast dat het aanbod van de SHM's in belangrijke mate nog steeds beantwoordt aan het profiel van de huurders. Vandaag bestaat de huurderspopulatie voor 75% uit gezinnen met één kind, alleenstaanden of koppels. 60% van het aanbod heeft betrekking op een woning met twee slaapkamers. De vraag en het aanbod komen dus vrij goed overeen. Wat zo goed als voorbij is, is de vraag naar woningen met vier of meer slaapkamers. Hier stelt zich wel een probleem want die grote woningen moeten tot kleinere entiteiten worden omgebouwd en dat kost handenvol geld.

Grondreserves

Volgens de heer *Christian Verougstraete* is het in kaart brengen van de onbebouwde ruimte, gelegen in een woongebied in Vlaanderen en de inventarisatie van de bestaande grondvoorraad van de sociale huisvestingsmaatschappijen, een degelijk

werkinstrument voor het voeren van een sociale huisvestingspolitiek.

III. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2004 (bevoegdheden van minister Keulen – Wonen) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen.

De verslaggevers,

Cis SCHEPENS
Marcel LOGIST

De voorzitter,

Jan PENRIS
